

๑๐๐๐

**การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพัทยา
จังหวัดชลบุรี**

นายนิมิตร จันทร์จากรู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

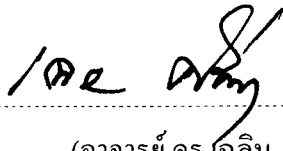
**The Prisoner' Recidivism :A Case Study of Pattaya Remand Prison,
Chon Buri Province**

Mr. Nimit Junjaru

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University
2008

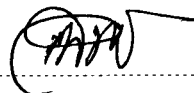
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังกรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี
ชื่อและนามสกุล นายนิมิตร จันทร์จาร์
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ จุ้ยโต
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพร เลี่ยนสลาย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

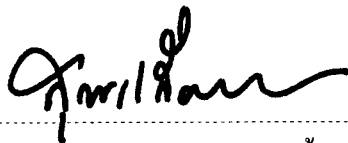
..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.เฉลิม ศรีผดุง)

..... กรรมการ

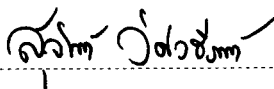
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ จุ้ยโต)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพร เลี่ยนสลาย)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2552

ชื่อวิทยานิพนธ์ การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัย นายนิมิตร จันทร์จารุ **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1)รองศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ จุ้ยโต (2)รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพร เลี่ยนสลาย
ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรีและ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขัง ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำของผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด และปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำของผู้ต้องขังก่อนต้องโทษครั้งหลังสุดกับพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังภายในเรือนจำพิเศษพัทยาทั้งหมด ทั้งผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 420 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบวัดมาตรฐานประมาณรวมค่าจำนวน 6 ส่วน ค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.62 ถึง 0.71 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจงความถี่ สำหรับการทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติ ไคสแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย พบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ลักษณะทั่วไปและลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังมีเพียงเพศเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขัง มีระดับความประพฤติปฏิบัติตามวิถีทางศาสนาอยู่ในระดับปานกลางและมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด ผู้ต้องขังที่เคยรับผิดทางวินัยภายในเรือนจำมาก่อนมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (4) ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ การกระทำผิดซ้ำ, ผู้ต้องขัง, เรือนจำพิเศษพัทยา

Thesis title: The Prisoner' Recidivism: A Case Study of Pattaya Remand Prison,
Chon Buri Province

Researcher: Mr. Nimit Junjaru; **Degree:** Master of Public Administration;

Thesis advisors: (1) Dr. Sanae Juito, Associate Professor; (2) Dr. Suraporn Siansalai, Associate
Professor; **Academic year:** 2008

Abstract

The objectives of the research were to (1) study the recidivism behavior of the Prisoners in Pattaya Remand Prison, Chon Buri; and (2) study the correlations between the prisoners' personal factors, psychological factors, internal prison surroundings factors before their last releases from confinement, external prison surroundings factors before their last confinements and the recidivism behavior of the prisoners.

Population included all prisoners in Pattaya Remand Prison including 420 male and female prisoners who committed offenses more than two times. Questionnaire with six level of rating scale and with reliability level ranged from 0.62 to 0.71 was used as instrument. Statistical tools employed were percentage, mean, standard deviation, and frequency distribution. Hypothesis test was conducted by Chi Square at 0.05 level of significance.

Research results revealed that (1) gender was the only prisoners' personal factor that correlated with recidivism behavior at 0.05 level of significance; (2) in tense of psychological factor, religious behavior of the prisoners was at the moderate level and correlated with recidivism at 0.05 level of significance; when considered internal surrounding factors before their last releases, discipline misconducts during their imprisonments correlated with recidivism behavior at 0.05 level of significance; and as for external prison surrounding factors, family and friend relationships correlated with recidivism behavior at 0.05 level of significance.

Keywords: Recidivism, Prisoners of Pattaya Remand Prison, Chon Buri Province

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.เฉลิม ศรีผดุง
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพร เสียนสลาข สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช และรองศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ จุ้ยโต ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ
และติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จ
เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณคุณศศิธร สายนภา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และขอขอบพระคุณคุณชัชชัย ชัยวัฒน์ ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษพญา
พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษพญาทุกท่าน ที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เพื่อนนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้
ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

นิมิตร จันทร์จารุ

ตุลาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	2
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน.....	8
วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด.....	11
เทคนิคและวิธีการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง.....	14
เทคนิคและวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยใช้วิธีการสังคมสงเคราะห์.....	20
เทคนิคและวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยการฝึกอาชีพ.....	26
การให้การศึกษาและการอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขัง.....	30
การใช้การทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง.....	34
การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัย.....	37
การเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อย.....	44
การอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน.....	46
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ประชากรในการศึกษา.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การจัดกระทำกับข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ.....	64
ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ.....	67
ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด.....	72
ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด.....	77
พฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	83
ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า สถิติ Chi-Square และ Correlation.....	88
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ.....	102
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105
สรุปการวิจัย.....	105
อภิปรายผล.....	110
ข้อเสนอแนะ.....	115
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	123
ก แบบสอบถาม.....	124
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	137
ประวัติผู้วิจัย.....	141

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามลักษณะทั่วไป.....	64
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ จำแนกตามลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการต้องโทษ.....	66
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้ผลลัพธ์ของการกระทำผิดของผู้ต้องขังจำแนกเป็นรายข้อ.....	68
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามระดับการรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมาย.....	69
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวิถีชีวิตทางศาสนา ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกเป็นรายข้อ.....	70
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของระดับการประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขังจำแนกตามระดับการประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนา.....	72
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของการได้รับโทษทางวินัยภายในเรือนจำ ก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้าย.....	73
ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของการเข้ารับการศึกษาภายในเรือนจำ ก่อนก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้าย.....	74
ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของการฝึกอาชีพในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้าย.....	75
ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมรับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำก่อนปล่อยตัวพ้นโทษในคราวก่อน.....	76
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขังจำแนกเป็นรายข้อ.....	77
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ จำแนกตามระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวของผู้ต้องขัง.....	78
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลลัพธ์ของความสัมพันธกับกลุ่มเพื่อนจำแนกเป็นรายข้อ.....	79
ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนของผู้ต้องขังจำแนกตามระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสัมพันธ์ความร่วมมือ กับชุมชนของผู้ต้องขังเป็นรายข้อ.....	81
ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของระดับระดับของการให้ความร่วมมือ กับชุมชนของ ผู้ต้องขังจำแนกตามระดับความร่วมมือกับชุมชน.....	82
ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของการได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษในคราวก่อน.....	82
ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละจำนวนครั้งที่ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ.....	
ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังจำแนกตามคดีที่กระทำผิดในครั้งแรก.....	84
ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามอายุ ที่กระทำผิดครั้งแรก.....	85
ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามโทษที่ได้รับใน การกระทำผิดครั้งแรก.....	86
ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามคดีที่ผู้ต้องขัง กระทำผิดซ้ำ.....	87
ตารางที่ 4.23 ร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตาม โทษผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ.....	88
ตารางที่ 4.24 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขัง.....	89
ตารางที่ 4.25 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขัง.....	90
ตารางที่ 4.26 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคกับจำนวนครั้ง ในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	90
ตารางที่ 4.27 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับจำนวนครั้ง ในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	91
ตารางที่ 4.28 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรส กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	92
ตารางที่ 4.29 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.30 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษ ครั้งสุดท้ายกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	93
ตารางที่ 4.31 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ผลลัพธ์การทำผิดกฎหมาย กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	94
ตารางที่ 4.32 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการประพฤติน ตามวิถีชีวิตทางศาสนากับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	95
ตารางที่ 4.33 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับโทษทางวินัยก่อนพ้นโทษ ครั้งสุดท้ายของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	96
ตารางที่ 4.34 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการศึกษาในเรือนจำ ก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้ายของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	96
ตารางที่ 4.35 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการฝึกอาชีพในเรือนจำ ก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้ายของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	97
ตารางที่ 4.36 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพ จิตใจในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้ายของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขัง.....	98
ตารางที่ 4.37 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของ ผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	99
ตารางที่ 4.38 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	100
ตารางที่ 4.39 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความร่วมมือกับชุมชน กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	101
ตารางที่ 4.40 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการสงเคราะห์ จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานหลังพ้นโทษของผู้ต้องขัง กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	101
ตารางที่ 4.41 จำนวนและร้อยละของสิ่งผลักดันให้กระทำผิดซ้ำ.....	102
ตารางที่ 4.42 จำนวนและร้อยละของวิธีการปฏิบัติของเรือนจำหรือสังคมต่อผู้ต้องขังเพื่อ ไม่ให้หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ.....	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.43 จำนวนและร้อยละของ การช่วยเหลือจากสังคมหรือรัฐบาล.....	103
ตารางที่ 4.44 จำนวนและร้อยละของ การปฏิบัติของครอบครัว.....	104
ตารางที่ 4.45 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง.....	104

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีผู้นอพยพเข้ามาหางานทำเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดชลบุรี มีทรัพยากรที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีชายหาดที่สวยงามและธรรมชาติที่เหมาะสม ได้แก่ พัทยา บางแสน อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง นิคมอุตสาหกรรมบ่อวิน นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง

ปัจจัยเหล่านี้นับว่าเป็นแหล่งดึงดูดผู้คนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ประกอบธุรกิจ ลงทุนทั้งโรงงานอุตสาหกรรมทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก สถานบริการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

ปัญหาสำคัญที่ตามมาคือ ปัญหาด้านอาชญากรรม นับเป็นปัญหาสังคม ที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง ซึ่งเป็นภัยคุกคามส่งผลกระทบต่อการค้าและชีวิตของประชาชนทั่วไป เป็นปัญหาต่อการพัฒนาสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทำลายบรรยากาศการลงทุนของชาวไทยและชาวต่างชาติ ทำลายชื่อเสียงของประเทศไทย เมื่อรัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาอาชญากรรมได้ ประชาชนพลเมืองของประเทศก็ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขได้

เรือนจำพิเศษพัทยา เป็นเรือนจำที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อรองรับผู้ก่ออาชญากรรม หรือผู้กระทำผิดในเขตอำนาจศาลจังหวัดพัทยา ซึ่งรับผิดชอบท้องที่ อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ และอำเภอศรีราชา เฉพาะตำบลทุ่งสุขลา ตำบลบึง และตำบลบ่อวิน ในจังหวัดชลบุรี เรือนจำพิเศษพัทยา ตั้งอยู่เลขที่ 57 หมู่ 4 ตำบลหนองปลาไหล อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ความรุนแรงของปัญหานับวันยิ่งทวีความรุนแรง และมีจำนวนครั้งของอาชญากรรมสูงขึ้นมาก ทั้งปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาความผิดเกี่ยวกับเพศ เมื่อจำนวนอาชญากรรมสูงขึ้น อาชญากรหรือผู้กระทำผิดก็มีจำนวนมากขึ้นตามมาด้วย จะเห็นได้จากตามสื่อต่างๆ จะมีข่าวอาชญากรรมในเขตรับผิดชอบของศาลจังหวัดพัทยาไม่เว้นแต่ละวัน และจากการสอบประวัติผู้กระทำผิดส่วนใหญ่จะเป็นผู้ต้องขังที่เคยต้องโทษอยู่ในเรือนจำมาแล้ว ทำให้เกิดคำถามว่า “ผู้ต้องขังที่ควรต้องโทษอยู่ในเรือนจำ เมื่อพ้นโทษ

ออกไปแล้ว ทำไมต้องไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก” การบริหารงานของกรมราชทัณฑ์ ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเดินมาถูกทางหรือไม่ ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ผู้ต้องขัง เมื่อพ้นโทษออกจากเรือนจำไปแล้วกลับไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก และเพื่อให้งานวิจัยเกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการในการกำหนดนโยบาย ให้หน่วยงานของรัฐ และเอกชนร่วมมือ และประสานงานทั้งในส่วนกลาง และท้องถิ่นสอดส่องดูแลผู้ต้องขังที่ปล่อยตัวพ้นโทษออกไปแล้วสามารถอยู่ร่วมในสังคมอย่างปกติสุข ไม่ไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

2. วัตถุประสงค์ การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลผู้ต้องขัง ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขัง ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งหลังสุดกับพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขัง ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดของผู้ต้องขัง ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งหลังสุดของผู้ต้องขังภายในเรือนจำพิเศษพัทยา ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ตัวแปรที่นำมาศึกษา ในที่นี้จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ หนึ่ง ลักษณะทั่วไป ประกอบด้วย ตัวแปรด้าน เพศ อายุปัจจุบัน ภูมิภาคที่เกิด ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส และสอง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการต้องโทษ ประกอบด้วย อายุเมื่อตอนกระทำผิดครั้งแรก อาชีพและรายได้ก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด

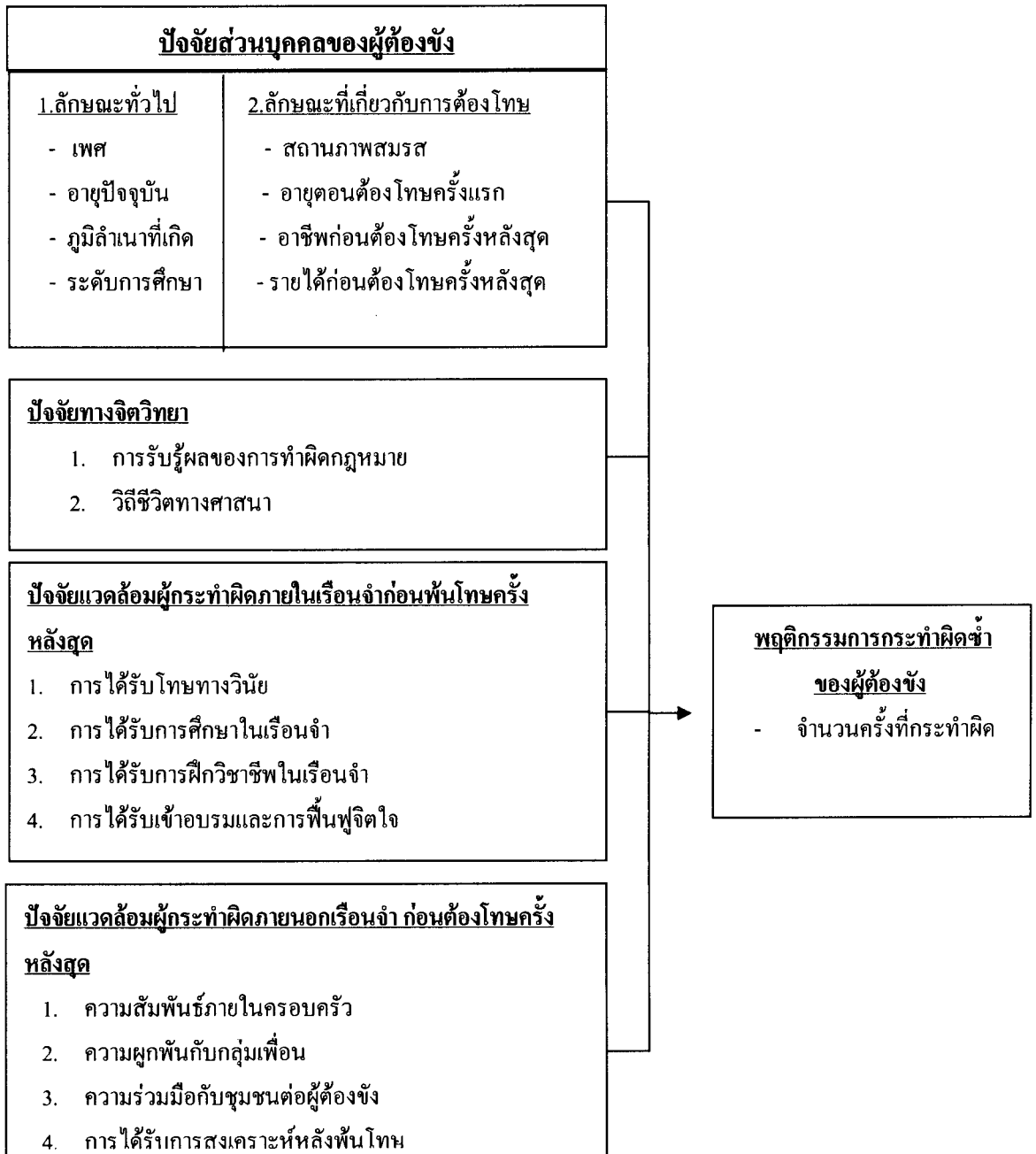
3.1.2 ปัจจัยทางจิตวิทยา การรับรู้ผลของการทำผิดกฎหมาย ศีลธรรม(วิถีชีวิตทางศาสนา) ของผู้ต้องขัง

3.1.3 ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด ตัวแปรที่นำมาศึกษาได้แก่ การได้รับโทษทางวินัย การได้รับการศึกษาในเรือนจำ การได้รับการฝึกวิชาชีพ

ในเรื่องนี้ การได้รับการอบรม และการฟื้นฟูจิตใจ ที่ผู้ต้องขังได้รับจากเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้ง
 หลังสุด

3.1.4 ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิด ภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งหลังสุดตัว
 แปรที่นำมาศึกษา ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน การยอมรับของ
 ชุมชนต่อผู้ต้องขัง และการได้รับการสงเคราะห์ของผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของ
 ผู้ต้องขัง -จำนวนครั้งที่กระทำผิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

4. สมมุติฐานของการวิจัย

- 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
- 4.2 ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
- 4.3 ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
- 4.4 ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งหลังสุดมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

5. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป (ซึ่งรวมถึงคดีต่างกัน และคดีที่กระทำผิดประเภทเดียวกัน) ทั้งผู้ต้องขังหญิงและผู้ต้องขังชาย ที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำพิเศษพญา โดยการสำรวจรายชื่อผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมด ศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษพญาในวันที่ 16-19 สิงหาคม 2550 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้วิจัยทำการสำรวจผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ แต่เนื่องจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอด ทำให้จำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน

6. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

- 6.1 อายุ ตอนต้องโทษครั้งแรก หมายถึงอายุ ผู้ต้องขังเมื่อต้องโทษครั้งแรก
- 6.2 ภูมิลำเนาที่เกิด หมายถึงภูมิลำเนาที่เกิดของผู้ต้องขัง ที่ทำการศึกษ จำแนกเป็น ภาคกลางและกรุงเทพฯ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(อีสาน) ภาคใต้และภาคตะวันออก
- 6.3 อาชีพก่อนต้องโทษคุมขังครั้งหลังสุด หมายถึงอาชีพครั้งสุดท้ายของผู้ต้องขังที่ทำการศึกษาก่อนการต้องโทษครั้งหลังสุด จำแนกเป็น ไม่มีงานทำ (ว่างงาน) รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย พนักงานบริษัท เกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป/ทำงานส่วนตัว หรือ เรียนหนังสือ
- 6.4 รายได้ก่อนถูกต้องโทษคุมขังครั้งหลังสุด หมายถึงรายได้ทุกประเภทที่เป็นตัวเงิน ซึ่งผู้ต้องขังสามารถหามาได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ในช่วงก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย จำแนกเป็น ต่ำกว่า 3,000 บาท 3,001-8,000 บาท 8,001-13,000 บาท 13,001-18,000 บาท มากกว่า 18,000 บาท

6.5 การรับรู้ผลลัพธ์ของการทำผิดกฎหมาย หมายถึง ระดับในการรับรู้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขัง ตั้งแต่ระดับการรู้ตัวหรือไม่ว่า ระดับความมากน้อยของผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขัง ตามการรายงานของผู้ต้องขัง

6.6 วิธีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขัง หมายถึง ระดับของการประพฤติถูกต้องทางศาสนา

6.7 การลงโทษทางวินัย หมายถึง ระดับโทษขั้นสูงสุดที่ผู้ต้องขัง ได้รับอันเนื่องมาจากผู้ต้องขังมีความประพฤติหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในระหว่างการถูกคุมขังในครั้งก่อน ที่จะถูกลงโทษครั้งล่าสุด ซึ่งจำแนกตามลำดับโทษดังนี้ ภาคทัณฑ์ งดเลี้ยงชั้น ไม่มีกำหนด ลดชั้น ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมญาติ ติดต่อกันไม่เกิน 3 เดือน ลดหรืองดผลประโยชน์ ตีตรวนวินัย ขังเดี่ยว ตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดโทษจำคุก

6.8 การศึกษาในเรือนจำ หมายถึง การได้รับหรือไม่ได้รับการศึกษา ซึ่งทางเรือนจำจัดให้แก่ผู้ต้องขังในระหว่างถูกคุมขังในเรือนจำ

6.9 การฝึกวิชาชีพในเรือนจำ หมายถึง ลักษณะเรือนจำที่จัดให้มีการฝึกวิชาชีพ โดยมีระดับ มากน้อยของผู้ต้องขังที่เข้ารับการฝึกวิชาชีพ ในระหว่างถูกคุมขังในเรือนจำ

6.10 การเข้าอบรมและการฟื้นฟูจิตใจ หมายถึง ลักษณะเรือนจำที่จัดให้มีการอบรมและการ ฟื้นฟูจิตใจด้านต่าง ๆ โดยมีระดับมากน้อยของผู้ต้องขังในการเข้าร่วมกิจกรรม

6.11 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง ระดับมากน้อยของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับครอบครัวก่อนถูกจำคุกในเรือนจำ

6.12 ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน หมายถึง ระดับมากน้อยของความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด

6.13 การร่วมมือกับชุมชน หมายถึง ระดับมากน้อยของการยอมรับจากชุมชนก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด เช่น รังเกียจ ถูกเหยียดหยาม ไม่ไว้วางใจ หรือเป็นมิตร สอดส่องดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

6.14 การได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษ หมายถึง ระดับมากน้อยของการได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษของผู้ต้องขังในครั้งก่อน ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การให้กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ การจัดฝึกวิชาชีพตามโครงการต่าง ๆ และจัดหางานให้ทำ ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

6.15 พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง หมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้ต้องขังถูกลงโทษ จากการกระทำผิดกฎหมาย

6.15 ผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษระหว่างอุทธรณ์ ฎีกา นักโทษเด็ดขาดที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำพิเศษพิทยาทัง ผู้ต้องขังชาย และหญิง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
- 7.2 ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสิ่งที่ต้องการของผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษ
- 7.3 ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขหรือป้องกันปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพัทยา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกระทำผิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน
 - 1.1 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อแก้แค้นทดแทน
 - 1.2 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อยับยั้งหรือป้องกันอาชญากรรม
 - 1.3 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อคุ้มครองสังคม
 - 1.4 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อแก้ไขฟื้นฟู
2. วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด
 - 2.1 การดำเนินการกับผู้กระทำความผิด
 - 2.2 องค์ประกอบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด
 - 2.3 ทฤษฎีในการแก้ไขผู้กระทำความผิด
3. เทคนิคและวิธีการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง
 - 3.1 การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง
 - 3.2 พฤติกรรมของผู้ต้องขัง
 - 3.3 ปัญหาของผู้ต้องขัง
 - 3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง
4. เทคนิคและวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยใช้วิธีการสังคมสงเคราะห์
 - 4.1 การสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย
 - 4.2 การสังคมสงเคราะห์ผู้ต้องขังกลุ่มคน
 - 4.3 การสังคมสงเคราะห์โดยใช้ชุมชนภายหลังพ้นโทษ
5. เทคนิคและวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยการฝึกอาชีพ
 - 5.1 การฝึกอาชีพโดยใช้แรงงาน
 - 5.2 การฝึกอาชีพเพื่อมุ่งประกอบอาชีพ
 - 5.3 ปัญหา อุปสรรคในการฝึกวิชาชีพและแนวทางแก้ไข

6. การให้การศึกษาและการอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขัง
 - 6.1 การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง
 - 6.2 การอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขัง
 - 6.3 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการให้การศึกษา และอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขัง
7. การใช้การทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง
 - 7.1 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขการใช้วิธีการทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง
8. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิตย
 - 8.1 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิตย
 - 8.2 ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิตย
 - 8.3 แนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิตย
 - 8.4 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิตย
9. การเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อย
 - 9.1 การเตรียมการปลดปล่อย
 - 9.2 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อย
 - 9.3 การเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อยในประเทศไทย
10. การอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน
 - 10.1 กระบวนการและวิธีการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน
 - 10.2 ปัญหาในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน
11. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน

สุพจน์ สุโรจน์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2543:1-36) ความมุ่งหมายอันสูงสุดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดก็คือ การคุ้มครองป้องกันสังคมจากอาชญากรรมด้วยการลดอาชญากรรม การลดอาชญากรรมอาจกระทำได้ด้วยการลงโทษผู้กระทำผิดโดยการผสมผสานกับการแก้ไขฟื้นฟูให้ผู้กระทำผิด และขณะเดียวกันก็ให้ความเป็นธรรมทั้งแก่ผู้เสียหายและผู้กระทำผิดด้วย

ทฤษฎีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด แยกออกเป็น 2 กลุ่ม 4 ทฤษฎี ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มุ่งต่อการลงโทษ ประกอบด้วย 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน กับทฤษฎีการลงโทษเพื่อยับยั้ง

กลุ่มที่ 2 มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟู ประกอบด้วย 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีมุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้เป็นคนดี โดยเจ้าพนักงานของรัฐ กับทฤษฎีที่ให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

จากทฤษฎีต่างๆ ดังกล่าวมานี้ ความมุ่งหมายในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอาจกล่าวได้ว่า มีความมุ่งหมาย 4 ประการด้วยกัน คือ

ประการแรก เพื่อแก้แค้นทดแทนผู้กระทำผิด

ประการที่สอง เพื่อยับยั้งอาชญากรรม

ประการที่สาม เพื่อคุ้มครองสังคม และ

ประการสุดท้าย เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นคนดี

1.1 การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเพื่อแก้แค้นทดแทน

ความมุ่งหมายของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดข้อนี้ มีมาตั้งแต่เริ่มมีสังคมมนุษย์ การแก้แค้นทดแทนที่ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในสมัยโบราณเน้นการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรุนแรง และโหดร้ายทารุณ ตัวอย่าง การลงโทษผู้กระทำผิดในประเทศไทยก่อนสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มี 5 รูปแบบด้วยกัน คือ รูปแบบการลงโทษทางกาย รูปแบบที่สองการลงโทษทางทรัพย์สิน รูปแบบที่สามการลงโทษโดยลดฐานะทางสังคม รูปแบบที่สี่การลงโทษอุเบกขาภาคทัณฑ์ และรูปแบบสุดท้ายเป็นการเนรเทศ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีวิธีการลงโทษแตกต่างกันไป เช่น ถ้าเป็นคนธรรมดากระทำความผิดที่มีโทษถึงประหารชีวิต ผู้กระทำความผิดอาญาถูกตัดหัวเสียบประจาน แต่ถ้าเป็นเชื้อพระวงศ์หรือสูงกว่านั้น จะลงโทษประหารชีวิตด้วยการทุบด้วยท่อนจันทร์ แต่การลงโทษประหารชีวิตในปัจจุบัน ตามประมวลกฎหมายอาญา ให้เอาไปยิงเสียให้ตาย นั่นก็คือ ลงโทษประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า ในปัจจุบันโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิด มี 5 อย่างด้วยกันคือ การประหารชีวิต การจำคุก การกักขัง การปรับ และการริบทรัพย์สิน

การลงโทษที่มีความมุ่งหมายเพื่อแก้แค้นทดแทนยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะเมื่อมีอาชญากรรมที่ร้ายแรงเกิดขึ้น ประชาชนเรียกร้องให้ลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรุนแรงที่สุดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ถึงกระนั้น ก็มีผู้ต้องโทษประหารชีวิตไม่กี่คนถูกประหารชีวิต เพราะส่วนมากได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษ

1.2 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อยับยั้งหรือป้องกันอาชญากรรม

เป็นยุคที่มีการปฏิรูปการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยมองไปในอนาคตมากกว่าจะมองกลับไปในอดีต กล่าวคือสังคมจะลงโทษผู้กระทำความผิดโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสังคม และผู้กระทำความผิด นั่นคือการคุ้มครองสังคมวิธีหนึ่ง โดยการยับยั้งอาชญากรรมในอนาคตและป้องกันมิให้ผู้อื่นประกอบอาชญากรรม ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิด โดยการลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด และใช้เรือนจำเป็นที่ลงโทษ อย่างไรก็ตามหลักการสำคัญของการลงโทษตามความมุ่งหมายนี้ก็คือ ลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดการลงโทษจะต้องทำอย่างรวดเร็ว แน่นนอน และเสมอภาคกันจึงจะมีผลในการยับยั้งหรือป้องกันอาชญากรรม และในปัจจุบันนี้ความมุ่งหมายนี้ก็ยังคงเป็นที่ยอมรับกันอยู่

1.4 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อคุ้มครองสังคม

ตามความมุ่งหมายในข้อนี้ ในยุคแรก การปฏิบัติคล้ายกันกับที่กล่าวมาแล้วในข้อ 2 แต่เน้นที่ความปลอดภัยของสังคมเป็นหลัก และต่อมานักอาชญาวิทยา สำนักคุ้มครองสังคมได้ผสมผสานแนวคิดและทฤษฎีของสำนักคลาสสิก และสำนักโบซิทิฟเข้าด้วยกัน คือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลให้กลับตนเป็นคนดี และขณะเดียวกันก็ให้บัญญัติวิธีป้องกันอาชญากรรมไว้ในกฎหมายอาญาด้วย ตามกฎหมายไทยมีบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย 5 ประการด้วยกัน นอกจากนี้ ก็ให้แก้ไขปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ถ้าสิ่งแวดล้อมนั้นมีส่วนสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรม วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด มีทั้งในชุมชนและในสถานที่ควบคุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจำคุกเป็นวิธีการให้นำมาใช้เพื่อคุ้มครองสังคมจากอาชญากรรมในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดต้องโทษ และต้องแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้เป็นพลเมืองดีก่อนพ้นโทษออกไปจากเรือนจำ แต่ถ้าแก้ไขฟื้นฟูไม่ได้ก็ให้ศาลใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับผู้กระทำความผิดนั้นต่อไป

1.4 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อแก้ไขฟื้นฟู

ผู้กระทำความผิดจะได้รับการแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าจะถูกลงโทษ วิธีการแก้ไขฟื้นฟูมีอยู่ 2 แบบด้วยกันคือ แบบแรกเป็นการแก้ไขฟื้นฟูเป็นรายบุคคล และแบบที่สองเป็นการแก้ไขฟื้นฟูเป็นรายกลุ่ม ก่อนที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดคนใด จะต้องได้มีการศึกษาวิเคราะห์ผู้กระทำความผิดนั้นเสียก่อน เพื่อหาสาเหตุของการกระทำความผิด และเมื่อพบสาเหตุแล้วก็ให้แก้ไขที่สาเหตุนั้น ซึ่งอาจได้แก่สาเหตุความบกพร่องทางกาย ทางจิต ทางสังคม หรือทางสิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตามสำหรับผู้กระทำความผิดที่แก้ไขไม่ได้ ก็อาจใช้วิธีการกำจัดออกไปจากสังคม ความมุ่งหมายต่อผู้กระทำความผิดข้อนี้ เกิดขึ้นเมื่อมีการปฏิรูปวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นครั้งที่ 2 เมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเกิด

สำนักอาชญาวิทยา สำนักโศติฟิชั่น และต่อมาในปัจจุบันเกิดการปฏิรูปในการปฏิบัติต่อผู้กระทำ ความผิดเป็นครั้งที่ 3 ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำ ความผิดให้กลับตนเป็นคนดี เพราะถ้าปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนเสียแล้ว การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำ ความผิด ย่อมจะ ได้รับผลสำเร็จน้อยลง

2. วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำ ความผิด

วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำ ความผิด แยกออกตามปฏิริยาของสังคมอาชญากรรม ได้ เป็น 2 ปฏิริยา คือ ปฏิริยาแรกเป็นปฏิริยาที่มุ่งต่อการลงโทษ และปฏิริยาที่สองเป็นปฏิริยาที่ มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟู โดยแยกออกเป็น 4 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีแรก คือ ทฤษฎีมุ่งต่อการแก้แค้นทดแทน ทฤษฎีที่สองคือ ทฤษฎีที่มุ่งต่อการยับยั้งอาชญากรรม ทฤษฎีที่สาม คือ ทฤษฎีที่มุ่งต่อการแก้ไข ฟื้นฟู และทฤษฎีสุดท้าย คือ ทฤษฎีที่มุ่งต่อการให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ แก้ไขฟื้นฟู อย่างไรก็ตาม เมื่อสังคมมีปฏิริยาต่ออาชญากรรมดังกล่าวแตกต่างกัน สังคมก็จัดให้มี ระบบงานยุติธรรมทางอาญาสำหรับดำเนินการกับผู้กระทำ ความผิด

2.1 การดำเนินการกับผู้กระทำ ความผิด

สำหรับการดำเนินการกับผู้กระทำ ความผิด ซึ่งแบ่งออกเป็นระบบใหญ่ได้ 2 ระบบ คือ ระบบแรกเป็นระบบงานควบคุมอาชญากรรม และระบบที่สองเป็นระบบงานย่อยของ ชุมชน

2.1.1 ระบบงานควบคุมอาชญากรรม เน้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำ ความผิดอย่าง เป็นทางการ และแบ่งแยกออกเป็นระบบย่อย ตามภาระหน้าที่และความเชี่ยวชาญของเจ้าพนักงาน แต่ละระบบ ระบบควบคุมอาชญากรรมประกอบด้วยระบบงานตำรวจ ระบบงานอัยการ ระบบงาน ศาลยุติธรรม ระบบงานคุมประพฤติ และระบบงานราชทัณฑ์ ซึ่งล้วนแต่เป็นระบบงานภาครัฐ และมีระบบงานเอกชน คือ ระบบงานทนายความ เข้ามาร่วมอยู่ด้วย ดังนั้นตั้งแต่มีการกระทำ ความผิด อาญาเกิดขึ้น ระบบงานควบคุมอาชญากรรมจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่สืบสวนและสอบสวนไปจนเมื่อ สามารถจับผู้กระทำ ความผิดได้ ก็จะมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำ ความผิดไปตามกระบวนการ ยุติธรรมต่างๆ จนถึงขั้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำ ความผิดตามคำพิพากษาของศาล ไม่ว่าจะเป็นการคุม ความประพฤติ หรือพ้นโทษจำคุกมาแล้ว ผู้กระทำ ความผิดก็จะออกไปจากกระบวนการยุติธรรม ถ้า ผู้กระทำ ความผิดนั้นกระทำ ความผิดทางอาญาขึ้นอีก กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวก็จะดำเนินการ ไปเช่นเดิม

2.1.2 ระบบงานย่อยของชุมชน ระบบงานยุติธรรมซึ่งประกอบด้วยระบบงานย่อย 6 ระบบดังกล่าวมาแล้ว เป็นเพียงระบบงานย่อยของสังคม เช่นเดียวกับระบบการศึกษา ระบบการประกันสังคม ระบบรัฐสภา ระบบการศาสนา ระบบเศรษฐกิจ และอื่นๆ ซึ่งรวมกันเข้าเป็นระบบงานใหญ่ของสังคม จุดมุ่งหมายหลักของระบบงานยุติธรรมที่เป็นระบบงานย่อยของชุมชน มิได้เฉพาะต่อการป้องกันและการปราบปรามอาชญากรรม และการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดดังกล่าวแล้วเท่านั้น แต่ก็ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทุกคนในสังคมปฏิบัติตามกฎหมาย โดยเน้นไปที่การควบคุมสังคมอย่างไม่เป็นทางการ โดยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization processes) ผ่านสถาบันทางครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา เป็นต้น ถ้าการควบคุมสังคมแบบไม่เป็นทางการดังกล่าวล้มเหลวจึงจะมาถึงจุดสุดท้ายที่จะต้องอาศัยเจ้าพนักงานของรัฐ ในกระบวนการยุติธรรมมาดำเนินการกับผู้กระทำความผิด

2.2 องค์ประกอบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด

ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นในระบบงานยุติธรรมที่ควบคุมอาชญากรรม หรือระบบงานยุติธรรมที่เป็นระบบงานย่อยของชุมชน องค์ประกอบสำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจมี 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ องค์ประกอบแรก คือ ผู้กระทำความผิด (the offender) องค์ประกอบที่สอง คือ เจ้าหน้าที่ผู้แก้ไข (change agent) องค์ประกอบที่สาม คือ สถานที่แก้ไข (correctional setting) และ องค์ประกอบสุดท้าย คือ วิธีการแก้ไข (correctional methods)

2.3 ทฤษฎีในการแก้ไขผู้กระทำความผิด

ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟู จะต้องคำนึงถึงปัจจัย 4 ประการ คือ ผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่ผู้แก้ไข สถานที่แก้ไข และวิธีการแก้ไข และนำทฤษฎี 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีแก้ไขเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ทฤษฎีแก้ไของค์กรหรือหน่วยงาน และทฤษฎีแก้ไขชุมชน ตลอดจนกลวิธีทั้ง 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีใช้ความรู้และเหตุผล กลวิธีให้การศึกษาละเอียดใหม่ และกลวิธีใช้อำนาจบังคับ มาใช้กับผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลก็น่าเชื่อว่าจะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดีได้

ทฤษฎีแก้ไขเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม ตามทฤษฎีนี้ การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดลงไป อาจเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยทางกาย ทางจิต และทางสังคม และสิ่งแวดล้อม เพราะฉะนั้นเมื่อศึกษาวิเคราะห์ผู้กระทำความผิดแล้ว เช่น พบว่าสาเหตุเกิดมาจากความบกพร่องทางจิต วิธีการแก้ไขฟื้นฟูก็อาจเป็นการเยียวยาทางจิต หรือจิตวิเคราะห์ หรือถ้าพบว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดลงไป เพราะอิทธิพลของเพื่อนร่วมรุ่น การใช้กิจกรรมแบบกลุ่ม เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยมีผู้นำในกลุ่ม (guided group interaction) ก็อาจเป็นวิธีการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้เป็นคนดีได้

ทฤษฎีแก้ไของค์การ หรือหน่วยงาน บางครั้งองค์การหรือหน่วยงานเป็นที่มาของปัญหาทั้งในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด การจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็ต้องนำทฤษฎีการจัดองค์การ หรือหน่วยงานมาใช้แก้ปัญหานั้น

ทฤษฎีแก้ไขชุมชน ถ้าชุมชนเป็นที่มาของปัญหา เช่น เป็นแหล่งอบายมุข หรือเป็นแหล่งของการกระทำความผิดทางอาญา การจะแก้ไขให้ชุมชนมีอบายมุขลดลง หรือหมดไป ก็อาจกระทำได้โดยอาศัยบุคคลในชุมชนนั่นเอง โดยผู้แก้ไขจากภายนอกไปให้คำปรึกษาแนะนำ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนประสานกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการช่วยเหลือผู้นำชุมชน และประชาชนแห่งท้องถิ่นนั้นในการแก้ไขปัญหาของชุมชน เมื่อสมาชิกของชุมชนร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา และด้วยความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกชุมชน โดยเฉพาะ 4 กระทรวงหลัก อันประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนหน่วยงานเอกชนอื่นๆ ในชุมชนด้วย ปัญหาอบายมุข เช่น การจำหน่ายและสารเสพติดให้โทษก็จะลดน้อยลง จนกระทั่งหมดไป ดังนั้นเมื่อผู้กระทำความผิดที่ถูกคุมความประพฤติตามคำพิพากษาของศาล หรือถูกพักการลงโทษในคดียาเสพติด กลับไปสู่ชุมชนที่ปัญหาอบายมุขลดลงหรือหมดไป ก็ย่อมจะเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้โดยปริยาย เพราะไม่มีผู้มาชักชวนให้เสพหรือขายให้ได้โดยง่าย

กลวิธีใช้ความรู้และเหตุผล ถ้าผู้กระทำความผิดกระทำความผิดไปเพราะความโง่เขลาเบาปัญญา หรือขาดความรู้ความเข้าใจ วิธีการแก้ไขฟื้นฟูอย่างหนึ่งก็คือ การให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่เขา

กลวิธีให้การศึกษาละเอียดใหม่ การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดลง ไป เป็นเพราะความหลงผิดอาจเนื่องมาจากอุดมการณ์ที่ผิด ความเชื่อที่ผิด หรือประเพณีที่ผิด ตัวอย่าง ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ เห็นว่า การที่บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือประกอบอาชญากรรม อาจเป็นเพราะได้รับประสบการณ์ที่เลวร้ายในวัยเด็ก ซึ่งฝังอยู่ในจิตใจ เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ ประสบการณ์เลวร้ายที่ฝังอยู่ในจิตใจ ก็อาจแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรม ดังนั้น นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ส่วนมากได้แก่ จิตแพทย์ ก็จะใช้กลวิธีให้การศึกษากับผู้กระทำความผิดละเอียดใหม่ ว่าสาเหตุความผิดของเขาจากอะไร เมื่อผู้กระทำความผิดได้ทราบและเข้าใจสาเหตุของปัญหาของเขาแล้ว เขาก็ไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอีกต่อไป

กลวิธีใช้อำนาจบังคับ อำนาจนั้นต้องเป็นอำนาจที่ชอบด้วยกฎหมาย คือมีกฎหมายรองรับ ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดไม่ว่าในสถานที่ควบคุม หรือในชุมชนย่อมจะมีกฎหมายให้เจ้าพนักงานของรัฐกระทำได้ ตัวอย่าง ในการคุมความประพฤติจำเลยตามคำพิพากษาของศาล ศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้จำเลยปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยขู่ว่าถ้าไม่ปฏิบัติตาม

เงื่อนไข ศาลจะยกเลิกการคุมความประพฤติและลงโทษจำคุกที่รอการกำหนดหรือรอการลงโทษไว้ หรือในการจำคุกผู้กระทำความผิดก็มีกฎหมายรองรับให้เจ้าพนักงานมีอำนาจควบคุมบังคับบัญชา ผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษได้ ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และกฎกระทรวงที่ออก ตามความในพระราชบัญญัตินี้ เพราะฉะนั้นโดยหลักการแล้ว การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดจึง อาศัยกลวิธีใช้อำนาจบังคับเป็นหลัก และใช้กลวิธีการใช้ความรู้และเหตุผลกับกลวิธีให้การศึกษา เสียใหม่เข้ามาสนับสนุน

3. เทคนิคและวิธีการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2543:354-416) นักอาชญา วิทยายุคใหม่ได้เริ่มมาสนใจแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดมากกว่าการลงโทษ โดยมีปรัชญา สำคัญ 2 ประการ คือ การแก้ไขบำบัด และการคุ้มครองสังคม พฤติกรรมของมนุษย์สามารถแก้ไข และเปลี่ยนแปลงได้ การกระทำของมนุษย์นั้นเกิดจากสิ่งกระตุ้น หรือสิ่งเร้าให้กระทำ และสามารถ ควบคุมได้

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังควรนำเทคนิคและวิธีการทางสังคมสงเคราะห์มาใช้ วิธีการทาง สังคมสงเคราะห์มี 3 วิธี ได้แก่ การสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย การสังคมสงเคราะห์กลุ่มคน และ การสังคมสงเคราะห์ชุมชน

การฝึกอาชีพเป็นกิจกรรมสำคัญที่ใช้บำบัดแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขัง ทัณฑสถาน ทั้งหลาย ควรให้ความสำคัญต่อการฝึกอาชีพที่เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้ต้องขังตามแนวคิด ทัดเทียมการฝึกอาชีพที่ใช้แรงงาน

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญเบื้องต้นที่จะแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขัง และ การพัฒนาจิตใจที่มีประสิทธิภาพควรให้ความสนใจการอบรมทางศีลธรรม และ การใช้วิธีการทาง จิตวิทยาแก่ผู้ต้องขัง

การอบรมแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขังสามารถนำวิธีการทางจิตวิทยามาใช้ได้ โดยเฉพาะวิธีการบำบัดทางจิตใจ วิธีการบำบัดโดยสิ่งแวดล้อม และวิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพของ บุคคล

3.1 การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

แนวคิดเบื้องต้นในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้น ควรคำนึงว่าผู้ต้องขัง คือ มนุษย์คน หนึ่งที่ควรมีสติสัมพันธ์กับมนุษย์ทั้งหลายตามสิทธิมนุษยชน

การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังในสหรัฐอเมริกาอ้างว่า นักโทษมีสิทธิตามกฎหมายรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประชาชนซึ่งอยู่ภายนอกเรือนจำทุกประการ ยกเว้นการใช้สิทธิ นั้นจะขัดกับงานปฏิบัติงานของเรือนจำ ดังนั้น เรือนจำจะต้องแสดงเหตุผลว่า เหตุใดจึงมีความ จำเป็นจะต้องตัดสิทธิบางประการของนักโทษมากกว่าจะให้นักโทษเป็นผู้กล่าวอ้างว่า เหตุใดคนจึง ไม่ควรถูกตัดสิทธิ

ปรัชญาในการแก้ไขบำบัดรักษาผู้ต้องขังที่ควรสนใจศึกษามีดังนี้

1. ปรัชญาเกี่ยวกับเจตจำนงที่เป็นอิสระและการปฏิเสธการแก้ไขบำบัด แนวความคิดนี้มีสาระโดยสรุปว่า สิ่งที่จะช่วยในการแก้ไขบำบัดรักษาอยู่ที่เจตจำนงของผู้ต้องขังในการแก้ไขปัญหของตนเอง ถ้าตัวผู้ต้องขังไม่ยินดีร่วมมือ การแก้ไขบำบัดรักษาย่อมไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจะต้องอาศัยการกระทำและความร่วมมือจากทั้งเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และตัวผู้ต้องขังเองด้วย

2. ปรัชญาการกระทำเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ ในกรณีที่ผู้ต้องขังช่วยตัวเองไม่ได้ เช่น ผู้ต้องขังติดยาเสพติดจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา โดยมีแพทย์ดูแลเพื่อที่จะใช้ยาบำบัดรักษาผู้ต้องขังซึ่งเป็นผู้ป่วย เมื่อรอดพ้นจากปัญหาเสพติดแล้ว ผู้ต้องขังก็จะพัฒนาแก้ไขเปลี่ยนแปลงตนเองต่อไป

3. ปรัชญาการกระทำเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ปรัชญานี้เกี่ยวกับการบำบัดรักษาทางจิตเวช กล่าวคือ ผู้ต้องขังจำเป็นที่จะต้องได้รับการบำบัดรักษา ขณะเดียวกันก็ต้องได้รับการบำบัดรักษาทางจิตใจจากจิตแพทย์ด้วย เช่น ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดอันเนื่องมาจากมีความผิดปกติทางจิตใจ แต่เนื่องจากการกระทำความผิดนั้นผู้กระทำยังมีความรู้สึกตัวและสามารถบังคับตัวเองได้ กรณีเช่นนี้ศาลก็จะลงโทษถูกจองจำในเรือนจำ ผู้ต้องขังประเภทนี้ควรได้รับการบำบัดรักษาจิตใจควบคู่กัน ไปด้วยกับการได้รับโทษอันควรแก่สภาพความผิด

3.2 พฤติกรรมของผู้ต้องขัง

ในการกล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ต้องขังนั้นควรจะได้พิจารณาถึงบุคลิกภาพของผู้ต้องขังเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากการกระทำของบุคคลย่อมเป็นผลมาจากบุคลิกภาพเฉพาะตัวของบุคคลเอง

ลักษณะ โดยทั่วไปของผู้ต้องขังจะแตกต่างไปจากคนทั่วไป ผลจากความไม่มีการศึกษาหรือเรียนบ้างเล็กน้อย หรืออาจเลิกเรียนกลางคัน ทำให้บุคลิกภาพของผู้ต้องขังมีลักษณะเฉพาะ โดยทั่วไปบุคลิกภาพของบุคคลเป็นสิ่งที่ค่อยๆ สะสมสร้างขึ้นมาเรื่อยๆ โดยมารดาจะเป็นบุคคลสำคัญที่จะถ่ายทอดบุคลิกภาพ ทั้งนี้ เพราะมารดาเป็นผู้อบรมลูกของตน ใน

ขณะเดียวกันบิดาก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กชายในการที่จะเป็นอันธพาลหรืออาชญากรต่อไป ในภายหน้าได้เช่นกัน

บุคลิกภาพของผู้ต้องขังพอสรุปได้ดังนี้

1. มีกลไกการป้องกันตัวชนิดที่เรียกว่า การโยนความผิดให้คนอื่นและการปฏิเสธ หมายถึง การที่คนเราหาทางออกเมื่อมีความกังวล มีความคับข้องใจ หรือมีความขัดแย้ง เกิดขึ้นภายในใจ จิตใจจะสร้างทางออกโดยอัตโนมัติเป็นกลไกการป้องกันตัวเองด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้การปรับตัวดีขึ้น

2. อารมณ์และจิตใจมีความแปรปรวนยังไม่มีความเป็นผู้ใหญ่ (emotional immaturity) ผู้ต้องขังส่วนมากจะมีจิตใจ ความคิดทัศนคติไม่เป็นผู้ใหญ่ ขาดความรู้สึกรู้ผิดชอบชั่วดี อารมณ์แปรปรวนง่าย ไม่สามารถรักษาความสมดุลทางอารมณ์กับเหตุการณ์ภายนอกที่มากระทบได้ และไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง จึงไม่เป็นการยากที่จะถูกชักจูงให้กระทำความผิด บุคลิกภาพเช่นนี้เป็นผลมาจากการขาดพัฒนาทางจิตใจอย่างถูกต้องในวัยเด็ก

3. ผู้ต้องขังส่วนมากมีความคิดว่าตนเองไม่มีคุณค่า ไม่มีศักดิ์ศรี ไม่มีความสำคัญ ไม่สามารถทำประโยชน์อะไรได้เลย (self concept of worth lessness) ด้วยเหตุที่ประสบกับความล้มเหลวในชีวิตประกอบกับมีความรู้สึกอยู่เสมอว่าตนเองไร้คุณค่า ผู้ต้องขังจึงมีความคิดข้อยู่เสมอว่า ตนเองนั้นเกิดมาไม่มีอะไรเลย เป็นคนอาภัพ ขาดทุกอย่าง อย่าง ต้องมีชีวิตอยู่ด้วยความลำบากยากเข็ญและต้องต่อสู้อย่างเหนื่อยยาก ต่างกับบางคนที่เกิดมามีทุกอย่าง อย่างพร้อมบริบูรณ์ ทัศนคติเช่นนี้เป็นการอุปมาเปรียบเทียบที่ผู้ต้องขังทุกๆ ไปมักจะยึดถือเป็นเชิงประจักษ์ชีวิตหรือวาสนาของตน ผู้ต้องขังทั้งหลายมักจะคบกับบุคคลที่เป็นอันธพาล อาชญากร หรือคนที่มึนจิตใจชั่วร้ายกล้ากระทำความผิด โดยไม่คำนึงถึงผลเสียหายจะตกแก่ผู้ใด จนเขาเหล่านั้นมีทัศนคติต่อตนเองว่าตนเองหมดคุณค่า ไร้ศักดิ์ศรี เกิดมาไม่มีอะไรเลย (born to lose) บิดา มารดาไม่สามารถทำอะไรๆ ได้แม้กระทั่งสิ่งจำเป็นบางอย่าง

4. ผู้ต้องขังมีลักษณะแนวโน้มไปในทางขาดความคิด ใจร้อน ไม่คำนึงถึงอนาคต มีจิตใจก้าวร้าวและชอบสนุก ผู้กระทำความผิดทั้งหลายเมื่อถูกเริ่มดำเนินคดีไปตามขบวนการ จนกระทั่งถูกคุมขังในเรือนจำนั้นย่อมได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ และอารมณ์นับตั้งแต่อยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องขัง ในขณะที่ถูกสอบสวน เมื่ออยู่ในฐานะจำเลยในชั้นศาล และที่สุดก็ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก จากการศึกษาวิจัยผู้ที่กระทำความผิด พบว่าในการกระทำความผิดนั้นเกิดจากความผิดปกติทางความคิดร้อยละ 47.29 คือ คิดไปเองไม่ตรงกับความจริง อีกร้อยละ 20.27 กระทำผิดเพราะอารมณ์แปรปรวน นอกจากนี้เมื่อถูกจองจำในเรือนจำผู้ต้องขังยังมีความวิตกกังวลเพิ่มมากขึ้นอีก ความวิตกกังวลนี้ยังทำให้มีอาการทางจิตใจเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ในเรือนจำและทัณฑสถาน

จึงควรให้บริการการตรวจ และรักษาความเจ็บป่วยทางจิตใจ โดยจิตแพทย์และทีมงานที่ให้การรักษาในด้านนี้โดยตรง

5. ผู้ต้องขังส่วนมากจะมีความเฉยเมย ไม่สนใจต่อสิ่งรอบตัว แม้กระทั่งเรื่องของตัวเอง เช่น อายุ วัน เวลาเกิด บ้านเลขที่ ครอบครัว ฯลฯ ความเพิกเฉย ละเลยไม่สนใจ ไม่รับรู้ถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว ดังกล่าวนี้อาจทำให้ผู้ต้องขังปลีกตัว และแยกออกจากกลุ่มคนอื่น ทำให้เกิดความกดดันภายในจิตใจของผู้ต้องขัง มักมีพฤติกรรมแปลกแยกต่างไปจากคนปกติและเป็นพฤติกรรมที่มีปัญหา

3.3 ปัญหาของผู้ต้องขัง

เมื่อบุคคลที่ถูกจองจำในระยะเวลาหนึ่ง ย่อมได้รับผลกระทบกระเทือนทางจิตใจ ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปและอาจก่อให้เกิดปัญหาส่วนตัวและปัญหาครอบครัวของเขาเองได้ ปัญหาต่างๆ สรุปได้ดังนี้

3.3.1 ความต้องการอิสรภาพ อิสรภาพเป็นสิ่งที่ผู้ต้องขังทุกคนต้องการอย่างยิ่ง ผู้ต้องขังเกือบทุกคนพยายามดิ้นรนหลบหนีออกนอกเรือนจำ แม้จะทราบดีว่าเรือนจำทุกแห่งล้วนแล้วแต่มีการควบคุมเข้มงวดแน่นหนาเพียงใด แต่ผู้ต้องขังบางคนก็เพียรพยายามที่จะหาทางหลบหนีออกนอกเรือนจำ

3.3.2 ปัญหาในการถูกควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ของเรือนจำ บางครั้งอาจเกิดความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ เช่น กรณีถูกควบคุมอย่างเข้มงวดและกระทำการลงโทษที่รุนแรงเกินไป การไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือปฏิบัติแก่ผู้ต้องขังโดยเท่าเทียมกัน เมื่อกระทำผิดอย่างเดียวกันผู้ต้องขังอาจไม่ได้รับการถูกกระทำอย่างเดียวกัน ด้วยความกดดันทางภาวะจิตใจที่มีอยู่แล้วผนวกกับปัญหาที่เกิดจากการถูกควบคุมโดยเจ้าหน้าที่เรือนจำดังกล่าวอาจทำให้ผู้ต้องขังมีปฏิกิริยาตอบโต้กับเจ้าหน้าที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง กรณีเช่น ผู้ต้องขังก็จะถูกลงโทษตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 45 เช่น งดการเลื่อนชั้น ตัดการเยี่ยม การขังเดี่ยว และการภาคทัณฑ์

3.3.3 การไม่ได้รับการติดต่อจากครอบครัวขณะต้องโทษ การไม่ได้รับการติดต่อจากครอบครัวและสังคมภายนอกเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ คือ ขาดกำลังใจ ขาดความรัก ความอบอุ่น การปลอบใจ บำรุงขวัญ สิ่งเหล่านี้ผู้ต้องขังต้องการเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม ในการติดต่อครอบครัวนั้น ผู้ต้องขังส่วนมาก ได้รับการติดต่อจากครอบครัวโดยการเยี่ยม จดหมาย และฝากเงินให้ใช้ ร้อยละ 26.37 บิดามารดา ร้อยละ 16.48 ผู้ต้องขังได้รับจดหมายจากครอบครัวนานๆ ครั้ง ร้อยละ 32.71 ไม่ได้รับเลยร้อยละ 33.33

3.3.4 ปัญหาการไม่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้ต้องขังควรจะได้รับโดยชอบ สิทธิมนุษยชนยังคงมีความสำคัญต่อผู้ต้องขัง กล่าวคือเป็นการคุ้มครองผู้ต้องขัง ในประเทศที่พัฒนาแล้ว

ทางรัฐบาล โดยเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ หรือกระทรวงยุติธรรมสามารถยึดหลักสิทธิมนุษยชนปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในการจัดหาสิ่งของที่จำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ให้อย่างครบถ้วน เช่น อาหาร ที่พักอาศัย การศึกษา เสื้อผ้า และการไม่ทำร้ายร่างกายจนเกินกว่าเหตุ ได้รับการดูแลรักษาเมื่อผู้ต้องขังเจ็บป่วย การจัดบริการทางการแพทย์ การนันทนาการและการกีฬา ตลอดจนการได้รับสิทธิต่างๆ ตามกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับในเรื่องนี้โดยตรง

3.3.5 ปัญหาการไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญเป็นแหล่งที่ผูกพันและเป็นการรวมกันของความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และความสัมพันธ์โดยสายเลือดที่แน่นแฟ้นมากกว่าบุคคลอื่น ในชีวิตของทุกคนนั้น ครอบครัวย่อมเป็นศูนย์กลางของความรักความผูกพันที่สำคัญยิ่งที่สุด ดังนั้นถ้าผู้ต้องขังไม่ได้รับความรัก ความสัมพันธ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยอมรับด้วยการให้อภัยในการกระทำผิดที่ผ่านมา แล้วอาจสร้างปัญหาให้แก่ผู้ต้องขังได้ การยอมรับและการให้อภัยนี้เท่ากับเป็นการอนุญาตในการเริ่มชีวิตใหม่แก่ผู้ต้องขังที่สำคัญ

3.3.6 ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากการที่ผู้ต้องขังซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรืออาจเป็นมารดาที่ถูกจองจำ ทำให้ครอบครัวขาดหลักยึด สมาชิกในครอบครัวไม่สามารถจัดการในชีวิตประจำวันได้ราบรื่น ปัญหาต่างๆ จะเกิดตามมาเป็นลูกโซ่ เช่น ปัญหาการศึกษา ปัญหาการเลี้ยงดูให้อาหาร ปัญหาการอบรมสั่งสอนบุตร ถ้ามีการเจ็บป่วยก็ยิ่งเพิ่มปัญหามากมาย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ปัญหาสำคัญพื้นฐานของครอบครัวผู้ต้องขังคือ ปัญหาความยากจน ยิ่งถ้าหัวหน้าครอบครัวซึ่งเป็นผู้ทำงานหาเลี้ยงครอบครัวแต่เพียงลำพังต้องถูกจำคุกขังด้วยแล้ว ครอบครัวก็จะขาดแคลนในทุกๆ เรื่อง เช่น อาหาร การศึกษา เครื่องนุ่งห่ม และถ้าเกิดการเจ็บป่วยก็จะมีปัญหาตามมามากมาย

3.3.7 ปัญหาเกี่ยวกับบิดามารดาของผู้ต้องขัง กล่าวคือ บิดามารดามักจะขาดการศึกษาจากการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของบิดามารดาของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย พบว่าบิดาของผู้ต้องขังจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 48 ได้รับการศึกษาเพียงแค่อ่านออกเขียนได้เท่านั้น ส่วนมารดาร้อยละ 52.50 ซึ่งเป็นจำนวนที่มากที่สุดอ่านออกแต่เขียนไม่ได้ ข้อมูลดังกล่าวแสดงว่าบิดามารดาของผู้ต้องขังมีการศึกษาดำ การมีการศึกษาดำย่อมทำให้บิดามารดาของผู้ต้องขังมองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาของบุตร ทั้งที่การศึกษาเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือในการใช้แก้ปัญหาเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว คนไม่มีการศึกษาจึงเป็นคนหางานทำได้ยาก นอกจากนี้การที่บิดามารดาขาดการศึกษาย่อมทำให้ความสามารถในการอบรมสั่งสอนบุตรลดน้อยลงไป ทั้งนี้เพราะการปลูกฝังสิ่งที่ดีงามในทุกๆ เรื่องเป็นสิ่งที่ค่อยเป็นค่อยไป ค่อยๆ สะสมอบรมไปที่ละน้อย การ

สอนให้รู้จักระเบียบวินัย คุณธรรมด้านต่างๆ ความดีความชั่ว กิริยาที่ควรประพฤติ การคบเพื่อน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่จะอบรมปลูกฝังให้บุตรเป็นคนดีได้

3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง

จุดมุ่งหมายที่สำคัญในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้น คือ การอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง ซึ่งจะบรรลุผลได้ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

3.4.1 การศึกษา ส่วนใหญ่แล้วบิดามารดาและผู้ต้องขังเองมีการศึกษาดำ การศึกษานับว่าเป็นตัวแปรพื้นฐานที่สำคัญอันดับแรก ทั้งนี้ เพราะความรู้เปรียบเสมือนแสงสว่างที่จะนำทางชีวิตของมนุษย์ได้ รัฐควรให้ความสำคัญกับการศึกษาด้วยการเพิ่มการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง ในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งการศึกษาภาคบังคับ และการเพิ่มศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน นอกจากนี้ในชุมชนและท้องถิ่นต่างๆ ควรเพิ่มการศึกษาให้มากขึ้น โดยรัฐควรออกค่าใช้จ่ายในการ เรียนให้หมดเพื่อเป็นบริการแก่ประชาชนในรูปการศึกษาแบบให้เปล่า เมื่อบิดามารดามีความรู้มาก ย่อมทำให้เห็นคุณค่าที่จะให้บุตรของตนได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะสามารถช่วยตัวเองได้ และไม่ กระทำความคิดโดยง่าย สำหรับการบริการให้การศึกษาภายในเรือนจำควรทำอย่างจริงจัง และมี ประสิทธิภาพ ควรเพิ่มเวลาเรียน อุปกรณ์การเรียน และครูผู้สอน รัฐจะต้องเพิ่มงบประมาณส่วนนี้ เป็นพิเศษ ทั้งนี้ เพราะผู้ต้องขังเป็นบุคคลที่มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขพัฒนาให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มี คุณค่าและคุณภาพสูงขึ้น ทั้งนี้ เพราะเขาเหล่านี้เป็นภาระของสังคมโดยส่วนรวมจึงควรได้รับความ ช่วยเหลือ

3.4.2 คุณสมบัติของผู้บังคับบัญชา บุคคลที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการแก้ไข เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ต้องขังโดยตรง คือ เจ้าหน้าที่เรือนจำ ผู้ทำหน้าที่ดูแลควบคุม และจัด กิจกรรมต่างๆ ให้ผู้ต้องขังปฏิบัติ เจ้าหน้าที่เรือนจำเป็นผู้ที่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังมากที่สุด เปรียบเสมือนผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะว่าไม่มีบุคคลใดที่จะมีอำนาจหน้าที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง ภายหลังเมื่อเขาทั้งหลายต้องถูกจองจำในเรือนจำได้มากเท่ากับเจ้าหน้าที่เรือนจำ ดังนั้นในการแก้ไข บำบัดจะมีประสิทธิผลเป็น ไปอย่างไรจึงขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่เรือนจำเป็นสำคัญ เมื่อเจ้าหน้าที่ ราชทัณฑ์ซึ่งเป็นผู้ควบคุมเป็นคนดี ผู้ต้องขังย่อมได้รับการดูแล การอบรม การปฏิบัติที่เหมาะสม การช่วยเหลือให้การแนะนำในทางที่ดีงามทั้งการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตกับครอบครัว สิ่ง เหล่านี้จะส่งผลให้ผู้ต้องขังเกิดความสบายใจ คิดปรับปรุงพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นเพื่อที่จะเตรียมตัว ปรับใจต่อสู้กับชีวิตต่อไป

3.4.3 วิทยากร บุคคลสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความ ประพฤติของผู้ต้องขังอีกผู้หนึ่งคือ วิทยากร เรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งควรเชิญวิทยากรที่เป็น ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ และเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยเฉพาะเป็นผู้ที่ผู้ต้องขังรู้จักมาบรรยายให้

หลักการ และทฤษฎีที่สะท้อนให้คิดที่จะปรับปรุงพัฒนาตัวผู้ต้องขังให้ดีขึ้น เป็นการแก้ไขอบรมผู้ต้องขังแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังยึดเอาสิ่งที่ดีงามในทางความคิด ทศนคติ แล้วนำมาเลียนแบบการกระทำดังกล่าวนี้ทำให้ผู้ต้องขังทั้งหลายจดจำและปฏิบัติตามในที่สุด วิธีการดำเนินชีวิตรวมทั้งการปฏิบัติตัว มีแนวโน้มเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง ผู้ต้องขังบางคนอาจยอมรับและซึมซับทฤษฎีต่างๆ จากวิทยากร ไปโดยไม่ได้ตั้งใจก็ได้ การอบรมแบบนี้ไม่จำเป็นต้องกระทำอย่างเป็นทางการเสมอไป

4. เทคนิคและวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยใช้วิธีการสังคมสงเคราะห์

การสังคมสงเคราะห์เป็นทั้งการให้บริการ เป็นกิจกรรม เป็นศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติต่อบุคคลเพื่อมุ่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนทั้งหลาย ทั้งรายบุคคล กลุ่มคน และชุมชนให้รู้จักช่วยตัวเอง พัฒนาตัวเองให้สามารถดำรงตนอยู่ได้ในที่สุด

การสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลแต่ละรายเป็นเบื้องต้น เพื่อจะพัฒนาบุคลิกภาพของเขาอย่างเต็มที่ ซึ่งจะขึ้นประโยชน์แก่บุคคลทุกคน เนื่องจากบุคคลไม่สามารถจะปรับตัวให้อยู่อย่างเป็นปกติสุขได้ จึงต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก โดยเฉพาะนักสังคมสงเคราะห์

การสังคมสงเคราะห์กลุ่มคนเป็นการทำงานกับกลุ่ม ไม่เน้นเฉพาะบุคคล แต่จะเน้นกลุ่มหรือการพัฒนาบุคคลโดยการร่วมมือของกลุ่ม และความสมัครใจของสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งประโยชน์ที่ได้จากองค์การทางสังคมสงเคราะห์ด้วยการใช้กิจกรรมทางด้านการกีฬา การออกค่าย การออกไปทัศนศึกษา การอภิปรายกลุ่ม และเกมต่างๆ

การสังคมสงเคราะห์โดยชุมชน เป็นกระบวนการในการจัดระเบียบชุมชนและการแก้ปัญหาของชุมชน โดยพิจารณาระหว่างความต้องการของชุมชน และการให้บริการอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ นักสังคมสงเคราะห์จะตั้งทรัพยากรในชุมชนมาใช้แก้ปัญหา โดยพยายามปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนให้มองผู้ต้องขังที่พ้นโทษในแง่ดี มีความเมตตาสงสารและเชื่อว่าผู้ต้องขังที่พ้นโทษเป็นบุคคลที่เป็นปัญหาของสังคมที่จะต้องช่วยเหลือสงเคราะห์แทนการปล่อยปละละเลยจากสังคม

4.1 การสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย

การสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลแต่ละรายเป็นเบื้องต้น เพื่อจะพัฒนาบุคลิกภาพของเขาอย่างเต็มที่ ซึ่งจะขึ้นประโยชน์แก่บุคคลทุกคน เนื่องจากบุคคลไม่สามารถจะปรับตัวให้อยู่เป็นปกติสุขได้ จึงต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก แม้บุคคล

จำนวนมากที่ดำเนินชีวิตโดยราบรื่น แต่เขาก็อาจประสบปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือจากภายนอกได้

หลักการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย มีดังต่อไปนี้

หลักปัจเจกชน (individualization) บุคคลแต่ละคนจะประสบกับปัญหาความเดือดร้อนที่แตกต่างกัน ปัญหาของแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตน แม้จะมีปัญหาอย่างเดียวกันแต่จะมีความรู้สึก ความต้องการ ผลกระทบต่อตนเอง และทัศนคติที่แตกต่างไปจากปัญหาของคนอื่น นักสังคมสงเคราะห์ จะปฏิบัติต่อคนสองคนแตกต่างกัน แม้ว่าทั้งสองคนจะมีปัญหาอย่างเดียวกันก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากผู้มีปัญหาแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน และมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะบุคลิกภาพ บุคลิกภาพของคนเราเกิดจากกรรมพันธุ์ สิ่งแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนประสบการณ์และการศึกษา ฉะนั้นจึงต้องยอมรับและเข้าใจในความต้องการ และปัญหาของแต่ละคน นอกจากนี้บุคคลยังแตกต่างกันในเรื่อง ความรู้สึก จุดแข็งแข็ง จุดอ่อนแอ การแสดงออกและความสามารถจะแตกต่างกันไปด้วย

หลักการยอมรับ (acceptance) ในหลักการนี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างนักสังคมสงเคราะห์กับผู้มาขอรับบริการ ซึ่ง ไฟแลนเดอร์ ได้อธิบายว่านักสังคมสงเคราะห์จะต้องปฏิบัติต่อบุคคลนั้นอย่างที่เขาเป็นอยู่ในขณะที่เขามาหา มิใช่กระทำต่อเขาเหมือนกับที่นักสังคมสงเคราะห์ประสงค์จะให้เขาเป็นอย่างที่ต้องการ การยอมรับนี้จะต้องยอมรับทั้งในส่วนดีและไม่ดี อย่างไรก็ตาม การยอมรับนี้มีไว้หมายความว่า จะเห็นด้วยกับท่าทีหรือการประพฤติผิด แต่นักสังคมสงเคราะห์จะต้องรับสิ่งที่เป็นข้อเท็จจริงขณะที่เขาเป็นอยู่ การรับฟังด้วยความตั้งใจความสำเร็จและความล้มเหลวของผู้มีปัญหา โดยไม่ประณามหรือมองคุณค่าในตัวเขาลดลง การยอมรับมิได้หมายความว่า เป็นการตัดสินว่าพฤติกรรมของเขาผิด ถูก ดี ชั่ว แต่เป็นการยอมรับในแง่ที่ว่า คนต้องมีความรู้สึกนึกคิดซึ่งในการแสดงออกอาจมีเหตุผลผลักดันทำให้เขาต้องกระทำลงไป

หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี (good relationship) ในการทำงานอย่างอื่นอาจไม่มีความจำเป็นที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้มาขอรับบริการแต่อย่างใด แต่การทำงานสังคมสงเคราะห์จำเป็นต้องใช้ความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักสังคมสงเคราะห์กับผู้มีปัญหา

หลักในการสร้างสัมพันธภาพแบบวิชาชีพในงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายมีดังนี้

1. นักสังคมสงเคราะห์จะต้องเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย วางตนเป็นกลาง ไม่นำความรู้สึกส่วนตัวมาเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพของตน
2. นักสังคมสงเคราะห์จะต้องปฏิบัติงานอย่างมีเหตุผล มีความระมัดระวัง และจะต้องสำนึกถึงบทบาทของตนเอง ควรแสวงหาข้อเท็จจริงมาช่วยในการปฏิบัติงาน

3. นักสังคมสงเคราะห์จะต้องมีความรู้ลึกไวก่อภริยาทำทางและปฏิบัติริยาที่ผู้มารับการสงเคราะห์แสดงออกเพื่อประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

ผู้ต้องขังเปรียบเหมือนคนที่มีปัญหาความเค็ดร็อนอย่างแสนสาหัสที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ และในการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลนั้น จะเริ่มทำตั้งแต่ศึกษาข้อเท็จจริงทุกๆ อย่างเพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ต้องขังแต่ละคนมากที่สุด เช่น ศึกษาประวัติจากแฟ้ม จากสำนวนการสอบสวน จากคำพิพากษาของศาล การค้นหาข้อเท็จจริงจากแหล่งต่างๆ เช่น โรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่น ที่ทำงานครอบครัวและเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ รวมทั้งการสัมภาษณ์ตัวผู้ต้องขังเอง ครอบครัวและบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคน ข้อมูลรายละเอียดเหล่านี้จะเป็นข้อมูลทางด้านภูมิหลังที่นักสังคมสงเคราะห์จะนำมาพิจารณาประกอบเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนสงเคราะห์ผู้ต้องขังเป็นรายๆ ต่อไป

นอกจากนี้การศึกษาข้อมูลที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ต้องขัง ทั้งในด้านการสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การสังเกต และการรวบรวมเอกสารอื่น เพื่อช่วยเหลือผู้ต้องขังแล้ว ข้อมูลเหล่านี้ยังใช้เพื่อการสงเคราะห์ช่วยเหลือในด้านอื่นๆ มีอีกหลายประการ

วิธีการสงเคราะห์ผู้ต้องขังรายบุคคล ขั้นตอนของวิธีการสงเคราะห์ผู้ต้องขังเฉพาะราย แบ่งออกได้ดังนี้

การหาข้อเท็จจริง (fact-finding) บางทีก็เรียกว่า fact gathering หมายถึง การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจปัญหาในการพิจารณาข้อเท็จจริงของปัญหา มีทั้งข้อเท็จจริงที่สามารถมองเห็นได้ (objective facts) เช่น ความยากจน การว่างงาน การเจ็บป่วย ส่วนข้อเท็จจริงที่ไม่สามารถมองเห็นได้ (subjective facts) ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งภายในใจ ปัญหาอารมณ์ และความหวาดระแวง เป็นต้น

วิธีการหาข้อเท็จจริงมีหลายวิธี เช่น ได้จากการสังเกต การได้รับเรื่องราวต่างๆ จากผู้ร้อง (intake) การสัมภาษณ์ผู้มีปัญหาเค็ดร็อนเอง (interview)

การรวบรวมข้อมูลอีกทางหนึ่งคือ การเยี่ยมบ้านซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลละเอียดในด้านสังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งความสัมพันธ์ของคนในบ้านด้วย แต่ทั้งนี้จะออกเยี่ยมบ้านเฉพาะในรายที่จำเป็นและมีกรณีที่น่าสนใจเท่านั้น ฉะนั้นนักสังคมสงเคราะห์จึงไม่ต้องออกเยี่ยมบ้านผู้ต้องขังทุกราย ในบางกรณีนักสังคมสงเคราะห์อาจจะออกไปเยี่ยมบ้านผู้ต้องขังบางรายก่อนที่จะพันโทษ ทั้งนี้ เพื่อศึกษาว่าครอบครัวผู้ต้องขังมีความพร้อมที่จะรับผู้ต้องขังให้เข้ามาอยู่ในบ้านด้วยความยินดีหรือไม่ ฉะนั้นการเยี่ยมบ้านในรายที่จำเป็นจะทำให้ได้ข้อมูลละเอียดช่วยในการพิจารณาวางแผน การบำบัดช่วยเหลือ การทำเช่นนี้จะเป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำด้วย

การวินิจฉัยปัญหา (diagnosis) ในขั้นนี้เป็นการนำข้อเท็จจริงต่างๆ มาวินิจฉัยเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

เวอร์เนอร์ บอช (Werner W. Boch) ได้แยกประเภทของการวินิจฉัยไว้ 3 ประเภท คือ

1. cross-sectional diagnosis เป็นการวินิจฉัยที่ผู้รับการสงเคราะห์กับปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรค มิให้ผู้รับการสงเคราะห์ทำหน้าที่ทางสังคมของตนได้ ผลที่ตามมาจึงเกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสุขภาพจิต

2. longitudinal diagnosis เป็นการวินิจฉัยเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทั้งด้านสังคม อารมณ์ จิตใจ และบุคลิกภาพที่เป็นปัญหา ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ ที่มีผลต่อปัญหานั้นๆ

3. dynamic diagnosis เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับอิทธิพลต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่มีต่อสังคม อารมณ์ จิตใจ ของผู้รับการสงเคราะห์ซึ่งเป็นการวินิจฉัยแบบผสมผสาน โดยพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหาต่างๆ ซึ่งจะมีผลเชื่อมโยงไปยังสาเหตุแห่งปัญหาอื่นๆ

ในการวินิจฉัยผู้ต้องขังเพื่อให้รู้ถึงสาเหตุในการกระทำผิดว่า อะไรเป็นสาเหตุหลักที่สำคัญนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น ทั้งนี้ เนื่องจากการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จะเชื่อว่าสาเหตุของการกระทำผิด หรือปัญหาความเดือดร้อนของแต่ละคนมักจะมีสาเหตุเชื่อมโยงถึงกันเสมอ ฉะนั้นในความเป็นจริงผู้ต้องขังส่วนมากจึงต้องได้รับการวินิจฉัยทั้งสามแบบ และเชื่อว่าการวิเคราะห์แบบ dynamic diagnosis จะใช้ได้เหมาะสมกับผู้ต้องขังมากที่สุด กล่าวคือ การวินิจฉัยแบบนี้จะพิจารณาตัวผู้ต้องขังจากอดีตจนถึงปัจจุบันได้ และดูจากหลายๆ สาเหตุได้กล่าวมาแล้ว

การวางแผน (planning) ในการวางแผนให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังนั้นเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ความรอบคอบ และควรยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยดึงตัวผู้ต้องขังเองมาช่วยให้ออกมาพิจารณา และวางแผนช่วยเหลือแก้ไขตัวเอง การวางแผนแบ่งเป็นสองช่วงระยะเวลา คือ ระยะเร่งด่วน และระยะยาว แผนในระยะเร่งด่วนจะใช้ในขณะที่ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำและแผนระยะยาวจะใช้ภายหลังพ้นโทษ อย่างไรก็ตาม จะวางแผนดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อได้ข้อมูลครบถ้วน

การแก้ปัญหา การลงมือแก้ปัญหาผู้ต้องขังแต่ละคนเป็นการลงมือปฏิบัติเฉพาะเจาะจงลงไปโดยหยิบยกมาแต่ละคน ดังได้กล่าวแล้วว่าผู้ต้องขังแต่ละคนก็มีปัญหา เบื้องหลังหรือที่มาด้วยสาเหตุแตกต่างกันไป การแก้ปัญหาคควรทำไปตามการวางแผนระยะเร่งด่วนและระยะยาว ก่อนอื่นนักสังคมสงเคราะห์จะต้องใช้ศิลปะพยายามดึงทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวเข้ามาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุด เช่น ผู้ต้องขังบางคนอาจพิการเพราะเสียขาข้างหนึ่ง นักสังคมสงเคราะห์ก็อาจติดต่อขอขานีติจากมูลนิธิหรือสมาคมช่วยเหลือคนพิการที่มีวัตถุประสงค์ช่วยในเรื่องนี้โดยตรงมาให้ หรือผู้ต้องขังบางคนอาจมีปัญหาขาดทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน

ทั้งๆ ที่มีความสามารถที่จะเรียนถึงขั้นอุดมศึกษาได้ ในกรณีนี้นักสังคมสงเคราะห์อาจติดต่อขอทุนการศึกษาจากองค์กรหรือมูลนิธิต่างๆ ซึ่งต้องทำเรื่องราวประวัติของผู้ต้องขังแล้วยื่นขอต่อองค์กรเอกชนหรือรัฐบาลก็ได้ การปฏิบัติการแก้ปัญหาแก่ผู้ต้องขังควรกระทำอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผลอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาที่มุ่งให้ผู้ต้องขังสามารถช่วยเหลือตัวเอง ยืนหยัดได้โดยลำพังและสามารถพัฒนาจิตใจของตนเองได้ในที่สุดนั้นเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย

4.2 การสังคมสงเคราะห์ผู้ต้องขังกลุ่มคน

การสังคมสงเคราะห์ผู้ต้องขังกลุ่มคนเป็นวิธีการบำบัดรักษาผู้ต้องขังมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไปซึ่งจะได้ประโยชน์มากขึ้น แต่อาจไม่ละเอียดลึกซึ้งเท่าเฉพาะรายก่อนอื่นควรทำความเข้าใจในความหมายของการสังคมสงเคราะห์ผู้ต้องขังกลุ่มคนเสียก่อน

การสังคมสงเคราะห์กลุ่มคนเป็นการให้บริการแก่กลุ่มคนเป็นกลุ่มที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ จะใช้ความเป็นกลุ่มช่วยในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล การสังคมสงเคราะห์กลุ่มคนเป็นการสังคมสงเคราะห์จุดภาคเช่นเดียวกับการสังคมสงเคราะห์รายบุคคล

ในการทำงานของสมาชิกกลุ่ม นักสังคมสงเคราะห์กลุ่มควรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดกลุ่ม การจัดกิจกรรมต่างๆ การพัฒนาของกลุ่ม บรรยากาศภายในกลุ่ม จนถึงการสิ้นสุดของกลุ่ม นักสังคมสงเคราะห์กลุ่มคนจะต้องทำการประเมินผลทุกครั้งเมื่อกลุ่มแต่ละกลุ่มสิ้นสุดลง ทั้งนี้ เพื่อจะได้ข้อมูลสำหรับปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

การสังคมสงเคราะห์กลุ่มคนเป็นวิธีการ และกระบวนการที่นักสังคมสงเคราะห์จะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่ม โดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ ผิวดำ และฐานะความเป็นอยู่ จะต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุผลดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาบุคลิกลักษณะ พฤติกรรมทั้งทางร่างกายจิตใจของสมาชิกกลุ่มซึ่งเป็นผู้ต้องขังให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นพร้อมที่จะออกไปอยู่กับสังคมภายนอกอย่างมีความสุข
2. เพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องขังมีปัญหาเพิ่มขึ้นอีก การที่ถูกจองจำเป็นเวลานานย่อมเป็นปัญหาติดตัวอยู่แล้ว ฉะนั้นการจัดกิจกรรมควรมุ่งให้ผู้ต้องขังเหล่านี้ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ผ่อนคลายอารมณ์และความตึงเครียด ความกดดันของจิตใจ ความเศร้าซึม เพื่อจะได้มีสุขภาพจิตที่แจ่มใส
3. เพื่อแก้ไขผู้ต้องขังที่มีปัญหาให้สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นปกติสุข การถูกจองจำเป็นเวลานานย่อมมีผลให้ภาวะจิตใจและพฤติกรรมแปรเปลี่ยนไปจากปกติ การจัดกลุ่ม

โดยมีสมาชิกผู้ต้องขังที่อยู่ในภาวะเดียวกันมาเข้าร่วมกลุ่มกันนี้จะเป็นการสงเคราะห์ โดยใช้กลุ่ม และสมาชิกทุกคนเป็นเครื่องมือในการแก้ไขผู้ต้องขังด้วยตนเอง

4.3 การสังคมสงเคราะห์ที่ใช้ชุมชนภายหลังพ้นโทษ

การสังคมสงเคราะห์ที่ใช้ชุมชนภายหลังพ้นโทษเป็นวิธีการที่เกิดประโยชน์กับคนจำนวนมาก ทั้งนี้ควรทำความเข้าใจกับความหมาย หลักการและรูปแบบในการสังคมสงเคราะห์ ผู้ต้องขังโดยดึงเอาประชาชนเข้ามาร่วมสงเคราะห์ ภายหลังจากผู้ต้องขังพ้นโทษแล้วซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาโดยพยายามดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ก่อนอื่นจะต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติประชาชนให้มองผู้ต้องขังที่พ้นโทษในแง่ดี มีความเมตตาสงสารและเชื่อว่าผู้ต้องขังที่พ้นโทษเป็นบุคคลที่เป็นปัญหาของสังคมเช่นเดียวกับคนยากจนที่ต้องการความช่วยเหลือสงเคราะห์แทนการถูกปล่อยปละละเลยจากสังคม

การสังคมสงเคราะห์ชุมชน คือ กระบวนการจัดระเบียบชุมชน และการแก้ปัญหาของชุมชน โดยพิจารณาระหว่างความต้องการของชุมชน และการให้บริการอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ นักสงเคราะห์จะดึงทรัพยากรในชุมชนมาใช้แก้ปัญหาต่างๆ ของชุมชน

หลักการสังคมสงเคราะห์โดยชุมชนภายหลังพ้นโทษ

1. การขอมั่นใจและสมัครใจ ประชาชนจะตกลงเข้าร่วมโดยเสรี พิจารณองปัญหาเห็นความเดือดร้อนของผู้ต้องขังว่าสมควรที่จะแก้ไขเพื่อเป็นการสงเคราะห์ช่วยเหลือ โดยประชาชนกลุ่มหนึ่งอาจชักชวนเร่งเร้าให้เกิดการร่วมมือร่วมใจกัน

2. การดำเนินการของชุมชนนี้จะต้องทำโดยมีจุดมุ่งหมายมีวิธีการดำเนินการที่ดี คือ มีการตั้งคณะกรรมการโดยประชาชนเลือกขึ้นมาคณะหนึ่ง ทั้งนี้ต้องให้ประชาชนยอมรับโดยทั่วไป

3. การร่วมมือกันในการร่วมกันบริจาคทุนทรัพย์ การบริจาคสิ่งของ การช่วยเหลือโดยการใช้ความรู้ความสามารถ ทั้งหมดนี้เราเรียกว่า ทรัพยากรชุมชน ทรัพยากรชุมชนนี้จะเป็นสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนนั้นๆ ซึ่งอาจเป็นเงิน สิ่งของและบุคคล เช่น ประชาชนอาจร่วมกันตั้งกองทุนให้แก่ผู้ต้องขังที่ยากไร้ไม่มีญาติ คณะกรรมการก็จะพิจารณาให้เป็นรายบุคคลไป

4. การสงเคราะห์โดยการตั้งโครงการต่างๆ ขึ้นมา เช่น โครงการจัดหางาน โครงการฝึกวิชาชีพ โครงการจัดหาที่พักอาศัยชั่วคราว หลักสำคัญอยู่ที่ว่าจะต้องให้ประชาชนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการทำงานร่วมกันเพื่อจะให้เกิดการร่วมมือช่วยให้โครงการต่างๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไป

5. การใช้ทรัพยากรในชุมชน วิธีการสงเคราะห์แบบนี้จะพยายามหาทางนำชื่อเสียงคุณงามความดีของบุคคลที่มีอยู่ในชุมชนนั้นๆ เข้ามาร่วมโครงการเพื่อจะได้เกิดความสำเร็จทำให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นจะต้องพยายามตั้งทรัพยากรในชุมชน เช่น บุคคล สิ่งของวัตถุที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ปัญหาที่ในชุมชน

5. เทคนิคและวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยการฝึกอาชีพ

การฝึกอาชีพ โดยใช้แรงงานเป็นการใช้พลังกำลังของผู้ต้องขังให้เกิดประโยชน์แก่กิจการสาธารณะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลงโทษอันเป็นผลตอบแทนที่กระทำความผิด และอบรมขัดเกลาผู้กระทำผิดให้เป็นพลเมืองดี สามารถช่วยตนเองได้เมื่อพ้นโทษออกไปสู่สังคมในวันข้างหน้า ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ทางด้านการกำหนดโทษความแข็งแรงของร่างกาย สติปัญญา ฝีมือ และความรู้ความชำนาญ จำแนกผู้ต้องขังเพื่อการศึกษาอาชีพประเภทนี้

การฝึกอาชีพเพื่อมุ่งการประกอบอาชีพนั้น ผู้ต้องขังจะถูกฝึกฝนให้รู้จักใช้ความคิด ความประณีต ความละเอียดรอบคอบ รู้จักแก้ไขข้อบกพร่องจากการฝึกงานที่ทำอยู่ประจำทุกวัน เป็นการสะสมความรู้ ความคิด เพิ่มพูนทักษะขึ้น และสามารถประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเองได้ภายหลังพ้นโทษ

การฝึกอาชีพผู้ต้องขังโดยใช้แรงงานจะไม่หวังผลในระยะยาวเป็นการฝึกเพื่อใช้แรงงานอย่างเดียวโดยไม่คำนึงว่าผู้ต้องขังจะได้ทักษะ ความรู้ความสามารถจากการฝึกหรือไม่ แต่การฝึกอาชีพเพื่อมุ่งประกอบอาชีพนั้นผู้ฝึกจะได้ใช้ความคิดและฝีมือจนเกิดทักษะ ใช้แรงงานเป็นส่วนน้อย ผู้ฝึกจะเกิดความชำนาญและรวดเร็ว มีความประณีตสวยงาม สามารถนำทักษะและความชำนาญที่ได้จากการฝึกไปใช้ประกอบอาชีพ หารายได้มาเลี้ยงตัวเอง และครอบครัวต่อไป

การฝึกอาชีพผู้ต้องขังมักจะประสบกับปัญหาทางด้านการขาดเจ้าหน้าที่และครูฝึก และงบประมาณ การสำรวจแรงงาน การอบรมสภาพจิตใจ การฝึกอาชีพไม่ต่อเนื่องผลตอบแทนที่ได้รับ และการประกวดผลิตภัณฑ์ของผู้ต้องขัง

5.1 การฝึกอาชีพโดยใช้แรงงาน

การพัฒนาคุณภาพผู้ต้องขังโดยการฝึกอาชีพเป็นความพยายามในการให้ความรู้ และทักษะที่ผู้ต้องขังจะได้จากประสบการณ์และการทำงานด้วยตนเอง การฝึกอาชีพโดยใช้แรงงานได้จัดขึ้นในทุกเรือนจำและทัณฑสถานซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการบริหารงานราชทัณฑ์

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเรือนจำและทัณฑสถานมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อความปลอดภัยของสังคม โดยการนำตัวผู้กระทำความผิดมาคุมขังไว้ในทัณฑสถานภายในระยะเวลาที่ต้องโทษ

2. เพื่อให้การศึกษาอบรมวิชาสามัญ วิชาชีพ และพัฒนาจิตใจของผู้กระทำความผิดทั้งนี้การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทรัพยากรมนุษย์กลุ่มนี้ได้รับการพัฒนา

3. เพื่อจัดหาสวัสดิการและให้การสงเคราะห์แก่ผู้กระทำความผิด ทั้งในระหว่างถูกคุมขัง และภายหลังการปลดปล่อยตามความเหมาะสมในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม

การฝึกอาชีพจะเป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทรัพยากรมนุษย์ที่จะพ้นโทษออกไปมีคุณภาพสูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพสุจริต มีรายได้พอเลี้ยงตนเอง และไม่กลับไปกระทำความผิดอีก

อย่างไรก็ตาม การใช้แรงงานผู้ต้องขังเพื่อที่จะหวังผลในการอบรมควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังนี้

1. กำหนดโทษ
2. ความแข็งแรงของร่างกาย
3. สติปัญญา
4. ฝีมือและความรู้ความชำนาญ

การฝึกอาชีพที่ต้องใช้แรงงานมีหลากหลายเรือนจำอาจรับจ้างจากเอกชนภายนอกหรือหน่วยงานของรัฐบาลให้ทำของอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจเป็นของเรือนจำเอง เช่น การขุดคลอง ขุดดิน ขนไม้ เลื่อยไม้ ตัดผ้า ทูบหิน พับถุง ตัดกระดาษ ผ่าพื้น งานเหล่านี้จัดได้ว่าไม่ใช่การฝึกอาชีพที่มีคุณภาพ เพราะผู้ต้องขังใช้กำลังแรงงานเพียงอย่างเดียวไม่ได้ใช้ความคิดหรือสติปัญญาเลย การฝึกอาชีพแบบนี้จึงไม่เกิดประโยชน์ต่อผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษแต่อย่างใดเลย แต่ดังกล่าวมาข้างต้นนี้แล้วว่าผู้ต้องขังที่ฝึกอาชีพด้วยแรงงานของตนก็เท่ากับถูกลงโทษให้ทำงานหนักดังเช่นที่มีกำหนดตามกฎหมายอาญาของญี่ปุ่น

5.2 การฝึกอาชีพเพื่อมุ่งประกอบอาชีพ

การฝึกอาชีพเพื่อมุ่งประกอบอาชีพนั้น เป็นการฝึกอาชีพในงานที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ภายนอกหน้า การฝึกอาชีพแบบนี้ผู้ต้องขังจะรู้จักใช้ความคิด ความประณีตละเอียดซึ่งเป็นการฝึกอาชีพที่มีคุณภาพ ผู้ต้องขังจะเกิดทักษะ ความชำนาญในงานนั้นๆ สามารถทำได้เร็วได้ทั้งคุณภาพ และปริมาณ ทั้งนี้ เพราะผู้ต้องขังจะรู้จักแก้ไขข้อบกพร่องจากการฝึกงานที่ทำ

อยู่ทุกวันและค่อยๆ สะสมความรู้ ความคิด และทักษะเพิ่มมากขึ้นตามเวลาที่ถูกของจำ เมื่อพื้น โทษ จึงสามารถประกอบอาชีพรายได้มาเลี้ยงตัวเองได้

การฝึกอาชีพ โดยมุ่งนำไปประกอบอาชีพมีงานหลายลักษณะ เช่น ช่างไม้ แกะสลัก ช่างยนต์ ช่างวิทยุ และไฟฟ้า การต่อสายไฟ การซ่อมเครื่องไฟฟ้า เครื่องจักรกล ซ่อมรถ ช่างตัดผม ทำผม ตัดเย็บเสื้อผ้า การประกอบอาหารทั้งไทย และต่างประเทศ การทอผ้า จักสาน การทำเครื่องปั้นดินเผา ถ้วยชาม และการเล่นดนตรี ฯลฯ

ข้อควรพิจารณาต่อมาคือ ผลผลิตที่ได้จากการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังควรมีตลาดรองรับที่แน่นอน เมื่อขายผลผลิตที่ได้แล้วเรือนจำและทัณฑสถานจะกันส่วนหนึ่งไว้เป็นต้นทุนสำหรับผลกำไรนั้น รายได้ส่วนนี้สามารถนำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนที่จะซื้อวัตถุดิบเข้ามาฝึกงานปฏิบัติต่อไป

5.3 ปัญหา อุปสรรคในการฝึกวิชาชีพและแนวทางแก้ไข

ในการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังมักจะประสบกับปัญหาที่สำคัญดังนี้

5.3.1 ขาดเจ้าหน้าที่ ครูฝึก และงบประมาณ ผู้ต้องขังส่วนมากย่อมต้องการฝึกวิชาชีพเพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพเมื่อตนพ้น โทษต่อไป ความขาดแคลนเจ้าหน้าที่ครูฝึก ไม่มีเครื่องมืออุปกรณ์อย่างเพียงพอเป็นปัญหาที่ทางเรือนจำและทัณฑสถานมักจะประสบเสมอ การฝึกอาชีพจะได้ผลในการสร้างงานงานอาชีพแก่ผู้ต้องขังรัฐบาลต้องจัดงบประมาณให้เพียงพอในการจ้างครูฝึกเพิ่มมากขึ้น เช่น ครูช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องจักร และช่างไม้มาสอนให้มาก คือ ควรฝึกเต็มเวลาและจะต้องมุ่งฝึกไปในด้านใดด้านหนึ่งเป็นการเฉพาะตามแนวนัดของผู้ต้องขังที่ได้เลือกฝึก

5.3.2 การสำรวจแรงงาน การจะจัดฝึกอาชีพประเภทใดนั้น เรือนจำและทัณฑสถานควรได้ศึกษาสำรวจความต้องการของกำลังคนของตลาดแรงงานในแต่ละสาขาอาชีพเสียก่อน ควรพิจารณาว่าในการฝึกอาชีพในแต่ละชนิด แต่ละประเภทของวิชาชีพนั้นๆ แล้วจะมีตลาดขังนอกรองรับงานนี้หรือไม่ ไม่ใช่จัดให้ฝึกอาชีพประเภทนั้นไปแล้วแต่ไม่มีงานทำภายหลังพ้น โทษแล้ว และจะต้องมีการติดตามประเมินผู้ต้องขังเมื่อพ้น โทษไปแล้วว่ามีกี่คน ได้งานทำ และได้ทำงานตรงตามสาขาวิชาชีพหรือไม่อย่างน้อยเพียงใด ควรแยกตามจำนวนและลักษณะงาน การทำ เช่นนี้นอกจากจะเป็นการช่วยหางานแก่ผู้ต้องขังด้วยแล้วยังทำให้มีข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดการฝึกอาชีพของเรือนจำและทัณฑสถานนั้นๆ ด้วย

5.3.3 การอบรมสภาพจิตใจ ในระหว่างที่เรือนจำมุ่งฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังนั้น ควรคำนึงถึงการอบรมจิตใจด้วย เพราะการอบรมจิตใจเป็นการขัดเกลา แก้ไข พัฒนาสภาพจิตใจ

ความคิด ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัวและต่อประเทศชาติแก่ผู้ต้องขัง การเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการพัฒนาจิตใจเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองได้ชัดเหมือนการฝึกอาชีพ ซึ่งจะสามารถเห็น ได้ชัดว่าผลงานเป็นอย่างไร ปริมาณงานมีมากแค่ไหน ในขณะที่เดียวกันเรือนจำและทัณฑสถานก็สามารถขายผลผลิตเป็นรายได้ได้ด้วยจิตใจของผู้ต้องขังมีความสำคัญอย่างยิ่ง การจะพัฒนาผู้ต้องขังให้สามารถช่วยตัวเองได้ในที่สุด ทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะแม้ว่าเขาจะเป็นช่างฝีมือดีเพียงใดแต่ถ้าจิตใจไม่ได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้นเขาก็อาจกระทำความผิดซ้ำและกลับเข้ามาเป็นผู้ต้องขังอีก ฉะนั้นแม้ว่าเรือนจำและทัณฑสถานจะจัดบริการฝึกอาชีพได้ดีเพียงไรก็ไม่ควรมองข้ามหรือละเลยการอบรม แก่ใจจิตใจผู้ต้องขังเป็นอันขาด

5.3.4 การฝึกอาชีพไม่ต่อเนื่อง ในกรณีที่ผู้ต้องขังกระทำความผิด เช่น อาจมีเรื่องวิวาทกันเอง หรืออยู่อย่างไม่เป็นระเบียบวินัย หรืออาจกระด้างกระเดื่องกับเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมผู้ต้องขังบางคนกำลังฝึกวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อทำผิดก็อาจถูกลงโทษ โดยย้ายไปทำงานหนักที่ต้องใช้แรงงานอย่างเดียว แม้ว่าบุคคลนั้นกำลังฝึกอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก็ตาม ทำให้การฝึกวิชาชีพเพื่อประกอบอาชีพทำได้ไม่ต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น ผู้ต้องขังกำลังฝึกและสลักงานไม้ทำผิดด้วยการทะเลาะชกต่อยกับผู้ต้องขังรายอื่น เจ้าหน้าที่อาจลงโทษผู้ต้องขังทั้งสองด้วยกรย้ายไปขุดดิน ผลก็จะทำให้การฝึกแกะสลักทำได้ไม่ต่อเนื่องเพราะขาดตอนเสียแล้ว

5.3.5 ผลตอบแทนที่ได้รับ การทำงานฝึกวิชาชีพผลิตวัตถุดิบแต่ละชิ้น เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ ดอกไม้ และอื่นๆ ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนตกแก่ผู้ต้องขังน้อยเกินไปเนื่องจากเมื่อมีการจ้างงานเรือนจำเป็นผู้รับทำของจากหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้าง เรือนจำต้องลงทุนในการจัดหาวัตถุดิบ เมื่อขายได้ก็จะแบ่งรายได้จากกำไรเป็น 3 ส่วนให้เรือนจำ เจ้าหน้าที่ และผู้ต้องขัง ดังนั้นปัญหาเรื่องผลตอบแทนที่ได้รับตำ่ควรแก้ด้วยระบบรัฐ ธุรกิจเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก ถ้าต้องการจ้างทำของให้ไปจ้างกับกระทรวงการคลัง กระทรวงการคลังจะต้องลงทุน โดยเรือนจำทำงบประมาณเบิกค่าใช้จ่าย วัตถุดิบ ค่าสวัสดิการเจ้าหน้าที่ และค่าฝีมือแรงงานของผู้ต้องขัง วิธีการนี้จะทำให้ผู้ต้องขังมีรายได้เป็นผลประโยชน์สะสมมากกว่าที่เรือนจำรับจ้างมาโดยไม่ผ่านกระทรวงการคลัง

5.3.6 สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานร่วมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ควรร่วมมือจัดการประกวดผลผลิตของผู้ต้องขังที่มาจากเรือนจำต่างๆ การจัดการประกวดผลผลิตช่วยให้เกิดการพัฒนาฝีมือและความคิด บำรุงขวัญกำลังใจแก่ผู้ต้องขังให้มีความตั้งใจที่จะฝึกวิชาชีพอย่างจริงจัง ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตเมื่อออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองภายหลังพ้นโทษ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้ผู้พ้นโทษถูกทอดทิ้ง และไม่มีอาชีพเลี้ยงตัวเอง ซึ่งอาจหันกลับมากระทำความผิดอีก

6. การให้การศึกษาและการอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขัง

การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะและปรับเปลี่ยนความรู้สึคนึกคิดเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ถูกต้องดีงาม โดยใช้วิธีการให้การเรียนรู้ ใช้วิธีการอภิปราย การให้แสดงบทบาทสมมติ ใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การให้การศึกษาโดยการสาธิต และการให้การศึกษาโดยการบรรยาย

การอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขังเป็นการพัฒนาแก้ไขพฤติกรรมหรือการกระทำของผู้ต้องขังให้อยู่ในครรลองครองธรรม และกรอบของกฎหมาย โดยใช้วิธีการนิมนต์พระสงฆ์ มาเทศนา จัดกิจกรรมทางศาสนา การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญทางศาสนาและวันธรรมสวนะ การจัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษา จัดโครงการอุปสมบทผู้พ้นโทษ และการอบรมศีลธรรมผู้ต้องขัง

การให้การศึกษาและการอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขังมักจะประสบกับปัญหาทางด้านการให้ความสำคัญกับการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังมากกว่าการอบรมทางจิตใจ และการจัดเวลาให้ผู้ต้องขังได้ศึกษาสายสามัญน้อยเกินไป ปัญหาดังกล่าวนี้แก้ไขได้โดยให้การอบรมทางศีลธรรมในวาระอันเป็นวันสำคัญทางศาสนา โดยพระสงฆ์หรือวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและจัดเวลาให้ผู้ต้องขังสามารถศึกษาสายสามัญได้มากขึ้น

6.1 การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง

ในการให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังนั้นควรจัดบริการทางด้านการศึกษาสายสามัญเป็นอันดับแรก โดยทุกเรือนจำและทัณฑสถานจัดสวัสดิการด้านการศึกษาสายสามัญ โดยจัดชั้นเรียน มีอาคารเรียน แยกเป็นส่วนสัดส่วน มีครูอาจารย์จากกระทรวงศึกษาการสอนเป็นประจำ และจะต้องให้ผู้ต้องขังได้เรียนจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับตามหลักสูตรของกรมการศึกษา นอกโรงเรียน ปัจจุบันมีผู้ต้องขังเป็นจำนวนมากที่สามารถเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมีอีกจำนวนหนึ่งที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา สำหรับการให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง แยกได้ดังนี้

6.1.1 การเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นวิธีการศึกษาอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้โดยค่อยๆ สะสมความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระจากประสบการณ์ของผู้ที่ศึกษาเองด้วยวิธีการสอนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้การเรียนรู้ยังเกิดจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

6.1.2 การใช้การอภิปราย การอภิปราย หมายถึง การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลในกลุ่มมีความสนใจในปัญหาาร่วมกัน วิธีการให้การศึกษาโดยใช้การอภิปรายแก่ผู้ต้องขังนั้น อาจารย์ผู้ดำเนินการจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนว่าจะมีการอภิปรายในรูปแบบใด อาจารย์มีหน้าที่กระตุ้น

ให้ทุกคนกล้าแสดงความคิดเห็น ทุกคนควรมีโอกาสร่วมอภิปราย ทุกคนจะได้รับความรู้ ประสบการณ์ และเกิดความคิดริเริ่ม

6.1.3 การให้แสดงบทบาทสมมติ การศึกษาแบบนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกได้หลายทาง ทั้งการพูด การแสดงท่าทาง ผู้เรียนจะได้รับบทบาทให้แสดงเป็นอะไรก็ได้ สุดแล้วแต่จะสร้างเรื่องขึ้นมา การสร้างเรื่องจะแฝงไว้ด้วยการให้ข้อคิด เจตคติ และคุณธรรมที่ถูกต้อง การแสดงบทบาทสมมติจะทำให้การเรียนสนุกสนาน มีชีวิตชีวา ประโยชน์ที่ได้คือเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้แสดงลักษณะเด่นๆ เช่น การพูด บทบาทไหวพริบในการแสดง

6.1.4 กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ คือ กระบวนการที่ใช้กลุ่มในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน เพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผู้เรียนจะเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และใช้วิธีวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งเกิดขึ้นในขณะที่เรียน เป็นกระบวนการสำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งการวิเคราะห์นั้นจะนำไปสู่สภาพการณ์ที่เป็นจริงในชีวิตประจำวันเป็นส่วนใหญ่

สำหรับหลักสำคัญของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จะเน้นที่การใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือที่จะทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ มีการยอมรับกันและกัน ได้ความรู้กว้างขวางมากขึ้น เพราะจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในทัศนะต่างๆ ร่วมกัน ในการเข้ากลุ่มแต่ละครั้งควรมีจุดมุ่งหมายเฉพาะว่าจะพูดถึงเนื้อหาสาระในเรื่องอะไรทำให้เกิดการเรียนรู้ มีเจตคติ มีทักษะในด้านใด

6.1.5 การให้การศึกษาโดยการสาธิต การสาธิตเป็นการศึกษาโดยวิธีการทำหรือแสดงให้ดูในขั้นตอนเป็นลำดับ เช่น การทำงาน การปลูกต้นไม้ การสาธิต อาจเป็นการแสดงเป็นภาพ หรือแสดงให้เห็นจริงพร้อมทั้งมีคำอธิบายประกอบ การแสดงแบบสาธิตเป็นวิธีการให้การศึกษาที่น่าสนใจ ผู้เรียนมองเห็นได้ชัดเจน ไม่เบื่อหน่าย สามารถสนใจได้ดี เหมาะสำหรับผู้ที่มีการศึกษาน้อยที่ไม่สามารถอ่านและเข้าใจได้ด้วยตนเอง

6.1.6 การให้การศึกษาโดยการบรรยาย การบรรยายเป็นการให้ความรู้โดยตรงระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งมีจำนวนมากหรือน้อยก็ได้ ผู้พูดจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์และสาระวิชาการในเรื่องที่จะพูดให้พร้อม การบรรยายบางครั้งจะมีภาพ สไลด์ ภาพทัศน ฯฯฯ โดยใช้อุปกรณ์อื่นๆ มาประกอบการบรรยายด้วย ในตอนท้ายของการบรรยายอาจารย์ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถาม ให้มีการโต้แย้ง หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ การบรรยายมักมีผู้พูดเพียงคนเดียว ผู้ฟังทั้งหลายสามารถตั้งคำถามได้เมื่อผู้พูดบรรยายจบเรื่องแล้ว การบรรยายเป็นการให้การศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นที่ยอมรับ ศรัทธาและเชื่อถือของผู้ฟัง ผู้ต้องขังทั้งหลายซึ่งเป็นผู้ฟังจะรวบรวมสาระ ความรู้ หรือการเลียนแบบในความคิดทัศนคติต่างๆ จากผู้บรรยาย ซึ่งย่อมเป็นไปได้ ในทางดี ผู้ต้องขังจะรับแต่สิ่งที่ดีงาม

6.2 การอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขัง

การแก้ไขพฤติกรรมหรือการกระทำของผู้ต้องขังจะได้ผลจริงจังต่อเมื่อได้มีการอบรมสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง ถ้าภาวะจิตใจหรือคุณภาพของจิตใจของผู้ต้องขังสูงพอ กล่าวคือ ผู้ต้องขังมีความรับผิดชอบ มีความยั้งคิด ไม่คึกคะนองไปกับสภาพแวดล้อม การกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตก็จะไม่มี ฉะนั้น การอบรมขัดเกลาทางศีลธรรมจึงจำเป็นที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการควบคุม

แนวทางการอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขัง มีดังนี้

6.2.1 การนิมนต์พระสงฆ์มาเทศน์เป็นประจำทุกสัปดาห์อย่างต่อเนื่อง การอยู่ในอาการสงบและฟังธรรมก่อให้เกิดความคิดในทางที่ถูกที่ควร ทำให้สงบระงับยับยั้งจิตใจ และการกระทำให้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรมและกฎหมาย สามารถหาข้อสรุปให้กับตัวเองได้ว่าควรจะดำเนินชีวิตต่อไปภายหน้าอย่างไร

6.2.2 การจัดกิจกรรมทางศาสนา เพื่อฝึกปฏิบัติให้เกิดจิตที่ว่างและมั่นคง จะทำให้จิตใจสงบ ไม่ว่าจะวนวิตกกังวลกับสิ่งเร้าภายนอก ยิ่งกว่านั้นการนั่งสมาธิยังทำให้จิตใจเยือกเย็น ไม่มีโทสะ โทสะ โมหะเกิดขึ้นง่าย ในขณะที่นั่งสมาธิจะทำให้เกิดการศึกษาศาเหตุการกระทำความผิด โดยเฉพาะผู้ต้องขังบางรายกระทำความผิดด้วยการบันดาลโทสะ การนั่งสมาธิเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้จิตใจสุขุมรอบคอบ คิดใคร่ครวญก่อนทำ

6.2.3 ในวันสำคัญทางศาสนา รวมทั้งวันธรรมสวนะเวียนจำ ควรกระตุ้นให้ ผู้ต้องขังเห็นความสำคัญในวาระต่างๆ กัน มีการทำบุญ มีการถือศีลในข้อที่สามารถปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ง่าย เช่น การฆ่าสัตว์ ไม่พูดเท็จ ไม่ดื่มของเมา ไม่คิดร้ายในททุกๆ ด้านต่อผู้อื่น เป็นการละเว้นไม่ทำบาปและการทำความดีกับบุคคลข้างเคียงเท่าที่จะกระทำได้ในภาวะวิสัยนั้นๆ

6.2.4 การจัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษาแก่ผู้ต้องขัง การจัดการสอนวิชาธรรมศึกษาในระดับตรี โท เอก โดยใช้หลักสูตรแม่กองธรรมสนามหลวง มีอนุศาสนาจารย์ในเรือนจำและทัณฑสถาน และนิมนต์พระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้ และมีการสอบวัดผลโดยคณะสงฆ์จะทำให้ผู้ต้องขังมีความรู้ เกิดความเข้าใจในหลักธรรมของศาสนา มีจิตใจน้อมนำไปในทางที่ดีงาม รู้ถึงบาปบุญคุณโทษ พร้อมทั้งจะกลับตัวกลับใจกลายเป็นคนดี เกลียดกลัวความชั่ว

6.2.5 โครงการอุปสมบทผู้พ้นโทษ เป็นโครงการอุปสมบทหมู่ผู้พ้นโทษโดยเรือนจำและทัณฑสถานสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นสวัสดิการแก่ผู้พ้นโทษ แต่ทั้งนี้ผู้ต้องขังจะต้องมีความประสงค์จะบวชด้วย การอุปสมบทเป็นความเชื่อทางพุทธศาสนาอย่างหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาความทุกข์ เป็นการสร้างความดีเพื่อหนีบาปแก่ผู้ที่ได้กระทำความผิดมาแล้ว การอุปสมบทภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ต้องขังจะเกิดผลดีถ้าสามารถอุปสมบทผู้พ้นโทษในช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่าง

พื้นที่ภายในและภายนอกเรือนจำ การใช้ชีวิตในช่วงเวลานี้ด้วยการอุปสมบทจะทำให้จิตใจสงบ สำหรับผู้ต้องขัง

6.2.6 การอบรมศีลธรรมผู้ต้องขัง โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและภูมิธรรมวิธีนี้ได้กล่าวมาบ้างแล้วในส่วนของกรให้การศึกษาดูด้วยการศึกษาการเจริญวิทยากรภายนอกเรือนจำมาบรรยาย การเจริญผู้มีชื่อเสียง โดยเฉพาะบุคคลภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์มาบรรยาย ในการอบรมขัดเกลาจิตใจผู้ต้องขังโดยให้ทัศนคติ ประสบการณ์ที่มีคุณค่าเป็นถ่ายทอดความคิดที่วิธีหนึ่ง ผู้ต้องขังจะรับทัศนคติต่างๆ นี้ไปโดยไม่รู้ตัว

6.3 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการให้การศึกษ และอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขัง

สำหรับปัญหา อุปสรรคในการให้การศึกษและการอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขัง และแนวทางแก้ไขสามารถประมวลเป็นข้อสรุปได้ดังนี้

6.3.1 เรือนจำและทัณฑสถานโดยทั่วไปมักมุ่งฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังไปในการผลิตสินค้า ซึ่งก็ย่อมมุ่งถึงยอดของผลผลิตให้ได้ปริมาณสูงเพื่อจะได้ขายผลผลิตเป็นรายได้ให้สูงขึ้น แต่ระยะไป ทำให้เรือนจำไม่ค่อยให้ความสำคัญในการให้การศึกษ และการอบรมจิตใจทางด้านศีลธรรมซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านนามธรรมไม่สามารถแสดงให้เห็นชัดเจนได้ แต่การให้การศึกษ และการอบรมทางจิตใจมีความสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงความคิด การกระทำของผู้ต้องขังไปในทางที่ดี ซึ่งหมายถึงการที่ผู้ต้องขังพิจารณาปัญหาและการแก้ไขด้วยการหาทางออกและการหาทางพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้น

6.3.2 ด้านการศึกษายาสามัญ เรือนจำและทัณฑสถานควรจัดเวลาให้ผู้ต้องขังที่มีความสามารถและมีความต้องการได้ศึกษาอย่างจริงจังและเพียงพอ เรือนจำควรติดต่อกับหน่วยงานการศึกษารัฐในท้องถิ่นนั้นๆ โดยเชิญอาจารย์เข้ามาสอนบ้างเป็นการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศและเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในช่วงเวลาต่างๆ กัน ก็จะเกิดประโยชน์ทางวิชาการแก่ผู้ต้องขังมาก และเป็นการประหยัดงบประมาณในการจ้างอาจารย์เพิ่ม

6.3.3 เพื่อเป็นการบำรุงขวัญและงูใจในการศึกษาเล่าเรียน เรือนจำและทัณฑสถานควรจัดรางวัลให้แก่ผู้ต้องขังที่เรียนดี รางวัลนี้สามารถจัดได้หลายแบบ เช่น สิทธิพิเศษบางอย่าง การเลื่อนชั้นเร็วขึ้น การให้ทำงานทางวิชาการซึ่งไม่ต้องใช้แรงงาน และให้รางวัลเป็นสิ่งของและเงิน การให้รางวัลควรมีการประกาศให้ทราบทั่วกันในบรรดาผู้ต้องขังทั้งหลาย วิธีนี้จะทำให้ผู้ต้องขังที่ได้รับรางวัลจะรู้สึกเป็นเกียรติ และเกิดความภาคภูมิใจที่ตนเองมีคุณค่า

6.3.4 การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง เรือนจำควรติดต่อบริษัทอุตสาหกรรมที่มีจิตกุศลศรัทธาที่จะให้ความช่วยเหลือให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ต้องขังที่เรียนดี ตลอดเวลาที่ผ่านมามีประชาชนคนไทย

จำนวนไม่น้อยที่มีความประสงค์จะช่วยเหลือด้านการเงินแก่ผู้ต้องขังให้ได้มีการศึกษาที่ดี เพื่อที่จะพัฒนาช่วยเหลือตัวเองได้ เนื่องจากคนเหล่านี้ยังเป็นภาระของสังคมที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ทั้งนี้เรือนจำและทัณฑสถานควรทำหน้าที่เป็นสื่อกลางให้ประชาชนและผู้ต้องขังได้พบกันในฐานะอุปการะทุนและผู้ได้รับทุน

6.3.5 ในการอบรมทางศีลธรรมเมื่อถึงวาระสำคัญทางศาสนา เรือนจำควรจะประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ต้องขังดีเด่น โดยให้ผู้ต้องขังพิจารณาเลือกกันเอง โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนจากพฤติกรรมด้านคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเป็นที่ยอมรับเชื่อถือของเพื่อน เป็นต้น ผู้ต้องขังทุกคนจะค่อยๆ พิจารณาให้คะแนน ทั้งนี้เพราะผู้ต้องขังทุกคนต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการประกาศชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ต้องขังดีเด่น ในที่ประชุมจึงถือว่าเป็นเกียรติและทุกคนต้องการให้ได้รับการประกาศชื่อของตน อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ของเรือนจำควรทำแบบฟอร์มให้กรอก วิธีการนี้จะพิจารณาได้ง่ายขึ้นถ้าจะแบ่งเป็นแดนตามที่อยู่ของผู้ต้องขังประจำอยู่

6.3.6 การฟังธรรมเทศนา การบรรยายธรรม เรือนจำควรจัดเวลาในการอบรมทางศีลธรรมศาสนาให้เพิ่มมากขึ้น การนิมนต์พระผู้อาวุโส และฆราวาสผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายธรรม จะทำให้ผู้ต้องขังมีจิตใจสงบ ได้รู้ ได้คิด เกิดความชัดเจนแก่ตนเอง ความรู้ที่เกิดจากการได้ยิน ได้ฟัง ในสิ่งที่ดีงามก็จะเกิดกุศลแก่ตนเอง

7. การใช้การทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง

การใช้วิธีการทางจิตวิทยาในการบำบัดรักษาผู้ต้องขังเป็นการบำบัดรักษาที่มุ่งเน้นในเรื่องของจิตใจโดยใช้วิธี การบำบัดทางจิตใจ การบำบัดโดยสิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคล

วิธีการทางจิตวิทยาที่ใช้กับผู้ต้องขัง

มีวิธีการทางจิตวิทยามากมายที่สามารถจะนำมาประยุกต์ใช้ในการบำบัดรักษาผู้ต้องขังที่นิยมใช้ ได้แก่

1. จิตบำบัด (psychotherapy) เป็นการบำบัดโดยใช้วิธีทางจิตเวชศาสตร์เพื่อช่วยให้ผู้ต้องขังได้พิจารณาตัวเอง แก่ใจและพัฒนาตัวเอง ผู้ต้องขังอาจมีปัญหาต่างๆ ในการใช้ชีวิตประจำวันนั้นก่อนอื่นต้องพยายามช่วยให้เขาสบายใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ต้องขัง แล้วจึงให้เขาค่อยๆ ใช้ความคิดในเรื่องราวเหตุการณ์นั้นๆ หลังจากนั้นก็จะนัดพูดคุยกันเป็นระยะๆ เช่น อาจจะเป็นสัปดาห์ละครั้งหรือเดือนละสองครั้ง เนื่องจากจิตวิเคราะห์เป็นเรื่องที่มีความลึกซึ้ง ฉะนั้นในการ

สัมภาษณ์ควรมีเป้าหมาย รูปแบบและวิธีการที่แน่นอนและรัดกุม ข้อมูลที่ได้ให้นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่เรือนจำจะนำมาวิเคราะห์แล้วให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะและแก้ปัญหาาร่วมกัน ไม่ควรให้ผู้ป่วยคิดเองตามลำพังเพราะจะทำให้เกิดความฟุ้งซ่าน และยากแก่การบำบัดรักษา อย่างไรก็ตามวิธีการนี้มีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อผู้ทำหน้าที่สัมภาษณ์หรือ “psychotherapist”

2. มิลิว เฮอร์ราปี (milieu therapy) วิธีการนี้เป็นการใช้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้ป่วย เป็นกลไกในการรักษา สิ่งแวดล้อมประกอบด้วยบุคคล ทัศนคติ บรรยากาศ และสถานที่ จัดให้เป็นสังคมปกติเพื่อมุ่งในการบำบัดช่วยเหลือผู้ป่วย บรรยากาศนี้ควรมีแบบแผน หลักการ จุดประสงค์ และวิธีการเฉพาะ ในการบำบัดรักษาควรสร้างบรรยากาศให้เหมือนบ้านหรือคล้ายคลึงกับชุมชนภายนอกเพื่อความสบายทางด้านจิตใจ

วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้ต้องขังรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งรอบตัว และบุคคลรอบข้าง ผู้ต้องขังจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการฝึกหัดในการเข้าสังคม รู้จักปรับปรุงตัว พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้แข็งแกร่ง รู้สึกสบายใจ มั่นใจไม่หวาดกลัว และอบอุ่นมากขึ้น

3. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวช (psychiatric rehabilitation) การฟื้นฟูสมรรถภาพ คือ การกำหนดให้ผู้ป่วยทำกิจกรรมเพื่อจุดประสงค์ทางการแพทย์ โดยการแนะนำจากผู้ที่มีความรู้ทางด้านนี้โดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้ป่วยได้มีโอกาสเสริมสร้าง หรือพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และเรียนรู้พัฒนาการต่างๆ ในการจะใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการแสดงออกด้านอารมณ์ ร่างกาย สังคม และการหาเลี้ยงชีพเพื่อที่จะกลับคืนไปสู่ชุมชนอย่างปกติ หรือใกล้เคียงปกติมากที่สุด

การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวชของผู้ต้องขังนี้เท่ากับเป็นการฝึกความสามารถ โดยการใช้สื่อต่างๆ ให้เกิดการพัฒนาทางด้านอารมณ์ ภาวะจิตใจ และความคิด โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ผู้ต้องขังสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีเหตุผล ยอมรับความจริง และเข้าใจปัญหาของตนเอง พร้อมทั้งสามารถควบคุมจิตใจตนเองได้ด้วยเทคนิคการฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวชดังกล่าวมาแล้ว

7.1 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขการใช้วิธีการทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง

สำหรับปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการใช้วิธีการทางจิตวิทยาในการบำบัดรักษาผู้ต้องขังมีดังนี้

7.1.1 กรมราชทัณฑ์ยังขาดนโยบายที่แน่นอนในการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังควบคู่ไปกับการควบคุมตามคำพิพากษาของศาล กรมราชทัณฑ์ไม่ควรให้ความสำคัญการพัฒนาอาชีพมากกว่าการพัฒนาจิตใจ และการศึกษาสายสามัญ ดังได้กล่าวแล้วว่าการพัฒนาด้วยการยกระดับจิตใจของผู้ต้องขังเป็นงานที่ทำยาก และเห็นผลช้าไม่ชัดเจนแต่ผลที่ได้รับจะทำให้ผู้ต้องขังกลับตัวกลับใจประพฤติดนอยู่ในครรลองคลองธรรม ผู้ปฏิบัติงานทางด้านนี้จึงต้องการเจ้าหน้าที่เรือนจำที่

มีคุณภาพ มีความรู้และมีจิตใจเสียสละอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะถ้าเพราะถ้าผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาจิตใจดีพอสมควรก็ยากที่จะกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

7.1.2 การขาดแคลนบุคลากรที่จะทำหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา ซึ่งเป็นผู้ให้การบำบัดแก้ไขอบรมจิตใจผู้ต้องขังซึ่งจะต้องศึกษาและสังเกตพฤติกรรมของผู้ต้องขัง แล้ววางแผนการบำบัดพัฒนาผู้ต้องขัง ดังนั้นทุกเรือนจำควรมีนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาอยู่ประจำเพื่อที่จะทำหน้าที่นี้อย่างจริงจัง การอบรมและการแก้ไขผู้ต้องขังจะไม่ประสบความสำเร็จอย่างน่าพอใจเลย ถ้าขาดบุคลากรที่มีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมมาแล้วอย่างเพียงพอ การพัฒนาแก้ไขจิตใจคนเป็นเรื่องยาก ที่มีความละเอียดอ่อน ต้องใช้เวลา และไม่สามารถมองเห็นได้ วัตถุประสงค์จะนั่นผู้ทำหน้าที่นี้ต้องมีคุณสมบัติพิเศษคือ มีจิตใจเมตตา อ่อนโยน เสียสละ คิดจะช่วยเหลือผู้ต้องขังอย่างแท้จริง

7.1.3 การจัดการเวลา ในการจัดเวลาทำกิจกรรมประจำวันของผู้ต้องขัง ควรเพิ่มเวลาเพื่อการบำบัดทางนันทนาการ ดนตรี การร้องเพลง การเล่นเกมสนุก และการละเล่นต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้ช่วยทำให้สุขภาพจิตของผู้ต้องขังดีขึ้น มีความร่าเริง สดชื่น มีกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป ไม่เกิดความท้อแท้ต่อการถูกจองจำ และมีความคิดที่จะสร้างความคิดให้ตนเองมีคุณค่าขึ้นมา กิจกรรมนี้ควรทำวันเว้นวัน ครั้งละ 1 ชั่วโมง ควรพิจารณาว่าผู้ต้องขังทุกคนมีสภาพเหมือนคนป่วยทางใจ

7.1.4 การอบรมทางศีลธรรม คนไทยนับถือศาสนาพุทธจำนวนมากที่สุด ศาสนาจึงเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยทั้งหลาย การศึกษาธรรมจึงมีคุณค่ายิ่งต่อการพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขัง ในทางปฏิบัติเรือนจำต่างๆ ควรจัดให้มีการศึกษาธรรม จัดให้มีการรับฟังพระธรรมเทศนาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เรือนจำควรจัดรถรับส่งพระสงฆ์มาแสดงธรรมให้ได้รับความสะดวก แต่ทว่าที่เป็นปัญหาคือ เรือนจำมีแต่รถบรรทุกของคันใหญ่ไม่สะดวกในการรับส่งพระ บางจังหวัดไม่มีรถแท็กซี่รับจ้างมีแต่รถสามล้อ จึงไม่สะดวกต่อการนิมนต์พระสงฆ์มาเทศนา ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การศึกษาด้านศีลธรรมไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร ปัญหานี้อาจแก้ไขได้โดยการใช้รถส่วนตัวของเจ้าหน้าที่เรือนจำ โดยเฉพาะระดับผู้บริหาร การอบรมธรรมนี้ถ้าทำอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง จะช่วยให้ผู้ต้องขังเข้าใจและมองเห็นหลักธรรม คิดพิจารณาไตร่ตรองถึงความดีชั่วที่ตนกระทำผ่านมามีผลให้จิตใจสงบและพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้น

8. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกง

นัทธิ จิตสว่าง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2547:210-241) การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงเป็นการมุ่งปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป เพื่อมุ่งแก้ไขให้กลับเข้าสู่สังคม โดยการแยกและจำแนกผู้ต้องขังเหล่านี้มาให้การปฏิบัติต่างหาก เป็นกรณีพิเศษ

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงสามารถแยกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงที่เป็นอาชญากรอาชีพ ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงที่มีจิตบกพร่อง และผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงที่กระทำความผิดซ้ำในคดีเล็กน้อย

แนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงนั้น มุ่งควบคุมผู้ต้องขังเหล่านี้ไว้ในสถานควบคุมให้นานเท่าที่จะทำได้เพื่อให้สังคมปลอดภัย ในขณะเดียวกันก็ให้การอบรมแก้ไข

ปัญหาของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงที่สำคัญ คือ การขาดระบบข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ต้องขังทำให้ไม่สามารถแยกผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำออกจากผู้ต้องขังประเภทอื่นๆ ได้ ดังนั้น แนวทางการแก้ไขจึงต้องเร่งสร้างระบบข้อมูลประวัติผู้กระทำความผิดของประเทศที่มีประสิทธิภาพ

8.1 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกง

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกง หมายถึง การดำเนินการในการควบคุมและอบรมแก้ไข ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำเกินกว่า 3 ครั้งขึ้นไป โดยหมายถึงเฉพาะผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานเท่านั้น ไม่รวมถึงผู้กักกันด้วย

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกง คือ ผู้ที่กระทำความผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ส่วนผู้กระทำความผิดซ้ำนั้น หมายถึงรวมถึงผู้ที่กระทำความผิดซ้ำครั้งที่ 2 ขึ้นไป ดังนั้น ผู้กระทำความผิดซ้ำบางส่วนจึงอาจไม่ใช่ผู้กระทำความผิดคดีฉ้อโกง แต่ผู้กระทำความผิดคดีฉ้อโกงต้องเป็นผู้ที่กระทำความผิดซ้ำ โดยเฉพาะกระทำผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 3 ขึ้นไป

วิธีการจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงมีอยู่ 2 แนวทางกว้างๆ คือ การจำแนกประเภทเรือนจำและทัณฑสถานเพื่อแยกผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงออกจากผู้ต้องขังอื่นๆ กับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงเป็นรายบุคคล

ในการที่จะแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงให้แตกต่างไปจากผู้ต้องขังอื่นๆ โดยมุ่งแสวงหามาตรการควบคุมและอบรมแก้ไขที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกงนั้นจำเป็นจะต้องมีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อแยกผู้ต้องขังที่กระทำความผิด

คิดนิตยออกจากผู้ต้องขังประเภทอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำ ความผิดคิดนิตยให้เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการและความจำเป็นในการอบรมแก้ไข นอกจากนั้นจะต้องทำการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่กระทำความคิดนิตยเป็นรายบุคคลโดยศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความคิดนิตยแต่ละคนเพื่อนำเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เหล่านี้ให้เหมาะสมเป็นรายบุคคลต่อไป ดังนั้น วิธีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่กระทำความคิด นิตยจึงทำได้ในสองลักษณะใหญ่ๆ คือ การจำแนกประเภทเรือนจำหรือแดนเพื่อแยกผู้ต้องขังที่ กระทำความคิดนิตยออกจากผู้ต้องขังอื่นๆ และการจำแนกลักษณะในระหว่างกลุ่มผู้ต้องขังที่ กระทำความคิดนิตยด้วยกันเองเพื่อทำความรู้จักเป็นรายบุคคล

การดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่กระทำความคิดนิตยดังกล่าวเป็นการ ดำเนินการเพื่อมุ่งจะทำให้การแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพื่ออบรมแก้ไขเป็นรายกลุ่มรายบุคคลอย่าง จริงจัง ทั้งนี้ โดยมีสาระสำคัญหลักอยู่ที่การทำความรู้จักกับผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลว่า แต่ละคน มีสาเหตุและปัจจัยแวดล้อมในการกระทำความคิดนิตยอย่างไร ควรได้รับการแก้ไขอย่างไร ควรจัด กิจกรรมอะไรให้ในช่วงที่ควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ และควรได้รับการเตรียมการและช่วยเหลือ อย่างไม่เมื่อพ้นโทษ จะเห็นได้ว่าการแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความคิดนิตยออกจากกลุ่ม ผู้ต้องขังอื่นๆ เป็นการแยกประเภทผู้ต้องขังเป็นกลุ่ม ส่วนการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นการมุ่ง แยกผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล นอกจากนั้นการแยกขังยังมุ่งถึงการแยกสถานที่ควบคุม และแยกวิธีการ อบรมแก้ไข ส่วนการจำแนกไม่จำเป็นต้องแยกสถานที่ แต่การแยกสถานที่จะทำให้การจำแนก ลักษณะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ทั้งสองวิธีเป็นการปฏิบัติที่มุ่งจะทำให้การอบรมแก้ไข ผู้ต้องขังให้กลับเข้าสู่สังคมได้โดยไม่กระทำความคิดนิตยซ้ำขึ้นอีกเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความคิดนิตยก็เพื่อ ประโยชน์ในด้านการควบคุม การอบรมแก้ไข การป้องกันการถ่ายทอดนิตย การป้องกันการรังแก และเพื่อประโยชน์ต่อการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

โดยสรุปแล้วการแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความคิดนิตยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อประโยชน์ในการแยกการควบคุม
2. เพื่อประโยชน์ในการแยกการอบรมแก้ไข
3. เพื่อป้องกันการถ่ายทอดนิตย ค่านิยม และเทคนิคการประกอบอาชญากรรม
4. เพื่อป้องกันการรังแกหรือใช้อิทธิพลข่มขู่ในระหว่างผู้ต้องขังด้วยกันเอง
5. เพื่อประโยชน์ต่อการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

วัตถุประสงค์ของการแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิสยดังกล่าวข้างต้น เป็นวัตถุประสงค์ทั่วไป แต่วัตถุประสงค์หลักคือ การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิสยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งหมายถึงการทำให้สังคมปลอดภัยโดยกันผู้ต้องขังเหล่านั้นออกจากสังคมมิให้มีโอกาสไปก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อสังคม ในขณะที่เดียวกันก็เป็น การอบรมแก้ไขเพื่อให้กลับเข้าสู่สังคม โดยไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

8.2 ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิสย

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิสยที่เป็นอาชญากรอาชีพ จะมีพฤติกรรมที่ไม่ก้าวร้าว โดยจะพยายามปฏิบัติตนให้ถูกกฎระเบียบของเรือนจำเพื่อคอยวันเวลาที่ จะได้รับการปลดปล่อย แต่จะใช้เวลาในการหาเครือข่ายและถ่ายทอดเทคนิคในการประกอบอาชญากรรมให้ ผู้ต้องขังอื่นๆ ดังนั้น การดำเนินการในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากรอาชีพจึงทำได้ยาก เพราะผู้ต้องขังเหล่านี้มีการยึดติดกับการประกอบอาชญากรรมมาเป็นเวลานาน เนื่องจากอาชญากรรมจะให้ผลตอบแทนในทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าการประกอบอาชีพสุจริต เพราะโอกาสที่จะถูกจับมีน้อยเนื่องจากมีความชำนาญในการหลบหลีกการถูกจับกุม อีกนัยหนึ่งเป็นการคุ้มค่าที่จะเสี่ยงกระทำความผิด เมื่อถูกจับกุมและลงโทษจำคุก จึงเป็นเรื่องของการรอเวลาที่จะพ้นโทษ และ ไม่สนใจที่จะรับการอบรมแก้ไข หรือการฝึกวิชาชีพใดๆ การอบรมแก้ไข โดยการฝึกอาชีพให้กับผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากรอาชีพ จึงเป็นเรื่องที่ไม่ได้ผล ผู้ต้องขังเพียงแต่ทำงานเพื่อเป็นการฆ่าเวลาให้ผ่านพ้นไป ดังปรากฏตามแบบพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากรอาชีพ

พฤติกรรมก่อนเข้าเรือนจำ

พฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำ

พฤติกรรมหลังพ้นโทษ

- มีความชำนาญในการใช้เทคนิคประกอบอาชญากรรม และหลบหนีการจับกุม - กล้าเสี่ยงกระทำความผิด มีค่านิยมชอบกระทำ ความผิด - มีรายได้สูงใช้ชีวิตฟุ่มเฟือย - บางพวกมีอาชีพอื่นบังหน้า	- ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยไม่ทำตัวเด่น - เข้ากับเจ้าหน้าที่ได้ - หาโอกาสถ่ายทอดวิชาใจพยายามสร้างเครือข่าย - ไม่รับการฝึกอาชีพทำงานอยู่ไปวันๆ เพื่อฆ่าเวลา	- ไม่กลับตัว ถ้าสภาพร่างกายและทักษะยังอำนวย และมีเครือข่าย

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิสสัยที่มีจิตบกพร่องจะมีพฤติกรรมที่ปกปิดพฤติกรรมผิดปกติกของตนเอง โดยจะปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยแต่พร้อมที่จะกระทำผิดขึ้นอีกเมื่อมีโอกาส อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังที่มีความบกพร่องทางจิตบางพวกที่กระทำไปโดยไม่รับรู้กฎเกณฑ์ของสังคม โดยจะกระทำความผิดซ้ำซาก ไม่รับรู้ข้อห้ามปรามของเจ้าหน้าที่ โดยเหตุที่ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิสสัยที่มีจิตบกพร่องที่ปรากฏพฤติกรรมชัดเจนในแต่ละเรือนจำมีจำนวนไม่มาก แต่มักจะสร้างปัญหาให้ทางเรือนจำเป็นอย่างมากเพราะถ้าเมื่อใดอาการทางจิตประสาทกำเริบ ก็จะก่อความวุ่นวาย เช่น ส่งเสียงดัง ร้องโวยวายอาละวาด ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน หรือแม้แต่ทำร้ายผู้อื่น สำหรับพวกผู้ต้องขังที่มักคดีนิสสัยที่มีอาการทางจิตซ่อนในจะเป็นพวกที่ไม่ก่อความวุ่นวาย การดูแลจัดการกับผู้ต้องขังเหล่านี้จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารของทางเรือนจำเท่าใดนัก อย่างไรก็ตาม สำหรับพวกที่ไม่มีอาการทางจิตแสดงออกมาให้เห็นนั้น ปัญหาสำคัญที่พบอยู่เสมอก็คือปัญหาในการที่จะจำแนกลักษณะผู้ต้องขังประเภทนี้ออกจากผู้ต้องขังประเภทอื่นๆ ซึ่งค่อนข้างจะทำได้ยาก เนื่องจากผู้ต้องขังประเภทนี้จะไม่แสดงตัวหรือมีพฤติกรรมที่เปิดเผยออกมา โดยเฉพาะในช่วงที่ถูกจองจำข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการจำแนกก็คือข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการกระทำความผิดก่อนที่จะถูกนำตัวมาคุมขังในเรือนจำนั่นเอง แต่โดยเหตุที่ฝ่ายราชทัณฑ์มักจะมีปัญหาในส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการกระทำความผิดตลอดจนสภาพแวดล้อมในการกระทำความผิดซึ่งมักจะขาดความต่อเนื่องของระบบข้อมูลในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังประเภทนี้ออกจากผู้ต้องขังอื่นๆ จึงทำได้ยาก นอกจากการที่ผู้ต้องขังประเภทนี้ได้ประกอบอาชญากรรมซึ่งเป็นคดีที่โด่งดังมีข่าวในหนังสือพิมพ์ ซึ่งแสดงให้เห็นความบกพร่องทางจิต หรือเมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำแล้วได้มาแสดงพฤติกรรมหรือก่อคดีขึ้นใหม่ในเรือนจำ จึงจะมีข้อมูลให้รับทราบได้

โดยสรุปแล้วพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิสสัยที่มีความบกพร่องทางจิต อาจแยกพิจารณาได้ตามภาพ

พฤติกรรมก่อนเข้าเรือนจำ

พฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำ

พฤติกรรมหลังพ้นโทษ

- ทำผิดติดนิสัย ทำผิดซ้ำซาก - จิตบกพร่อง - พฤติกรรมผิดปกติ	- ปรับตัวให้เหมือนคนปกติ เพื่อปกปิดพฤติกรรม ผิดปกติ แต่พร้อมที่จะ กระทำความผิดถ้ามี โอกาส - ปฏิบัติตามกฎระเบียบของ เรือนจำ	- โอกาสกลับไปกระทำความ ผิดซ้ำมีสูง นอกจาก สภาพร่างกายจะทำให้ ศักยภาพในการประกอบ อาชญากรรมลดลง

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัยที่กระทำความผิดซ้ำในคดีเล็กน้อยจะมีพฤติกรรมสร้างปัญหาในเรือนจำเพราะเป็นพวกที่ถูกส่งเข้ามาในเรือนจำบ่อยครั้ง และมีความชำนาญในการใช้ชีวิตในเรือนจำ จนเรียกว่าพวก “เก่าคุก”

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัยที่กระทำผิดในคดีเล็กน้อยนี้ นับเป็นผู้ต้องขังกลุ่มใหญ่หรือมีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัย สามารถแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ พวกที่ทำผิดในคดีลัทธิภัยเล็กน้อย และพวกที่ทำผิดในคดียาเสพติด (คดียาเสพติด)

พฤติกรรมของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัยในคดียาเสพติดและคดีลัทธิภัย ในขณะที่อยู่ในเรือนจำนั้นจัดว่าเป็นพวกที่มีความหลากหลายในพฤติกรรมเพราะเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำ อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมที่ปรากฏชัดของประชากรกลุ่มนี้ ก็คือ การใช้ชีวิตอย่างคนคุก เพราะผู้ต้องขังกลุ่มนี้จะมีความสามารถปรับตัวเข้ากับชีวิตภายในเรือนจำได้เป็นอย่างดี การถูกจองจำจึงไม่ทำให้เกิดความหวาดวิตกหรือความกลัวแต่ประการใด เพราะเคยชินต่อการถูกจองจำ ผู้ต้องขังกลุ่มนี้จะใช้ชีวิตอยู่ภายในเรือนจำมากพอๆ กับการใช้ชีวิตนอกเรือนจำ แต่ชีวิตภายในเรือนจำของผู้ต้องขังกลุ่มนี้จะให้ความสะดวกสบายมากกว่าการปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกที่จะต้องหางานทำและทำตามกฎระเบียบของสังคม ยกต่อการที่คนมีปัญหา เช่น ผู้ต้องขังเหล่านี้จะปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์เหล่านั้นได้ ตรงกันข้ามผู้ต้องขังกลุ่มนี้สามารถปรับตัวเข้ากับชีวิตภายในเรือนจำได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการปรับตัวเข้ากับผู้ต้องขังที่มีฐานะดีและผู้ต้องขังที่เป็น “พวกขาใหญ่” ซึ่งหมายถึงผู้ต้องขังที่มีความสนิทกับเจ้าหน้าที่และโดยเฉพาะ

การปรับตัวเข้ากับเจ้าหน้าที่ของเรือนจำ ผู้ต้องขังกลุ่มนี้รู้ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรในการที่จะอยู่ในเรือนจำ ดังนั้น จึงมักได้รับฉายาว่า “พวกเก่าคุก” ซึ่งหมายถึงคนที่อยู่คุกมานานหรือเข้าคุกบ่อยจนมีความชำนาญ โดยใช้เวลาในเรือนจำให้หมดไปกับการทำงานและสมาคมกับเพื่อนคนคุกเหมือนเรือนจำเป็นบ้านของตน ผู้ต้องขังกลุ่มนี้จะสมาคมกับพวกผู้ต้องขังด้วยกันเอง จะตีสนิทกับเจ้าหน้าที่ เพราะเจ้าหน้าที่ก็ไม่ไว้ใจผู้ต้องขังกลุ่มนี้ เพราะเห็นว่าไว้ใจไม่ได้ ชอบพูดเท็จหรือมีพฤติกรรมแอบแฝง ชอบหลบงาน ไม่ยอมทำงานเพราะรู้จักวิธีหลบหลีกและไม่กลัวเจ้าหน้าที่ แต่สำหรับผู้ต้องขังด้วยกันเองจะมองผู้ต้องขังกลุ่มนี้ว่าเป็นเพื่อนที่จะพึ่งพาได้เพราะชอบช่วยเหลือและเห็นใจผู้ต้องขังด้วยกันเอง

ทัศนคติการมองโลกของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคิดนิสยที่กระทำความผิดซ้ำในคดีเล็กน้อย ส่วนใหญ่จะมองการกระทำความผิดว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของเขา พวกเขาขาดการลี้ภัยไม่ได้เพราะสิ่งนี้เป็นวิถีทางในการที่จะทำให้เขามีชีวิตอยู่รอดในสังคมภายนอก พวกเขาไม่ได้คิดที่จะหาหนทางที่จะทำมาหากิน โดยวิธีอื่นเพราะไม่ใช่วิถีชีวิตของพวกเขา ดังนั้นการกระทำความผิดซ้ำที่เกิดขึ้นจึงใช่ปัญหาการขาดทักษะหรือการไม่มีงานทำ แต่เกิดจากค่านิยมในการกระทำความผิดของพวกเขา สำหรับผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคิดนิสยในคดีอาชญากรรมก็เช่นกัน ปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจที่พวกเขาไม่สามารถเอาชนะตนเองได้ จึงนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก โดยเฉพาะเมื่อตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก เช่น การไม่มีงานทำ การไม่ยอมรับของคนในครอบครัวและสังคม และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน พฤติกรรมของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคิดนิสยในคดีเล็กน้อยทั้งในส่วนที่เกิดก่อนเข้าเรือนจำ ขณะอยู่ในเรือนจำ และหลังพ้นโทษ อาจพิจารณาได้จากภาพ

พฤติกรรมก่อนเข้าเรียนจำ

พฤติกรรมขณะอยู่ในเรียนจำ

พฤติกรรมหลังพ้นโทษ

- มีปัญหาครอบครัว หนีโรงเรียน ไม่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาตั้งแต่เด็กหรือวัยรุ่น - ชอบลักทรัพย์หรือเข้าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือมีพฤติกรรมทั้ง 2 ประการ	- ปรับตัวเข้ากับชีวิตในเรือนจำได้ดี ใช้ชีวิตแบบอยู่ในบ้านเพราะความเคยชิน - ใช้เวลาในเรือนจำให้หมดไปด้วยการทำงานและคบหาสมาคมกับเพื่อน - ถือว่าการกระทำความผิดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเขา - ชอบพูดเท็จ ไม่เป็นที่ไว้ใจของเจ้าหน้าที่เรือนจำ	- ปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้ยาก - มักจะกลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก

8.3 แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัย

แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัยเป็นอาชญากรอาชีพ จะต้องใช้มาตรการในการควบคุมตัวไว้ระยะเวลานาน ให้ความชราภาพทำลายศักยภาพในการประกอบอาชญากรรมของเขา การจำแนกลักษณะ การให้การบำบัดรักษาทางจิต การให้การศึกษา และฝึกอาชีพ การจัดสวัสดิการ และเตรียมการปลดปล่อย

แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดที่มีจิตบกพร่องต้องเน้นการบำบัดทางจิต และการใช้มาตรการควบคุมตัวไว้ระยะยาว การจำแนกลักษณะ การฝึกอาชีพ การจัดสวัสดิการ และการเตรียมการปลดปล่อย

แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัยซ้ำในคดีเล็กน้อย จะเน้นการดำเนินการฝึกอาชีพและการปรับพฤติกรรม ค่านิยาม และการบำบัดทางจิตเป็นหลัก โดยมีการจำแนกลักษณะ การฝึกอาชีพ และการเตรียมการปลดปล่อย

8.4 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัย

ปัญหาสำคัญในการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัย คือ ปัญหาด้านข้อมูล ประวัติการกระทำความผิดของผู้ต้องขังที่จะใช้ในการแยกผู้กระทำความผิดติดนิสัยจากผู้ต้องขังอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการแยกปฏิบัติให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังที่กระทำความผิดติดนิสัย

แนวทางในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีอาญา คือ การพัฒนาระบบข้อมูลของกระบวนการยุติธรรมที่จะใช้ในการแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังประเภทต่างๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีอาญาโดยเฉพาะ

การศึกษาเฉพาะราย จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีอาญา อันนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำ และนำมาใช้เป็นมาตรการป้องกันแก้ไขต่อไปได้

9. การเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อย

เพลินใจ แต่เกษม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2547:308-355) การเตรียมการปลดปล่อยเป็นวิธีการหนึ่งในการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ต้องขังที่จะได้รับการปลดปล่อยออกไปสู่สังคมภายนอก เป็นการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดให้สามารถกลับตนเป็นพลเมืองดี นับเป็นการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพประการหนึ่ง รูปแบบและวิธีการในการเตรียมการปลดปล่อยต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในเรือนจำจนกระทั่งวันปลดปล่อย มีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เหมาะสมเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการเตรียมการปลดปล่อย คือ ตัวผู้กระทำความผิด บุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการปลดปล่อยและสังคม ต้องประสานงานร่วมมือกันพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อยเกิดขึ้นเนื่องจากผู้พ้นโทษประสบปัญหาต่างๆ มากมายในการดำรงชีวิตในสังคม ดังนั้นจึงต้องให้การช่วยเหลือที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้พ้นโทษเพื่อช่วยปรับสภาพชีวิตของผู้พ้นโทษให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ในต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อยเป็นอย่างมาก มีการร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ เนื่องจากถือว่า ผู้พ้นโทษก็เป็นบุคคลธรรมดาคนหนึ่ง ซึ่งสามารถแก้ไขได้ และสังคมต้องมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ

การเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อยในประเทศไทย เริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ต่อมาก็ขยายมาสู่องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน บางครั้งจัดตั้งโครงการขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษแล้วก็ถูกยุบเลิกไป ตามสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตาม ความพยายามที่จะช่วยเหลือผู้กระทำความผิดยังอยู่ในวงแคบเฉพาะกลุ่มเท่านั้น มิได้ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีปัญหาและอุปสรรคมากมายในการประสานงาน การขาดหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ตลอดจนการที่สังคมไม่ยอมรับผู้พ้นโทษซึ่งรัฐต้องเข้ามาแก้ไข และกระตุ้นให้สังคม โดยเฉพาะธุรกิจเอกชนเห็นความสำคัญของงานด้านนี้

9.1 การเตรียมการปลดปล่อย

การเตรียมการปลดปล่อย หรือการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังที่จะได้รับการปลดปล่อยจากเรือนจำหรือทัณฑสถานให้สามารถปรับตัว และจิตใจให้พร้อมที่จะกลับคืนสู่ครอบครัว สังคม และชีวิตปกติ ตลอดจนมีอาชีพที่สุจริตเลี้ยงตนเองและครอบครัวต่อไปได้นั้น ถือเป็นภารกิจคุ้มครองป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพมากประการหนึ่ง และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยวิธีทางทัณฑวิทยาแนวใหม่ในเรือนจำหรือทัณฑสถาน

รูปแบบและวิธีการในการเตรียมการปลดปล่อยต้องเริ่มมีกระบวนการตั้งแตอยู่ในเรือนจำจนกระทั่งปล่อย ต้องมีการจัดสวัสดิการ การให้การศึกษา การอบรมทางศาสนา การฝึกวิชาชีพ การนันทนาการในเรือนจำที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละคน ตลอดจนการเยี่ยมญาติ ซึ่งต้องใช้วิธีการสังคมสงเคราะห์ การให้ความช่วยเหลือโดยตรงในรูปของเงิน วัสดุสิ่งของและการให้บริการ รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยมาตรการกึ่งควบคุมตัวให้ผู้ต้องขังได้มีโอกาสออกมาใช้ชีวิตอยู่นอกเรือนจำได้ก่อนที่จะพ้นโทษ

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเตรียมการปลดปล่อย ก็คือจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำเพื่อปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เหมาะสมเป็นรายบุคคล มีบุคลากรที่พร้อม มีแนวคิดและจิตใจที่จะทำงานแก้ไขอบรม รวมทั้งตัวผู้ต้องขังเองมีความตั้งใจจริงในการกลับตนเป็นพลเมืองดีโดยมีสังคมและหน่วยงานภายนอกเรือนจำให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ ให้โอกาส และคอยช่วยผลักดันให้เขากลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป

9.2 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อย

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อย เกิดขึ้นเนื่องจากผู้พ้นโทษประสบปัญหาต่างๆ มากมายในการดำรงชีวิต ดังนั้นจึงต้องมีการช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ได้รับการปลดปล่อยจากเรือนจำหรือทัณฑสถานให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ดีด้วยดี เป็นการช่วยให้สังคมปลอดภัยจากอาชญากรรม อันทำให้เกิดสวัสดิภาพที่มั่นคงในสังคม การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อยแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสงเคราะห์แบบไม่บังคับ และการสงเคราะห์แบบบังคับ

หลักการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อย ก็คือช่วยเหลือที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้พ้นโทษ และจะต้องช่วยปรับสภาพชีวิตของผู้พ้นโทษให้สามารถช่วยเหลือตนเอง เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไปได้ สิ่งที่ผู้พ้นโทษต้องการความช่วยเหลือทันทีก็คือ ที่พักอาศัย งาน และเพื่อนที่ดี

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อยในต่างประเทศ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อยเป็นอย่างมาก โดยทั้งภาครัฐและเอกชนได้ร่วมมือกันอย่างจริงจังโดยคำนึงถึงหลักมนุษยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน ในการแก้ไขฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิดให้กลับคืนเข้าสู่สังคมปกติให้เร็วที่สุด

9.3 การเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อยในประเทศไทย

ความเป็นมาในการเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อยในประเทศไทยนั้นเริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่ต้องการช่วยเหลือผู้ที่เคยต้องโทษให้มีที่ดินทำกินและมีอาชีพเป็นหลักแหล่ง ต่อมาการเตรียมการปลดปล่อยและการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษก็เริ่มเป็นที่สนใจของรัฐบาล และองค์กรเอกชนต่างๆ ร่วมกันเข้ามาช่วยเหลือจัดตั้งมูลนิธิโครงการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ และบ้านกึ่งวิถีขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พ้นโทษที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้

หน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทในการเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อย ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมประชาสงเคราะห์ กรมการจัดหางาน และกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

บทบาทของเอกชนในการเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อยต้องมีบทบาทนำ คือการริเริ่มโครงการใหม่ๆ และมีบทบาททำ คือ การนำเอาความคิดนั้นและโครงการใหม่ๆ นั้นไปปฏิบัติ ตลอดจนบทบาทเตือน คือ เสนอข้อคิดเห็นต่อรัฐซึ่งองค์กรเอกชนควรเข้ามามีบทบาทอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อย ก็คือ การขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านนี้โดยเฉพาะ รวมทั้งการที่สังคมไม่ให้การยอมรับบุคคลผู้พ้นโทษ ผู้พ้นโทษจึงประสบปัญหาในการหางานทำ ดังนั้นรัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และกระตุ้นให้ประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานสงเคราะห์หลังปล่อยให้มากขึ้น รวมทั้งทำความเข้าใจกับประชาชนให้ลดความรังเกียจในบุคคลผู้พ้นโทษ

10. การอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน

พัชราภรณ์ ศโรภาส (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2547:360-382) การอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนเป็นการปลดปล่อยผู้ต้องขังแบบมีเงื่อนไขออกไปในชุมชนก่อนครบกำหนดโทษ หรือปล่อยออกไปทำกิจกรรมในชุมชน เพื่อใช้มาตรการต่างๆ ในชุมชนอบรมแก้ไข

ทั้งนี้เพื่อลดผลกระทบในทางลบต่อตัวผู้ต้องขังจากการจองจำในเรือนจำ อีกทั้งเป็นการประหยัดงบประมาณและลดความแออัดในเรือนจำ

กระบวนการในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่ การคัดเลือกผู้ต้องออกไปในชุมชน จนถึงการสงเคราะห์หลังพ้นโทษ โดยในช่วงที่อยู่ในชุมชน จะได้รับการอบรมแก้ไขด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งการแก้ไขเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม และการใช้ทรัพยากรในชุมชนในด้านการงานและฝึกอาชีพ

การอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน หมายถึง การปล่อยผู้ต้องขังออกไปรับการอบรมแก้ไขในชุมชน โดยการใช้มาตรการต่างๆ เช่น การคุมประพฤติ บ้านกึ่งวิถี ศูนย์ควบคุม การทำงานสาธารณะ และทัณฑนิคม

บ้านกึ่งวิถี (*halfway house*) มีลักษณะเช่นเดียวกับบ้านที่อยู่อาศัย โดยทั่วไป ซึ่งเป็นสถานที่พักพิง และควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้แทนการจำคุกในเรือนจำ เรียกว่า บ้านกึ่งวิถี “เข้า” บ้านกึ่งวิถีมีการนำมาใช้แพร่หลายในหลายๆ ประเทศ และอาจจะมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป

ศูนย์ควบคุม (*attendance center*) มีลักษณะคล้ายศูนย์เยาวชน แต่แตกต่างกันที่ผู้กระทำความผิดจะถูกกำหนดให้มาร่วมกิจกรรมที่ศูนย์ ตามที่กำหนด ในประเทศออสเตรเลีย ศาลจะเป็นผู้ส่งผู้กระทำความผิดซึ่งร้ายแรงถึงขนาดต้องจำคุกและไม่เหมาะสมที่จะได้รับการรอลงอาญา โดยมีการคุมประพฤติเข้ามาควบคุมในศูนย์นี้ โดยในวันเสาร์ วันอาทิตย์เข้าหน้าที่ และนักสังคมสงเคราะห์จะจัดให้สมาชิกของศูนย์ออกไปทำงานสาธารณะและทำประโยชน์ในชุมชนใกล้ๆ ศูนย์ ในวันปกติสมาชิกของศูนย์ก็ศึกษาเล่าเรียนตามปกติ

กักขังโดยใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์โทรนิค (*electronic monitoring*) เป็นการควบคุมผู้กระทำความผิดไว้โดยอาศัยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ควบคุมการเคลื่อนไหวและบ่งบอกสถานที่อยู่ปกติจะใช้ควบคุมไว้ในบ้านแทนการจำคุก

การลดวันต้องโทษ (*remission of sentence*) เป็นการลดโทษให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี หลังจากที่ได้ถูกจองจำระยะหนึ่ง

การทำงานสาธารณะ เป็นการปล่อยผู้ต้องขังไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำเป็นงานบริการสังคมในแบบต่างๆ

การควบคุมตัวไว้ที่บ้าน เป็นมาตรการในการควบคุมผู้พักโทษหรือผู้ที่ได้รับการปลดปล่อย ตัวอย่างมีเงื่อนไขไว้ในบ้านของตนเอง โดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยในการตรวจสอบ

การพักการลงโทษ (parole) การพักการลงโทษ ก็คือ การปล่อยอย่างมีเงื่อนไขโดยให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการปลดปล่อยตัวก่อนกำหนดโทษตามคำพิพากษาออกจากเรือนจำไปรับการคุมประพฤติช่วงระยะเวลาหนึ่ง ปัจจุบันวิธีการนี้มีการนำไปใช้ปฏิบัติอยู่ในหลายประเทศ

การปล่อยผู้ต้องขังไปทำงานหรือศึกษานอกเรือนจำ (work release or study release) ในกรณีเช่นนี้ผู้ต้องขังจะยังคงถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำแต่ได้รับอนุญาตให้ออกไปทำงาน หรือศึกษาเล่าเรียนภายนอกเรือนจำโดยไม่มีคนคุม หรืออาจเป็นการอนุญาตให้ออกมาเยี่ยมบ้านในวันเสาร์ วันอาทิตย์ เป็นครั้งคราว (furloughs) เป็นต้น

ทัณฑ์ขัง (penal settlement) มีลักษณะเป็นหมู่บ้านต่างๆ ไป ซึ่งได้จัดสรรให้ผู้พ้นโทษ หรือผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษ ที่มีความประพฤติดี มีความอดสาหะ มีพื้นเพทางด้านเกษตรกรรมมาก่อน ได้เข้าทำกินในที่ดินที่จัดให้โดยอนุญาตให้นำครอบครัวเข้าไปอยู่ด้วย

นอกจากตัวอย่างข้างต้นแล้ว ยังมีรูปแบบของการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำอีกมากมาย ซึ่งแตกต่างกันในลักษณะ และชื่อที่เรียกกันในประเทศต่างๆ

เหตุผลที่สำคัญในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน คือ การประหยัดทางเศรษฐกิจ การลดความแออัดในเรือนจำ และการลดผลกระทบในทางลบของระบบเรือนจำต่อผู้ต้องขัง

10.1 กระบวนการและวิธีการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน

กระบวนการและวิธีการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนเป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนที่ดำเนินการต่อเนื่องกัน เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกผู้ต้องขัง การปล่อยอย่างมีเงื่อนไข การดำเนินการอบรมแก้ไข การพ้นโทษและการสงเคราะห์หลังพ้นโทษ

เทคนิคและมาตรการในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน เป็นเครื่องมือในการที่ทำให้ผู้ต้องขังปรับตัวเข้ากับชุมชนได้เร็วขึ้นและง่ายขึ้น ประกอบด้วย การพักการลงโทษ การใช้บ้านกึ่งวิถี การลดวันต้องโทษ การทำงานสาธารณะ ส่วนเทคนิคในการอบรมแก้ไข ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาเฉพาะราย การใช้วิธีการกลุ่ม และการให้การฝึกวิชาชีพการทำงานและการศึกษา

10.2 ปัญหาในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน

ปัญหาในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนที่สำคัญคือ ปัญหาการยอมรับของชุมชน ปัญหาความรู้สึกละอายของผู้เสียหาย ปัญหาการคัดเลือกผู้ต้องขัง และปัญหาการประเมินผล

ปัญหาการยอมรับและสนับสนุนของชุมชน ความสำเร็จของการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนไม่ว่าจะเป็น การพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษ การคุมประพฤติ บ้านกึ่งวิถี ศูนย์ควบคุม การให้ผู้ต้องขังทำงานนอกเรือนจำ หรือมาตรการอื่นๆ จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือ สนับสนุนและการยอมรับจากสังคมเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะหลักการของการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน ก็คือการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ใช้ชีวิตอยู่ใน

ชุมชน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ชุมชนจะต้องยอมรับและเข้าใจผู้กระทำความผิดโดยให้โอกาสที่จะอยู่ร่วมกับพวกเขาตลอดถึงการเข้ามามีส่วนสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน เช่น การเข้ามาเป็นพนักงานคุมประพฤติ อาสาสมัครคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ อาสาสมัครในบ้านกึ่งวิถี หรือการจัดตั้งสมาคมสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ เป็นต้น การสร้างความเข้าใจ และการยอมรับของชุมชนและสังคม โดยทั่วไปนั้น เป็นภารกิจที่ต้องใช้เวลานานและความพยายามสูง เนื่องจากสังคมอาจมีความหวาดกลัวภัยจากผู้กระทำความผิดหรืออาจมีความคิดว่าผู้ต้องขังควรได้รับโทษให้สาสมมิฉะนั้นจะไม่เช็ดหลาบ

ปัญหาเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกของผู้เสียหาย ปัญหานี้มีลักษณะคล้ายกับปัญหาของความรู้สึกรู้สึกของชุมชน กล่าวคือ ผู้เสียหายยังมีความรู้สึกต้องการที่จะเห็นผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ ให้สาสมทดแทนกับความเจ็บปวดที่ผู้เสียหายได้รับ และไม่ต้องการที่จะเห็นผู้กระทำความผิดได้รับการลดหย่อนโทษ หรือได้รับการปฏิบัติที่ดี ดังนั้นมาตรการในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน จึงอาจได้รับการต่อต้าน หรือคัดค้านจากผู้เสียหายหรือเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกระบวนการยุติธรรมได้ ดังนั้นการดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนจะต้องให้ความสำคัญกับความรู้สึกของผู้เสียหาย ซึ่งรวมถึงการมีมาตรการให้ผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายได้มีการไกล่เกลี่ย หรือทำความตกลง หรือทำให้ผู้เสียหายได้รับความพึงพอใจเสียก่อน จึงจะได้รับโอกาสให้ปล่อยตัวก่อนกำหนดเพื่อไปรับการอบรมแก้ไขในชุมชนได้

ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการคัดเลือกผู้ต้องขัง ปัญหานี้เกี่ยวข้องกับคำถามที่ว่าผู้ต้องขังคนใดหรือประเภทใด ควรจะได้รับการปฏิบัติในเรือนจำ และผู้ต้องขังคนใดควรได้รับการปฏิบัติในชุมชน ซึ่งสำหรับตัวผู้ต้องขังและญาติมิตรแล้ว นับว่ามีความสำคัญมาก เพราะเกี่ยวข้องกับอิสรภาพของพวกเขา ดังนั้นปัญหาจึงอยู่ที่กฎหมาย ระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ออกมาเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า จะรัดกุมและยุติธรรมเพียงใด อีกนัยหนึ่ง หากการอบรมแก้ไขดังกล่าว ไม่มีมาตรการที่แน่ชัดในการคัดเลือกจะทำให้เป็นช่องทางให้มีการเลือกปฏิบัติในการที่จะทำให้ผู้ต้องขังบางคนได้รับการปลดปล่อย หรือลดหย่อนผ่อนโทษและไปรับการอบรมแก้ไขในชุมชน ซึ่งก็จะทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ และการต่อต้านมาตรการดังกล่าวตามมา ดังนั้น ในการที่จะใช้มาตรการการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนจึงต้องมีกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ตลอดจนการปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติที่รัดกุมในการที่จะทำให้เกิดความยุติธรรม และไม่มีทางเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นได้ มิฉะนั้นการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนอาจถูกโจมตีและล้มเลิกได้

ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลสำเร็จของการแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน ในขณะที่การวัดความสำเร็จของการอบรมแก้ไขจะอยู่ที่การกลับเข้าสู่สังคมของผู้ต้องขัง โดยไม่กระทำความผิดอื่นอีกแต่การที่ผู้ต้องขังจะสามารถกลับเข้าสู่สังคมโดยไม่กระทำความผิดขึ้นอีกนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัย

หลายประการในชุมชนซึ่งฝ่ายราชทัณฑ์ไม่อาจควบคุมได้ เช่น การยอมรับของชุมชน ครอบครัว ตลอดจนสถานะเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะประเมินความสำเร็จของการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนได้ การประเมินผลส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากกว่าประเมินผลสำเร็จของงาน เมื่อไม่อาจประเมินผลสำเร็จของงานการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนได้อย่างแน่ชัดเช่นนี้ จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชนอีกประการหนึ่ง เพราะไม่อาจตอบได้อย่างแน่ชัดในความสำเร็จของงาน

11. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ (2524) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการกระทำผิดซ้ำของผู้ได้รับการปลดปล่อยจากการพระราชทานอภัยโทษหมู่ ปี พ.ศ. 2522 – 2533 โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้กระทำผิดซ้ำภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัว พบว่า ผู้กระทำผิดครั้งแรก ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 25 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 หรือต่ำกว่าขาดความยับยั้งชั่งใจ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีภาระต้องเลี้ยงดูผู้อื่นมากกว่า 2 คนขึ้นไป อุบัติสยโดยทั่วไปชอบทดลองหาประสบการณ์ใหม่ ๆ เทียวเตร่ เล่นการพนัน เสพยาเสพติด

กรรณิการ์ มณเฑียร (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษธนบุรี พบว่า ผู้ต้องขังชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ไม่แน่นอน ถูกคุมขังในคดียาเสพติด ส่วนใหญ่เป็นการต้องโทษครั้งที่ 2 ก่อนต้องโทษครั้งแรกกลับไปพักอาศัยอยู่กับภรรยา เป็นบ้านเช่า สมาชิกในครอบครัวไม่เคยต้องโทษ เมื่อพ้นโทษครั้งแรกกลับไปพักอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัว เมื่อประสบปัญหาไม่เคยขอคำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

อายุตม์ สินธพพันธ์ (2539) ได้ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำว่า การที่จะลดปัญหาอาชญากรรม จะต้องแก้ไขมิให้มีผู้กระทำผิดกฎหมาย ควรจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้พ้นโทษอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การแก้ภาพพจน์ของผู้ต้องโทษ เพื่อสังคมภายนอกยอมรับ ควรมีการดำเนินการอย่างจริงจัง โดยสังคมภายนอกต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน การที่จะแก้ไขปัญหาคriminal จะต้องอาศัยสถาบันต่าง ๆ ของสังคมเข้ามาช่วยเหลือ โดยเริ่มจากสถาบันครอบครัวก่อนที่ต้องให้ความเข้มแข็งในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวด้วยความรักและความเข้าใจ นำหลักจิตวิทยามาใช้ในการอบรม สถาบันการศึกษา ก็ควรให้โอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลเหล่านี้มากขึ้น และระบบของกระบวนการยุติธรรมจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรม

ประวุฒิ ถาวรศิริ (2532) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงพบว่า ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นหม้าย มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีการศึกษาค่ำ ก่อนกระทำผิดมีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่ำ มีนิสัยชอบสูบบุหรี่ อาศัยอยู่ในแหล่งสลัม สมาชิกในครอบครัวรักใคร่กันดี ส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งแรกในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีสาเหตุเนื่องจากรายได้ไม่พอใช้ ถูกศาลตัดสินจำคุกไม่เกินหนึ่งปี กระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปลดปล่อยในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี โดยกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากรายได้ไม่พอใช้ การกระทำผิดโดยมิได้ไตร่ตรองไว้ก่อน และถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี

ประหยัด พวงจำปา (2537) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ พบว่าการคบเพื่อนลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัยของผู้ถูกคุมความประพฤติมีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำ ส่วนความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายคุมประพฤติ ระดับการศึกษา และอายุของผู้ถูกคุมประพฤติไม่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มนตรี บุญนาค (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง พบว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้าส่วนใหญ่เป็นโสด มีการศึกษาค่ำ ประกอบอาชีพรับจ้าง ลักษณะสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย มีแนวโน้มที่ทำให้มีพฤติกรรมในการเสพยาบ้า ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของบิดามารดาไม่ดี สาเหตุของการกระทำผิดส่วนใหญ่เกิดจากการคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ

สุวรรณ ใจคลองแคล้ว (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุไม่เกิน 25 ปี กระทำผิดเป็นครั้งที่ 2 มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา อาชีพรับจ้างรายวัน เคยเสพยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ลักษณะของแหล่งที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนแออัด (สลัม) ชอบเที่ยวเตร่ เรียนรู้พฤติกรรมกรรมการกระทำผิดจากเพื่อนมากที่สุด

สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ และคณะ (2524) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปริมาณและสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ โดยได้ศึกษาจากจำนวนผู้ต้องขัง ในเรือนจำ 11 แห่ง พบว่า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เนื่องจาก สาเหตุทางด้านสังคม ได้แก่ สังคมไม่ยอมรับ ไม่ให้โอกาสในการกลับตัวเพื่ออยู่ในสังคมภายหลังพ้นโทษ สาเหตุรองลงมา เนื่องจากถูกบีบบังคับทางด้านจิตใจ ได้รับความกดดันทางจิตใจ ทำให้เกิดอารมณ์ สาเหตุเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมบีบบังคับให้กระทำความผิด ผนวกกับโอกาสและสิ่งแวดลอมเอื้ออำนวย สาเหตุเนื่องจากความไม่พอใจสภาพโครงสร้างทางสังคม ความไม่ยุติธรรมทางสังคม บทลงโทษไม่เหมาะสมและสาเหตุ

เนื่องจากความผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ มีสันดานเดิมของการเกิดมาเป็นอาชญากร โดยเฉพาะ

อัจฉราพรรณ เทศบูรณ์ (2524) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งชายหญิงได้กระทำความผิด จำนวน 224 คน เป็นคนที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำ ครอบครัวก็มีระดับการศึกษาที่ต่ำ สภาพที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเช่าหรือแหล่งเสื่อมโทรม ครอบครัวมีรายได้น้อย การเลี้ยงดูเด็กแบบควบคุมแต่ให้ความรักน้อยทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อกฎหมาย เคยถูกจับกุมมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

เสนอ ทองเหลี่ยม (2524) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการติดคุกซ้ำซากของผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณีนักโทษเด็ดขาดชายเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ที่กระทำผิดซ้ำซากมีอายุระหว่าง 21-30 ปี ยังเป็นโสด จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สภาพที่อยู่อาศัยอยู่ในสลัมหรือชุมชนแออัด อาชีพรับจ้าง / กรรมกร ไม่มีเงินเหลือเก็บ

วิระชัย กรานคำยี่ (2524) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การกระทำความผิดซ้ำในปี 2524 โดยศึกษาจากผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี และทัณฑสถานหญิงกรุงเทพมหานคร ซึ่งกระทำผิดซ้ำทั้งสิ้น 20 ราย พบว่าปัจจัยภูมิหลังและลักษณะของประชากรที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความใกล้ชิดศาสนา อายุ เพศ จำนวนบุตร และระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการศึกษาซ้ำได้แก่ ภูมิฐานะและบริเวณที่อยู่อาศัย ผู้ที่มีภูมิฐานะในกรุงเทพมหานคร จะกระทำผิดมากกว่าผู้ที่มีภูมิฐานะอยู่ต่างจังหวัด ผู้ที่มีบริเวณที่อยู่อาศัยตามสลัม กระทำความผิดซ้ำมากที่สุด และผู้ที่มีบริเวณที่อยู่อาศัยแบบห้องไร่ นา สวน จะกระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด สำหรับระยะเวลาซึ่งอยู่ภายในเรือนจำครั้งแรกในระยะเวลาสั้น กระทำความผิดซ้ำมากกว่าผู้ต้องโทษในเรือนจำครั้งแรกในระยะเวลาปานกลาง กระทำความผิดซ้ำมากกว่า ผู้ต้องโทษในเรือนจำครั้งแรกในระยะเวลาปานกลาง

สาวิตรี ไพฑูรย์ (2533) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่นำมาสู่การกระทำผิดของสตรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำของสตรีคือ อายุ ระดับการศึกษา ความผูกพันในสถาบันศาสนา ความศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม ความยากลำบากในการตัดสินใจกระทำผิดครั้งแรก และการขอพบแสดงออกซึ่งความรุนแรง

นัยวัฒน์ ณะเดิมชิต (2533) ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเป้าหมายและโอกาสในการประกอบอาชญากรรมของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าภูมิหลังของผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นโสด มีอายุระหว่าง 19-25 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างแรงงาน มีระดับการศึกษาและรายได้ต่ำ มีภูมิฐานะอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีมูลเหตุในการ

ตัดสินใจกระทำผิดเกิดจากเพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน ประกอบกับความยากจนและพบโอกาสที่เหมาะสม รูปแบบของการกระทำผิดส่วนใหญ่มีลักษณะฉวยโอกาส รองลงมาได้แก่ การวางแผนเสาะหาและวางแผนฉวยโอกาส การเปลี่ยนที่ประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำผิดส่วนใหญ่สามารถกระทำผิดได้ในสถานที่ ช่วงเวลา และบุคคลแรกที่ตั้งใจไว้ โดยถูกขัดขวางและหากผู้กระทำผิดถูกปิดกั้นหรือลดช่อง พบว่า ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่จะเลือกคิดที่จะกระทำผิด การเลือกเป้าหมายและฉวยโอกาส ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านผลที่คาดว่าจะได้รับการกระทำผิด แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะปัจจัยด้านความเสี่ยงแล้ว พบว่า ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่ที่กระทำผิดอยู่ในอัตราความเสี่ยงระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่จะไม่คำนึงถึงโทษตามที่กฎหมายกำหนด

ชูเกียรติ วิสุวรณ์ (2515) ได้ทำการศึกษาถึงมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดของผู้ต้องโทษเกี่ยวกับทรัพย์สินในเรือนจำจังหวัดลำปาง พบว่า ช่วงอายุ 21-25 ปี กระทำความผิดมากที่สุด ร้อยละ 39.57 ยากจนและมีรายได้น้อยกว่ารายได้เฉลี่ยของประชากรในภาคเหนือคือ 2,752.87 บาท ร้อยละ 41 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 41 ระดับ การศึกษาต่ำไม่เกิน ป.4 ร้อยละ 75 เพื่อนชักชวนให้กระทำความผิด ร้อยละ 63 สภาพครอบครัวไม่ดีขาดบิดาหรือมารดา หรือขาดทั้งคู่ ร้อยละ 46 ดินที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ร้อยละ 57 รองลงมาตามชานเมืองและย่านการค้า ร้อยละ 41.33 มีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์มากที่สุด ร้อยละ 43.25

ทินกร เกื้อกุล (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ของผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังชายในเรือนจำกลางคลองเปรม พบว่า อายุ สภาพครอบครัว ระดับการศึกษา รายได้ และภาวะการมีงานทำ ไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ส่วนการคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ สำหรับถิ่นฐานที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับจำนวนระยะเวลาที่ต้องโทษแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งที่กระทำผิด

บุษบง เมฆวิชัย (2523) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การป้องกันและการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในเขตรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยทำการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) พบว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมในกรุงเทพมหานครเป็นสาเหตุปัญหาของการกระทำผิด เด็กเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่ดีใกล้ ๆ ตัว แล้วนำมาเป็นแบบอย่าง มีระดับการศึกษาต่ำและอยู่ในชุมชนแออัด เป็นสาเหตุของการกระทำความผิด

โสภา ชูพิกุล และคณะ (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ได้รับการปลดปล่อยจากการพระราชทานอภัยโทษใหญ่หมู่ ปี พ.ศ. 2522-2523 พบว่า ผู้กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ โดยทั่วไปเป็นคนอ่อนไหว ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากตั้งแต่วัย

เด็กขาดความรัก ความเอาใจใส่จากครอบครัว ไม่มีโอกาสอยู่ใกล้ชิดกับบิดามารดา ทำให้เติบโตมาเป็นที่ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ง่ายต่อการถูกชักจูงไปในทางที่ผิด ประกอบกับการที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ขาดความยับยั้งชั่งใจไม่สามารถประกอบอาชีพที่มั่นคงถาวร อีกทั้งส่วนใหญ่ยังต้องมีภาระเลี้ยงดูผู้อื่นมากกว่า 2 คนขึ้นไป และยังเป็นผู้ที่มิชอบเที่ยวเตร่ เล่นการพนัน ชอบสิ่งเสพติด ทำให้รายได้ไม่เพียงพอจึงต้องหันไปกระทำผิด

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2523) ได้ทำการศึกษาแบบจำลองความคาดคะเนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระทำผิดกฎหมาย พบว่า อายุ 16-17 ปี กระทำผิดมากที่สุด ร้อยละ 45.8 ระดับการศึกษาต่ำ ป.5-ป.7 ร้อยละ 43.3 ถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นห้องแถวหรือบ้านไม้และแออัด ร้อยละ 41.7 กระทำผิดฐานลักทรัพย์มากที่สุด ร้อยละ 26.4 ครอบครัวไม่ปรองดองกัน ร้อยละ 59.2 คบกับผู้เคยกระทำความผิด ร้อยละ 56.7 โดยสรุปส่วนใหญ่เยาวชนที่กระทำความผิดมีบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ ประกอบอาชีพใช้แรงงาน พักอาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ปรองดองกัน ชอบคบค้าสมาคมกับผู้ที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนและมีความโน้มเอียงไปในทางเป็นปฏิปักษ์ต่อกฎหมายสูง

ณรงค์ สุวรรณเปี่ยม (2532) พบว่า ผู้ต้องหาในสถานีตำรวจนครบาล ร้อยละ 66 เป็นผู้ที่ติดยาเสพติด เมื่อพิจารณาตามประเภทของข้อหาแล้ว พบว่า ข้อหาที่ไม่เกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะข้อหาเกี่ยวกับทรัพย์และประมาท จะมีผู้ติดยาเสพติดสูง ประมาณร้อยละ 43 และ 50 ตามลำดับ ผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ประกอบอาชญากรรม เนื่องจากยาเสพติดถึง ร้อยละ 80.7 รองลงมาคือ ต้องการเงินเพื่อนำไปซื้อยาเสพติดหรือใช้จ่ายอื่น ๆ จากการศึกษายังพบว่า ผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ร้อยละ 88.6 ติดยาเสพติดก่อนก่อคดีครั้งแรก โดยสรุปพบว่า การติดยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ วิวาททรัพย์ เพื่อนำเงินมาซื้อยาเสพติดหรือนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมอื่น ๆ เช่น ค้ายาเสพติด นอกจากนั้นยาเสพติดบางอย่างทำให้ผู้เสพมีนิสัยก้าวร้าวรุนแรงจนทำให้ประกอบอาชญากรรมได้ในที่สุด

พิมพ์รัตน์ จงเจษฎากุล (2527) ได้ทำการศึกษาการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า อายุ 15-20 ปี กระทำผิดมากที่สุด ร้อยละ 87.7 ถิ่นที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัด ร้อยละ 35.4 บิดามารดาไม่อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 46.7 ระดับการศึกษาต่ำ ป.4 – ป.7 ร้อยละ 54.5 คบเพื่อนที่เคยกระทำความผิด ร้อยละ 44.6 และถูกเพื่อนชักจูง ร้อยละ 18.4 กระทำผิดฐานลักทรัพย์มากที่สุด ร้อยละ 82.3

โชติ ไทยยิ่ง (2528) ได้ศึกษาสาเหตุการกระทำความผิดของผู้ต้องขังวัยหนุ่มในทัณฑสถานวัยหนุ่มบางเขน พบว่า อายุ 22- 25 ปี กระทำความผิดมากที่สุดร้อยละ 56.6 ระดับการศึกษาต่ำ ป.4 ร้อยละ 56.8 ครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกัน บางครั้งร้อยละ 43.4 ถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่ในชนบท ร้อยละ 56.8 มีอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 42.4 รายได้ต่ำกว่า 1,000 บาทลงมาร้อยละ 49.8 มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุดร้อยละ 38.2

สุภาพ ทองรัตน์ (2531) ได้ทำการวิเคราะห์สาเหตุการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม พบว่า อายุ 21-25 ปี กระทำความผิดมากที่สุดร้อยละ 62.5 ระดับการศึกษาต่ำ ป.4 และต่ำกว่าร้อยละ 59.1 บิดามารดาแยกกันอยู่หรือเสียชีวิต ร้อยละ 50.3 ถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งสลัมร้อยละ 29.9 มีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 38.6 รายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท ลงมาร้อยละ 47.8 คบเพื่อนที่เคยกระทำความผิด ร้อยละ 50.4 ความผิดครั้งแรกเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ 53.4 ความผิดซ้ำเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุดร้อยละ 50.8

อรรถพรธรรม เทศบูรณ์ (2524) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิง ได้กระทำความผิด จำนวน 224 คน เป็นคนที่มีระดับการศึกษาต่ำ ครอบครัวก็มีระดับการศึกษาที่ต่ำ ครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว เป็นบ้านเช่าหรือแหล่งเสื่อมโทรม ครอบครัวมีรายได้น้อยและมีการเลี้ยงดูแบบควบคุมแต่ให้ความรักน้อย ทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อกฎหมาย เคยถูกจับกุมมาแล้วไม่เกิน 2 ครั้ง ซึ่งเป็นความผิดในฐานะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และศาลตัดสินให้ฝึกอบรมอยู่ในสถานฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 8-12 เดือน นอกจากนี้ยังพบว่า การโดนจับกุมบ่อยครั้งขึ้นทำให้มีการกระทำความผิดที่รุนแรงและบ่อยครั้งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้ชายมีแนวโน้มที่กระทำผิดซ้ำสูงขึ้น และก่อคดีที่รุนแรงขึ้น ลักษณะของการลงโทษจะนานและหนักยิ่งขึ้นมากกว่าเพศหญิง

กฤษ เพิ่มทันจิตต์ (2536, น. 1) ได้ศึกษาขบวนการเกิดเป็นเมือง พบว่า การเติบโตของเมืองจากการพัฒนาที่รุนแรงและรวดเร็วเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร โดยเฉพาะการอพยพโยกย้ายของประชากรจากชุมชนชนบท เพื่อแสวงหาโอกาสของการมีชีวิตที่ดีกว่าในชุมชนเมือง เป็นเหตุให้เกิดปัญหาชุมชนแออัด ค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการสูง และปัญหาความไม่ปลอดภัยทางด้านอาชญากรรม

ประหยัด พวงจำปา (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ถูกคุมประพฤติ โดยศึกษาการกระทำผิดของผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งได้กระทำความผิดซ้ำขึ้นใหม่ ในขณะที่อยู่ในระหว่างการคุมประพฤติภายใต้การควบคุมสอดส่องของพนักงานคุมประพฤติเฉพาะผู้ถูกคุมประพฤติที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี พบว่า การคบเพื่อนมี

ความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำ และสาเหตุการกระทำผิดเป็นเพราะเพื่อนชักชวน และลักษณะที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะในแหล่งชุมชนแออัดเป็นแหล่งยาเสพติดให้โทษ แหล่งการพนัน บ่อน สถานเริงรมย์เป็นสิ่งช่วยทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ

คณะผู้วิจัยของคณะอนุกรรมการวางแผนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและสวัสดิการสังคม สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 ระหว่างเดือนธันวาคม 2523 - สิงหาคม 2524 (2524) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเรื่องสาเหตุและปริมาณของการกระทำผิดซ้ำ ปีพ.ศ.2524 โดยศึกษาจากผู้ต้องขังในเรือนจำทั่วประเทศที่มีการกระทำผิดซ้ำ พบว่า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่สืบเนื่องมาจากสาเหตุทางอารมณ์ที่มีความกดดันในจิตใจ และเกิดจากสาเหตุทางโครงสร้างของสังคมที่ไม่ยอมรับ หรือให้โอกาสอยู่ในสังคมภายหลังพ้นโทษ และสาเหตุจากโอกาสและสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวย โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ การมีบทบาทที่ไม่เหมาะสม การผิดปกติทางร่างกายและสันดานของอาชญากร

ธีระชัย เจริญรักษ์ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำ ความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังเรือนจำกลางคลองเปรม พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ความสัมพันธ์ของครอบครัว แหล่งที่อยู่อาศัย การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน รายได้ อาชีพ และจำนวนครั้งที่ต้องโทษของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังเรือนจำกลางคลองเปรม

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2544) ได้ศึกษาถึงการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ พบว่า ลักษณะของวัฒนธรรมรองในการกระทำผิด (Delinquent Subculture) เป็นวัฒนธรรมรองที่เด็กและเยาวชนเรียนรู้จากบิดามารดาในลักษณะต่าง ๆ คือ กลุ่มที่บิดามารดามีพฤติกรรมกระทำผิดกฎหมายลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น จำหน่ายยาบ้า ลักทรัพย์ ฯลฯ

รูปแบบและวิธีการเรียนรู้พฤติกรรมกระทำผิดจากบิดามารดา แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ การสอนถูกทางตรงและทางอ้อมให้กระทำผิดกฎหมายเช่นเดียวกับตน กล่าวคือ

1. การสอนให้กระทำผิดกฎหมายทางตรง หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งมีพฤติกรรมกระทำผิดกฎหมาย ได้ทำการอบรมสั่งสอนให้บุตรหลานเรียนรู้ที่จะให้การช่วยเหลือตน เพื่อประกอบพฤติกรรมกระทำผิดกฎหมายดังกล่าว หรือสอนให้เด็กเห็นงานไปกับการกระทำผิดอันเป็นการบ่มเพาะนิสัยและความประพฤตินในการเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานสังคมจนกระทั่งเกิดความเคยชินเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาของครอบครัวที่จะดำรงชีพอยู่ด้วยการประกอบอาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ และเมื่อเติบโตขึ้นถึงวัยที่ต้องทำมาหากินเองได้นั้น บุตรหลานของครอบครัวอาชญากรเหล่านี้ก็ยากที่จะหลบหนีพ้นจากวงจรชีวิตของครอบครัวและเครือข่ายอาชญากรของตนไปได้

2. การสอนให้กระทำผิดกฎหมายทางอ้อม หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง แสดงพฤติกรรมกระทำผิดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างให้เด็กเห็น ใช้เงินที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมายในการดำรงชีพ หรือชมเชย เฉย ๆ หรือไม่ลงโทษต่อพฤติกรรมกระทำผิดที่สมาชิกคนใดคนหนึ่งคนใดของครอบครัวได้กระทำให้เด็กและเยาวชนเห็น ซึ่งทำให้เด็กเกิดความเคยชิน และซึมซับเอาวัฒนธรรมรองในการกระทำผิดกฎหมายเหล่านั้นมาเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการดำเนินชีวิตตนโดยปริยาย

ประวุฒิ ถาวรศิริ (2532) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง พบว่า ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นหม้าย มีอายุค่อนข้างมาก อาศัยอยู่ในแหล่งสลัม สมาชิกในครอบครัวรักใคร่กันดี ส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งแรกในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีสาเหตุเนื่องมาจากรายได้ไม่พอใช้ ถูกศาลตัดสินจำคุกไม่เกินหนึ่งปี กระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปลดปล่อยในระยะไม่เกิน 1 ปี โดยกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากรายได้ไม่พอใช้ กระทำผิดโดยมิได้ไตร่ตรองไว้ก่อนและถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี

สาวิตรี ไพฑูรย์ (2533) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่นำมาสู่การกระทำผิดของสตรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำของสตรีคือ อายุ ระดับการศึกษา ความผูกพันในสถาบันศาสนา ความศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม ความยากลำบากในการตัดสินใจกระทำผิดครั้งแรก และการชอบแสดงออกซึ่งความรุนแรง

โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ (2524) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการกระทำผิดซ้ำของผู้ได้รับการปลดปล่อยจากการพระราชทานอภัยโทษหมู่ ปี พ.ศ.2522 - 2533 โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้กระทำผิดซ้ำภายหลังจากที่ได้รับการปลดปล่อยจากการพระราชทานอภัยโทษหมู่ ปี พ.ศ. 2522 จำนวน 139 ราย และกลุ่มผู้กระทำผิดครั้งแรกจำนวนสองเท่าของผู้กระทำผิดซ้ำ พบว่า ผู้กระทำผิดครั้งแรกส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 25 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 หรือต่ำกว่า รายได้ต่อเดือนสูงกว่า 1,000 บาท ส่วนใหญ่โสด มีภาระต้องเลี้ยงดูผู้อื่นมากกว่า 2 คนขึ้นไป อุปนิสัยโดยทั่วไปชอบทดลองหาประสบการณ์ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังกรณีศึกษา เรือนจำพิเศษพัทยา ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรในการศึกษา

1.1 ประชากรในการศึกษาผู้วิจัยได้ใช้วิธีสำรวจผู้ต้องขังภายในเรือนจำพิเศษพัทยาทุกคน ทั้งผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิง ในช่วงวันที่ 16-19 สิงหาคม 2550 เนื่องจาก จำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในแต่ละวันจะไม่คงที่ จะมีจำนวนเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกวัน ผู้วิจัยได้เลือกวันดังกล่าวเป็นวันที่ลงมือเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งมีผู้ต้องขังทั้งหมด 1720 คน พบว่ามีผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปจำนวน 420 คน

1.2 ประชากรทั้งหมด 420 คนที่ได้จากการสำรวจผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษพัทยาทั้งหมด เนื่องจากจำนวนประชากรเป้าหมายมีจำนวนที่แน่นอน (Finite Population) จึงไม่ใช้วิธีที่สุ่มตัวอย่าง แต่ใช้ทุกหน่วยของประชากรทั้งหมด 420 คน

1.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากจำนวนประชากรเป้าหมายมีจำนวนที่แน่นอน (Finite Population) จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ จำนวนประชากร จึงไม่ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง แต่ใช้ทุกหน่วยของประชากรทั้งหมด 420 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ผ่านการแนะนำตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุงให้ได้เครื่องมือที่เหมาะสมถูกต้องยิ่งขึ้น ในการวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือวัดตัวแปรเป็นแบบสอบถามและแบบวัด ซึ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิภาคที่เกิด ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อายุตอนต้องโทษครั้งแรก อาชีพและรายได้ครั้งล่าสุด

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลปัจจัยทางจิตวิทยาแบ่งเป็น

2.1 แบบวัดระดับการรับรู้ผลของการกระทำผิดกฎหมายจำนวน 10 ข้อ

2.2 แบบวัดระดับวิถีชีวิตทางศาสนา จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุด จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 4 ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายนอกเรือนจำ ก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด แบ่งเป็น

4.1 แบบวัดความสัมพันธ์ภายในครอบครัวจำนวน 5 ข้อ

4.2 แบบวัดความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนจำนวน 5 ข้อ

4.3 แบบวัดการยอมรับของชุมชนจำนวน 6 ข้อ

4.4 แบบวัดระดับของการได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษจำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังจำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 6 เป็นคำถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ จำนวน 5 ข้อ

2.2 เกณฑ์การวิเคราะห์แบบสอบถาม

การให้น้ำหนักคะแนนของคำถาม ในลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็น 6 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งแต่ละข้อคำถามเป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด สำหรับการกำหนดน้ำหนักคะแนนโดยการประเมินค่าเฉลี่ย โดยกำหนดระดับเป็น 6 ระดับ คือ

- 6 หมายถึง จริงที่สุด
- 5 หมายถึง จริง
- 4 หมายถึง ก่อนข้างจริง
- 3 หมายถึง ก่อนข้างไม่จริง
- 2 หมายถึง ไม่จริง
- 1 หมายถึง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามรายข้อ โดยแบ่งระดับของความคิดเห็นออกเป็น 6 ระดับ ในแต่ละระดับมีคะแนนห่างกันเป็นช่วงชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{6-1}{6} = 0.83$$

และสามารถกำหนดเกณฑ์ในแปลความหมายของคะแนนแต่ละตัวแปรที่วัดได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
5.16 – 6.00 คะแนน	จริงที่สุด
4.33 - 5.15 คะแนน	จริง
3.50 - 4.32 คะแนน	ก่อนข้างจริง
2.67 - 3.49 คะแนน	ก่อนข้างไม่จริง
1.84 - 2.66 คะแนน	ไม่จริง
1.00 - 1.83 คะแนน	ไม่จริงเลย

2.3 การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (Pretest) กับกลุ่มผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของเนื้อหา การใช้ภาษาที่สื่อความหมายแก่กลุ่มประชากร โดยดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้เท่ากับ 0.71 ของแบบสอบถามทั้งฉบับ และได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีเที่ยงตรง ความชัดเจนเหมาะสมก่อนนำไปแจกแก่กลุ่มประชากร

2.4 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือและการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content validity) ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการหาความเที่ยงตรงดังนี้

2.4.1 นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รอง ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องและเหมาะสมก่อน

2.4.2 นำแบบสอบถามชุดนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ นายชัยณรงค์ เสวตจินดา ผู้บัญชาการเรือนจำชลบุรี นายอุดม รัตน์โกศล ผู้บัญชาการเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา นายชวัลชัย ชัยวัฒน์ ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษพัทยา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ขออนุญาตผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษพัทยาและเป็นผู้จัดส่งแบบสอบถามให้กับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ภายในเรือนจำพิเศษพัทยา จำนวน 420 ฉบับ และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100

4. การจัดการกับข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนซึ่งมีจำนวน 420 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งไม่มีความผิดพลาดเนื่องจากผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.1 บรรณาธิการข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องแม่นยำ และความ เป็นเอกภาพของข้อมูล

4.2 กำหนดเลขหมายประจำฉบับ สำหรับแบบทดสอบ

4.3 กำหนดรหัสข้อมูลตามคู่มือการลงรหัสซึ่งผู้ศึกษา ได้จัดทำขึ้นและผ่านความเห็นชอบ จากประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว และทำการลงรหัส

4.4 เมื่อลงรหัสเรียบร้อยแล้วจึงนำรหัสข้อมูลที่ได้อัปไปที่กลางแผ่นงานแม่เหล็ก (Diskette) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทาง รัฐประศาสนศาสตร์ SPSS/FW V 11.5 (Statistics Package for Social Sciences)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติเพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างและหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาในส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ร้อยละ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางจิตวิทยา ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษ ครั้งหลังสุด ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของผู้กระทำผิดภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษ ครั้งหลังสุด ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 5 การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ในการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติ Chi-Square และ Correlation

ส่วนที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ใช้ในการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษา เรือนจำพิเศษพัทยา มีตัวแปรอิสระได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ลักษณะทั่วไปของผู้ต้องขัง ได้แก่ เพศ อายุปัจจุบัน ภูมิลำเนาที่เกิด ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และลักษณะที่เกี่ยวกับการต้องโทษ ได้แก่ อายุตอนต้องโทษครั้งแรก อาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย รายได้ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย ปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ผลของการทำผิดกฎหมาย และวิถีชีวิตทางศาสนา ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้าย ได้แก่ การได้รับโทษทางวินัย การได้รับการศึกษาในเรือนจำ การได้รับการฝึกวิชาชีพในเรือนจำ การได้เข้าอบรมและการฟื้นฟูจิตใจในเรือนจำ ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายนอกเรือนจำ ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน การยอมรับของชุมชนต่อผู้ต้องขัง และการได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษ **ตัวแปรตาม**ได้แก่ การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ได้แก่ จำนวนครั้งการกระทำผิดซ้ำ

การศึกษาวิจัยนี้ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้ต้องขังชายจำนวน 420 คน และผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS/FW V 11.5 (Statistics Package for Social Sciences) นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 7 ส่วนตามลำดับดังนี้

- 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ
- 4.2 ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ
- 4.3 ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายในเรือนจำ ก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้าย
- 4.4 ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายนอกเรือนจำ ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย
- 4.5 พฤติกรรมการทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำ
- 4.6 การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi-Square และ Correlation
- 4.7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ในที่นี้จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ หนึ่ง ลักษณะทั่วไป ประกอบด้วย ตัวแปรด้าน เพศ อายุปัจจุบัน ภูมิลำเนาที่เกิด ระดับการศึกษา และ สถานภาพสมรส และสอง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการต้องโทษ ประกอบด้วย อายุเมื่อตอนกระทำผิด ครั้งแรก อาชีพและรายได้ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ต่อไป

1.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ต้องขัง

ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำซึ่งอยู่ในเรือนจำพิเศษพัทยา มีลักษณะทั่วไป ดังข้อมูลใน ตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามลักษณะทั่วไป (N = 420)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	373	88.8
หญิง	47	11.2
อายุในปัจจุบัน		
18 - 25 ปี	296	70.5
26 - 33 ปี	83	19.7
34 - 41 ปี	33	7.9
42 ปีขึ้นไป	8	1.9
ภูมิลำเนาที่เกิด		
ภาคกลางและกรุงเทพฯ	102	24.3
ภาคตะวันออก	191	45.4
ภาคเหนือ	47	11.2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)	68	16.2
ภาคใต้	12	2.9

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	22	5.2
ประถมศึกษา	200	47.6
มัธยมศึกษา	191	45.5
ปริญญาตรี	7	1.7
สถานภาพสมรส		
โสด	255	60.7
แต่งงานแล้วยังอยู่ด้วยกัน	105	25.0
แต่งงานแล้วแยกกันอยู่	34	8.1
หย่าร้างหรือเป็นหม้าย	26	6.2
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ที่ทำการศึกษา มีลักษณะทั่วไปที่สำคัญ ดังนี้

เพศ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในเรือนจำพิเศษ พัทธาส่วนใหญ่เป็นเพศชายซึ่งมีถึงร้อยละ 88.8 หรือประมาณ 8 เท่าของผู้ต้องขังเพศหญิงซึ่งมี ร้อยละ 11.2

อายุปัจจุบัน ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนมาก คือร้อยละ 70.5 อยู่ในวัย 18-25 ปี รองลงมาคือ 26-33 ปี ส่วนกลุ่มที่มีอายุมากขึ้นจะมีจำนวนลดลง

ภูมิภาคที่เกิด ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนมากมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออก ร้อยละ 45.4 รองลงมาคือ ภาคกลางและกรุงเทพฯ ๑ ร้อยละ 24.3

ระดับการศึกษา ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่อยู่ในช่วงของวัยรุ่น ซึ่งมีความรู้อยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 47.6 และมัธยมศึกษา ร้อยละ 45.5

สถานภาพสมรส ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนมาก ร้อยละ 60.0 เป็นคนโสด หรือประมาณ 2 เท่าของคนแต่งงานแล้วและยังอยู่กับครอบครัวซึ่งมีร้อยละ 25.0

1.2 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการต้องโทษของผู้ต้องขัง

ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำซึ่งอยู่ในเรือนจำพิเศษพัทธา มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการต้องโทษข้อมูลในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการต้องโทษ (N = 420)

ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการต้องโทษ	จำนวน	ร้อยละ
อายุตอนกระทำผิดครั้งแรก		
18 - 25 ปี	326	77.5
26 - 33 ปี	82	19.5
34 ปี ขึ้นไป	13	3.0
อาชีพก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด		
ไม่มีงานทำ(ว่างงาน)และเรียนหนังสือ	73	17.4
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	3	0.7
ค้าขาย ขับมอเตอร์ไซค์รับจ้างและทำงานส่วนตัว	68	16.2
พนักงานบริษัท	52	12.4
รับจ้าง	223	53.1
เกษตรกรรวม	1	0.2
รายได้ก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด		
ต่ำกว่า 3,000 บาท/เดือน	67	16.0
3001 - 8000 บาท/เดือน	214	51.0
8,001 - 13,000 บาท/เดือน	81	19.3
13,001- 18,000 บาท/เดือน	15	3.6
มากกว่า 18,000 บาท/เดือน	33	7.9
ไม่ระบุ	10	2.4
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ที่ทำการศึกษามีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการต้องโทษดังนี้

อายุตอนกระทำผิดครั้งแรก ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งแรกในช่วงอายุ 18-25 ปี ร้อยละ 77.5 ผิดครั้งที่ 2 ขึ้นไปก็อยู่ในช่วงอายุนี้อีกเช่นกัน (จากตารางที่ 4.1.1) ส่วนผู้ที่มีอายุมากกว่า 25 ปีไปแล้วจะกระทำผิดลดลง

อาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำนั้นส่วนใหญ่จะมีงานทำแล้วก่อนที่จะต้องโทษครั้งสุดท้าย โดยประกอบอาชีพรับจ้างร้อยละ 53.1 รองลงมาคือ ค้าขาย ทำงานส่วนตัวและขับมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ร้อยละ 16.2 ส่วนผู้ไม่มีงานทำมีร้อยละ 17.4

รายได้ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ส่วนใหญ่มีรายได้ก่อนที่จะต้องโทษครั้งสุดท้ายอยู่ในช่วง 3001 - 8000 บาท/เดือน ร้อยละ 51.0 รองลงมาคือ 8,001 - 13,000 บาท/เดือน ร้อยละ 19.3

2. ลักษณะทางจิตวิทยาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ

ลักษณะทางจิตวิทยาของผู้ต้องขังในที่นี้ หมายถึงคุณลักษณะทางด้านจิตใจของผู้ต้องขังแต่ละคนที่อาจมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังได้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกมา 2 ตัวแปรคือ การรับรู้ผลลัพธ์ของการทำผิดกฎหมาย กับวิถีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขัง จึงจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ต่อไป

2.1 การรับรู้ผลลัพธ์ของการทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขัง

การรับรู้ผลลัพธ์ของการทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขังหมายถึงระดับของการรับรู้ถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขังทั้งที่มีต่อตัวผู้ต้องขังเอง หรือผู้ถูกกระทำครอบครัว ญาติพี่น้องของทั้ง 2 ฝ่าย รวมไปถึงต่อชุมชนและสังคม ผู้วิจัยทำการวัดโดยใช้แบบวัดประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมี 6 ตัวเลือก ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย แล้วให้คะแนนตั้งแต่ 1-6 คะแนนตามเกณฑ์ในบทที่ 3 โดยการวิเคราะห์จะแบ่งกลุ่มของคำถามออกเป็น 3 กลุ่ม ตามการรับรู้ผลทางกฎหมายที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง ผู้ถูกกระทำ และสังคมซึ่ง ได้แก่

<u>ผลกระทบ</u>	<u>ข้อคำถาม</u>
ผลที่เกิดแก่ตนเอง	1, 2, 4, 10
ผลที่เกิดแก่ผู้ถูกกระทำ	3, 7, 8, 9
ผลที่เกิดแก่สังคม	5, 6

ซึ่งผลกระทบดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีการแปรผลการรับรู้ผลลัพธ์ฯ ดังนี้

<u>ค่าเฉลี่ย</u>	<u>ความหมาย</u>
1.00-2.66	การรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมาย ต่ำ
2.67-4.33	การรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมาย ปานกลาง
4.34-6.00	การรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมาย สูง

ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้ผลลัพธ์ของการกระทำผิดของผู้ต้องขัง จำแนกเป็นรายข้อ

ผลกระทบที่เกิดกับตนเอง ผู้อื่นและสังคม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ผลที่เกิดแก่กับตนเอง	4.57	0.70	สูง
การกระทำผิดแต่ละครั้งรู้ตัวว่าสิ่งที่ทำลงไปนั้นผิด	5.20	0.76	สูง
กฎหมาย			
การคิดและวางแผนก่อนกระทำผิดในแต่ละครั้ง	3.65	1.51	ปานกลาง
การกระทำผิดทางกฎหมายของผู้ต้องขังทำให้เกิดความ	5.31	0.65	สูง
เสียใจแก่ญาติพี่น้องของผู้ต้องขังเอง			
การกระทำผิดทางกฎหมายของผู้ต้องขัง ทำให้ผู้ต้องขัง	4.11	1.36	ปานกลาง
กลายเป็นบุคคลที่ไม่พึงปรารถนาของชุมชน			
ผลที่เกิดแก่ผู้อื่นหรือผู้ถูกกระทำ	3.99	1.09	ปานกลาง
การกระทำผิดทางกฎหมายของผู้ต้องขังทำให้เกิดความ	3.88	1.64	ปานกลาง
โกรธแค้น เสียใจแก่ญาติของเหยื่อที่ถูกกระทำ			
การกระทำผิดทางกฎหมายของผู้ต้องขังทำให้เกิดความ	4.34	1.39	สูง
สูญเสียด้านทรัพย์สินเงินทองของเหยื่อที่ถูกกระทำ			
การกระทำผิดทางกฎหมายของผู้ต้องขัง อาจทำให้เกิดผล	3.82	1.43	ปานกลาง
กระทบทางด้านจิตใจที่รุนแรงแก่เหยื่อที่ถูกกระทำ			
การกระทำผิดทางกฎหมายในคดีอาชญากรรมของผู้ต้องขัง	3.93	1.39	ปานกลาง
เป็นการทำลายครอบครัวของเหยื่อที่ถูกกระทำ			
ผลที่เกิดแก่สังคม	4.35	1.17	สูง
การกระทำผิดทางกฎหมายในคดีอาชญากรรมของผู้ต้องขัง	4.63	1.38	สูง
ทำให้เยาวชนหลายคนต้องสูญเสียอนาคต			
การกระทำผิดทางกฎหมายของผู้ต้องขัง ทำให้สูญเสีย	4.08	1.45	ปานกลาง
ด้านทรัพย์สิน งบประมาณของประเทศ			
รวม	4.29	0.75	ปานกลาง

จากข้อมูลในตารางที่ 4.3 จะเห็นว่าในภาพรวมผู้ต้องขังมีระดับการรับรู้ถึงผลลัพธ์ของการกระทำผิดกฎหมาย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ผลลัพธ์เท่ากับ 4.29 ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.75)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มของผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ผู้อื่นหรือผู้ถูกกระทำ และสังคม พบว่า การรับรู้ถึงผลที่เกิดขึ้นต่อตนเองนั้นอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.70) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้อื่นหรือผู้ถูกกระทำในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.99$, S.D.= 1.09) และผลที่เกิดขึ้นกับสังคมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 1.17)

และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยของการรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมายของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำแต่ละคน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การกระทำผิดทางกฎหมายของผู้ต้องขังทำให้เกิดความเสียหายแก่ญาติพี่น้องของผู้ต้องขังเอง ซึ่งเท่ากับ 5.31 รองลงมาคือ ในการกระทำผิดแต่ละครั้ง รู้ตัวว่าสิ่งที่ทำลงไปนั้นผิดกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.20 และการที่ผู้ต้องขังกระทำผิดทางกฎหมายในคดีอาชญากรรมของผู้ต้องขังทำให้เยาวชนหลายคนต้องสูญเสียอนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ตามลำดับ ส่วน การคิดและวางแผนก่อนกระทำผิดในแต่ละครั้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ซึ่งน้อยที่สุด

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของการรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมายของผู้ต้องขังที่มีกระทำผิดซ้ำแต่ละคน มาจำแนกกลุ่มตามความมากน้อยของการรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมาย โดยแบ่งเป็นระดับต่ำ ปานกลาง และสูงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 ผลการแบ่งกลุ่มปรากฏดังข้อมูลในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามระดับการรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมาย

ระดับการรับรู้ผลลัพธ์ของการทำผิดกฎหมาย	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	16	3.8
ปานกลาง	185	44.0
สูง	219	52.0
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ส่วนมากมีระดับการรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมายในระดับสูงจำนวน 219 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 52.0 ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมด หรือกล่าวได้ว่าผู้ต้องขังเหล่านี้ส่วนมากรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมายเมื่อกระทำผิด อยู่

แล้ว รองลงมา คือผู้ต้องขังที่มีการรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมายระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 44.0 ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมด

2.3 วิธีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ

วิธีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขัง หมายถึงระดับความมากน้อยของการประพฤติปฏิบัติตนตามแนวทางศาสนาของผู้ต้องขัง ซึ่งศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี ความประพฤติตามแนวทางศาสนาของผู้ต้องขัง อาจมีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำได้ ผู้วิจัยทำการวัดระดับความประพฤติ โดยใช้แบบวัดประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 11 ข้อแต่ละข้อมี 6 ตัวเลือก ตั้งแต่จริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์ในส่วนของ 2.1 และทำการแปลผลความประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวิธีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ฉันพร้อมที่จะผูกปด ถ้าคำพูดของฉันช่วยให้ฉันได้ประโยชน์	3.14	1.49	ปานกลาง
2. ฉันไม่ยอมดื่มเหล้าหรือเบียร์เด็ดขาด แม้เพื่อนสนิทจะชักชวน	2.76	1.49	ปานกลาง
3. การแอบหยิบของราคาเพียงเล็กน้อยจากร้านค้าไม่น่าจะมีความผิด	5.06	0.97	สูง
4. การไปยุ่งเกี่ยวกับหญิง ไม่ถือเป็นความผิด ถ้าไม่ได้ทอดทิ้งภรรยา	3.96	1.62	ปานกลาง
5. ฉันชอบที่จะไปที่วัดตามวัดวาอาราม	2.89	1.28	ปานกลาง
6. ฉันมักระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม หรือพระสงฆ์เมื่อผ่านสถานที่ทางศาสนา	4.34	1.34	สูง
7. อาชีพของฉัน ต้องเป็นอาชีพที่ไม่ทำให้ผิดศีล	3.48	1.42	ปานกลาง
8. ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ในชีวิตในการทำความดี และทำบุญสุนทาน	3.54	1.15	ปานกลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
9. ขณะเที่ยวเตร่กับเพื่อนฝูง ฉันมักไม่สนใจว่าสิ่งที่กระทำลงไปนั้นจะผิดศีลหรือไม่	3.13	1.42	ปานกลาง
10. การหมกมุ่นกับศาสนาทำให้คนเรามีความก้าวหน้าในชีวิตไม่มากเท่าที่ควร	4.11	1.22	ปานกลาง
11. ฉันช่วยเหลือคนอื่นและสังคมเพื่อสร้างกุศล	4.13	1.17	ปานกลาง
รวม	3.68	0.64	ปานกลาง

จากข้อมูลในตารางที่ 4.5 จะเห็นว่าภาพรวมของผู้ต้องขังมีระดับความประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.64)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังเห็นด้วยกับการแอบหยิบของราคาเพียงเล็กน้อยจากร้านค้า ไม่น่าจะมีความผิด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เท่ากับ 5.06 นั่นคือ ผู้ต้องขังมีระดับความประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนาสำหรับข้อนี้ในระดับต่ำ ส่วนผู้ต้องขังที่ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม หรือพระสงฆ์เมื่อผ่านสถานที่ทางศาสนา อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ซึ่งหมายถึง ผู้ต้องขังมีระดับความประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนาสำหรับข้อนี้ในระดับสูง และการขอความช่วยเหลือคนอื่นและสังคมเพื่อสร้างกุศล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับเช่นกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 นั่นคือ ผู้ต้องขังมีระดับความประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนาสำหรับข้อนี้ในระดับปานกลางเช่นกัน

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของการประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำแต่ละคน มาจำแนกกลุ่มตามความมากน้อยของการประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนา โดยแบ่งเป็นระดับต่ำ ปานกลาง และสูงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 ผลการแบ่งกลุ่มปรากฏดังข้อมูลในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของระดับการประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนา ของผู้ต้องขังจำแนกตามระดับการประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนา

ระดับการประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	37	8.8
ปานกลาง	372	88.6
สูง	11	2.6
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำ ส่วนมากมีระดับการประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนาในระดับปานกลาง จำนวน 372 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 88.6 ของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำทั้งหมด หรือกล่าวได้ว่าผู้ต้องขังเหล่านี้บางส่วนประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนาอยู่แล้วแต่ยังไม่มากเท่าที่ควร รองลงมา คือผู้ต้องขังที่มีการประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนา ในระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 8.8 ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมด

3. ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายในเรือนจำ ก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด

ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำ ก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด หมายถึง สิ่งที่เรือนจำจัดขึ้น เพื่อให้ผู้ต้องขังเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้ต้องขังมีความรู้ มีวิชาชีพติดตัวตลอดจน การฟื้นฟูสภาพจิตใจให้เป็นคนดีของสังคมก่อนปล่อยตัวพ้นโทษในครั้งก่อน ผู้วิจัยได้เลือกมา 4 ตัวแปร คือ การถูกลงโทษทางวินัย การศึกษาในเรือนจำ การฝึกวิชาชีพในเรือนจำ และการอบรมและฟื้นฟูสภาพจิตใจ ซึ่งจะได้นำเสนอข้อมูลในรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การได้รับโทษทางวินัย

การได้รับโทษทางวินัยหมายถึงระดับโทษขั้นสูงสุดที่ผู้ต้องขังได้รับอันเนื่องมาจากผู้ต้องขังมีความประพฤติหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในระหว่างการถูกคุมขังในครั้งก่อน ที่จะถูกคุมขังในครั้งนี้ ซึ่งจำแนกตามลำดับโทษดังนี้ ภาคทัณฑ์ งดเลื่อนชั้น ไม่มีกำหนดลดชั้น ตีตรวน ขังเดี่ยว ตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดโทษจำคุก

การรับรู้ระดับของการถูกลงโทษทางวินัยหมายถึงระดับความมากน้อยของผู้ที่ ต้องขังที่ถูกลงโทษทางวินัย ในระหว่างการถูกคุมขังในครั้งก่อน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ และแปลผลดังตารางที่ 4.3.1

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของการได้รับโทษทางวินัยในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้ง
หลังสุด

การได้รับโทษทางวินัย	จำนวน	ร้อยละ
เคย	84	20.0
ไม่เคย	336	80.0
รวม	420	100.0
กรณีเคยถูกลงโทษทางวินัย		
ภาคทัณฑ์	27	32.1
งดเลื่อนชั้น โดยไม่มีกำหนด	2	2.3
ลดชั้น	11	13.1
ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียน	18	21.4
ลดหรืองดผลประโยชน์ที่ควรได้รับ	5	6.0
ตีตรวนวินัย	12	14.3
ขังเดี่ยว	5	6.0
ตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดโทษจำคุก	4	4.8
รวม	84	100.0

จากตารางที่ 4.7 จะเห็นว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำประมาณร้อยละ 80.0 เป็นผู้ไม่เคยต้องโทษทางวินัยภายในเรือนจำในระหว่างต้องโทษครั้งหลังสุด (ก่อนมาต้องโทษครั้งสุดท้าย) มีผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำเพียงร้อยละ 20.0 เท่านั้นที่เคยถูกลงโทษทางวินัยมาก่อน โดยโทษทางวินัยที่ได้รับมากที่สุด คือ ภาคทัณฑ์ ซึ่งมีผู้ต้องขังถึงร้อยละ 32.1 ของผู้ต้องขังทั้งหมดที่เคยถูกลงโทษทางวินัย รองลงมาคือ การตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียน การตีตรวนวินัย และการลดชั้นตามลำดับ

3.2 การได้รับการศึกษาในเรือนจำ

การศึกษาในเรือนจำหมายถึงเรือนจำจัดให้ผู้ต้องขังได้รับการเรียนการสอนโดยมีบุคลากรจากภายนอกและภายในเรือนจำทำหน้าที่เป็นผู้สอนให้กับผู้ต้องขัง โดยแยกเป็นชั้น/ไม่รู้หนังสือชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ

การศึกษาในเรือนจำในที่นี้เป็นการศึกษาถึงระดับของผู้ต้องขังที่ได้รับการศึกษาภายในเรือนจำก่อนปล่อยตัวพ้นโทษในคราวก่อนผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละของผู้เข้ารับการศึกษาดังปรากฏในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของการเข้ารับการศึกษภายในเรือนจำก่อนก่อนพ้นโทษครั้ง
หลังสุด

การได้รับการศึกษาในเรือนจำ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษาในเรือนจำ		
เรียน	117	27.9
ไม่ได้เรียน	303	72.1
รวม	420	100.0
ถ้าได้รับการศึกษา จบการศึกษาในระดับชั้น		
ชั้นไม่รู้หนังสือ	12	10.3
ชั้นประถมศึกษา	39	33.3
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	35	29.9
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	18	15.4
ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช./ปวส.)	13	11.1
รวม	117	100.0

จากตารางที่ 4.3.2 จะเห็นว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำประมาณร้อยละ 72.1 เป็นผู้ไม่เคยได้รับการศึกษาในเรือนจำระหว่างต้องโทษครั้งหลังสุด มีผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำเพียงร้อยละ 27.9 เท่านั้นที่ได้รับการศึกษาในเรือนจำ ก่อนมาต้องโทษครั้งสุดท้าย โดยได้รับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 33.3 ของผู้ต้องขังทั้งหมดที่ได้รับการศึกษา รองลงมาคือชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช./ปวส.) ตามลำดับ

3.3 การฝึกวิชาชีพในเรือนจำ

การฝึกวิชาชีพในเรือนจำ หมายถึง การที่ทางเรือนจำได้จัดให้มีการเรียนการสอนด้านวิชาชีพให้กับผู้ต้องขัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ทักษะ ค่านิยมและทัศนคติของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะการปรับตัวและความพร้อมในการรับมือกับสังคมภายนอกเรือนจำ จนสามารถ

ประกอบอาชีพอย่างสุจริต มีรายได้พอเลี้ยงตนเองไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก โดยแยกเป็นการฝึกอาชีพด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ ตีพรม มัดลวด ทำอวน ตัดผม ทำคินสอ นวดตัว นวดฝ่าเท้า และอื่น ๆ

การฝึกวิชาชีพในเรือนจำในที่นี่เป็นการฝึกวิชาชีพในขณะที่ผู้ต้องขังต้องโทษ จำคุกในคราวก่อน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ และร้อยละของผู้เข้ารับการฝึกวิชาชีพ ดังปรากฏในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของการฝึกอาชีพในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุด

การฝึกอาชีพในเรือนจำ	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับการฝึก	332	79.0
ไม่ได้รับการฝึก	88	21.0
รวม	420	100.0
วิชาชีพที่ได้รับการฝึกในเรือนจำ		
ตีพรม	28	8.4
มัดลวด	43	13.0
ทำอวน	84	25.4
ตัดผม	22	6.6
ทำคินสอ	31	9.3
นวดตัว นวดฝ่าเท้า	11	3.3
อื่น ๆ โปรรระบุ เช่น ช่างไม้ ช่างยนต์	113	34.0
รวม	332	100.0

จากตารางที่ 4.3.3 จะเห็นว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำประมาณร้อยละ 79.0 เป็นผู้เคยได้รับการฝึกอาชีพในเรือนจำระหว่างต้องโทษครั้งล่าสุด หรือก่อนมาต้องโทษครั้งสุดท้าย มีผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำเพียงร้อยละ 21.0 เท่านั้นที่ไม่ได้รับการฝึกอาชีพในเรือนจำ ก่อนมาต้องโทษครั้งสุดท้าย โดยได้รับการฝึกอาชีพทางด้านช่าง เช่น ช่างยนต์ ช่างไม้ เป็นต้น มากที่สุด ร้อยละ 34.0 ของผู้ต้องขังทั้งหมดที่ได้รับการฝึกอาชีพในเรือนจำ รองลงมาคือ การทำอวน มัดลวด ทำคินสอ ตีพรม ตัดผม และนวดตัว นวดฝ่าเท้า ตามลำดับ

3.4 การอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจ

เรือนจำพิเศษพัทยาและเรือนจำอื่น ๆ ทุกแห่งจะจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรม การอบรมและฟื้นฟู สภาพจิตใจให้แก่ผู้ต้องขังอยู่เสมอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาจิตใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังไปในทางที่ดี การฝึกอบรมจะมีหลายรูปแบบ เช่น การอบรมลูกเสือ อบรมธรรมะ การฝึกนั่งสมาธิจากพระสงฆ์ อนุศาสตราจารย์ และวิทยากรจากภายนอก

การได้รับการอบรมและฟื้นฟูจิตใจในที่นี้ เป็นการวัดระดับตามความมากน้อยในการเข้ารับการฝึกอบรมและร่วม โครงการหรือกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจที่เรือนจำจัดให้ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำเข้าร่วมกิจกรรมในช่วงก่อนปล่อยตัวพ้นโทษในคราวก่อนเป็นหลัก เพื่อจะได้พิจารณาว่า การฝึกอบรมและฟื้นฟูสภาพจิตใจให้แก่ผู้ต้องขัง จะส่งผลต่อพฤติกรรมการทำผิดซ้ำหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังข้อมูลในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมรับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำ ก่อนปล่อยตัวพ้นโทษในคราวก่อน

การอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจ	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับการอบรม	267	63.6
ไม่ได้รับการอบรม	153	36.4
รวม	420	100.0
การเข้าร่วมอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจ		
ลูกเสือ	19	7.1
นั่งสมาธิ	90	33.7
ฟังธรรมเทศนา	122	45.7
อื่น ๆ ไปรกระบุ	36	13.5
รวม	267	100.0

จากตารางที่ 4.10 จะเห็นว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำประมาณร้อยละ 63.6 เป็นผู้เคยได้รับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำระหว่างต้องโทษครั้งสุดท้าย หรือก่อนมาต้องโทษ ครั้งสุดท้าย มีผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำร้อยละ 36.4 ที่ไม่ได้รับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำ ก่อนมาต้องโทษครั้งสุดท้าย โดยการเข้าร่วมได้รับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจมากที่สุด คือการฟังธรรมเทศนา ร้อยละ 45.7 รองลงมา คือ นั่งสมาธิร้อยละ 33.7 จากผู้ต้องขัง

ที่ได้รับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจในทั้งหมด นอกจากนี้ยังเข้ารับการฝึกลูกเสือ ร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

4. ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายนอกเรือนจำ ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย

ปัจจัยภายนอกเรือนจำ หมายถึง สภาพของปัจจัยแวดล้อมรอบตัวผู้ต้องขัง ซึ่งได้แก่ สภาพของครอบครัว เพื่อน และชุมชนซึ่งผู้ต้องขังอยู่อาศัยหลังการพ้นโทษครั้งสุดท้ายออกไป ปัจจัยเหล่านี้อาจเป็นปัจจัยส่งเสริมหรือขัดขวางไม่ให้ผู้ต้องขังไปกระทำผิดซ้ำได้ ปัจจัยสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขัง ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน และการได้รับการยอมรับจากชุมชนของผู้ต้องขัง ซึ่งจะได้นำเสนอผลการศึกษาในแต่ละตัวแปรต่อไป

4.1 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขัง

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง ระดับความมากน้อยของการเอาใจใส่ซึ่งกันและกันของคนภายในครอบครัวของผู้ต้องขัง การให้กำลังใจต่อกัน และการช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาซึ่งกันละกัน ในที่นี้ผู้วิจัยทำการวัดโดยใช้แบบวัดประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ แต่ละข้อมี 6 ตัวเลือก ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย แล้วให้คะแนนตั้งแต่ 1-6 คะแนน และทำการแปลผลระดับความสัมพันธ์ผลลัพธ์ดังข้อ 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขังจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. บิดามารดาและคนในครอบครัวคอยดูแลเป็น อย่างดีและให้การอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ	4.36	1.52	สูง
2. เมื่อประสบปัญหาคนในครอบครัวคอยให้ กำลังใจและหาทางแก้ไขปัญหาในทางที่ถูก	4.51	1.43	สูง
3. ครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ	3.84	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4. เมื่อทำผิดท่านนี้ก็ผลที่จะเกิดขึ้นกับคนในครอบครัวอยู่เสมอ	4.11	1.42	ปานกลาง
5. เมื่อถูกจำคุกในเรือนจำครั้งก่อน มีบิดามารดาและญาติมาเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ	4.22	1.59	ปานกลาง
รวม	4.21	1.12	ปานกลาง

จากข้อมูลในตารางที่ 4.4.1 จะเห็นว่าในภาพรวมผู้ต้องขังมีระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางเท่ากับ 4.21 ($\bar{X}=4.21, S.D.=1.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเมื่อประสบปัญหาคนในครอบครัวคอยให้กำลังใจและหาทางแก้ไขปัญหาในทางที่ถูก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 บิดามารดาและคนในครอบครัวคอยดูแลเป็นอย่างดีและให้การอบรมสั่งสอนอยู่เสมอมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 บิดามารดาและญาติมาเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอเมื่อถูกจำคุกในเรือนจำครั้งก่อน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.22 ตามลำดับ

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขังแต่ละคนมาจำแนกกลุ่มตามระดับความมากน้อยของความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยแบ่งเป็นระดับต่ำ ปานกลาง และสูง ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 ผลการแบ่งกลุ่มปรากฏในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ จำแนกตามระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวของผู้ต้องขัง

ระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	63	15.0
ปานกลาง	129	30.7
สูง	228	54.3
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ต้องขังส่วนมากมีระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวในระดับสูง จำนวน 228 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.3 ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมด หรือกล่าวได้ว่าผู้ต้องขังเหล่านี้ส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวค่อนข้างดี รองลงมา คือ ผู้ต้องขังที่มีระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.7 ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมด

4.2 ความสัมพันธ์ผลลัพธ์ของความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน

ความสัมพันธ์ของความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนหมายถึง สภาพจิตใจของตนเองที่มีต่อเพื่อน การเป็นที่ปรึกษาในยามเกิดปัญหาการคล้อยตามการชักชวนการอยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกันตลอดจนการศึกษาของกลุ่มเพื่อนที่ผู้ต้องขังคบเป็นเพื่อน ผู้วิจัยทำการวัดโดยใช้แบบวัดประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อแต่ละข้อมี 6 ตัวเลือก ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย แล้วให้คะแนนตั้งแต่ 1-6 คะแนนตามเกณฑ์ในบทที่ 3 และทำการแปลผลระดับความสัมพันธ์ผลลัพธ์ตามหัวข้อที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลลัพธ์ของความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ยอมรับว่าตนเองเป็นคนใจอ่อน เมื่อเพื่อนมาชักชวนให้ไปกระทำผิด	3.42	1.53	ปานกลาง
2. เมื่อรู้สึกสับสนหรือมีปัญหาใด ๆ จะนึกถึงเพื่อนสนิทเป็นอันดับแรก	4.16	1.43	ปานกลาง
3. มักทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนอยู่เสมอ	4.23	1.39	ปานกลาง
4. เพื่อนส่วนใหญ่จะมีการศึกษาไม่สูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6	4.14	1.40	ปานกลาง
5. เพื่อนมักขอคำปรึกษา ขอร้อง ขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ	4.40	1.18	สูง
รวม	4.07	0.88	ปานกลาง

จากข้อมูลในตารางที่ 4.13 จะเห็นภาพรวมของผู้ต้องขังมีระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความสัมพันธ์ผลลัพธ์เท่ากับ 4.07 ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เพื่อนมักขอคำปรึกษา ขอร้อง ขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 รองลงมาคือ การทำกิจกรรม

ร่วมกันกับเพื่อนอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และ จะนึกถึงเพื่อนสนิทเป็นอันดับแรกเมื่อรู้สึก
 สับสนหรือมีปัญหาใด ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้ทำการจัดกลุ่มผู้ต้องขังออกตามระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน (ต่ำ
 ปานกลาง สูง) ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนของผู้ต้องขัง จำแนกตาม
 ระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

ระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	26	6.2
ปานกลาง	216	51.4
สูง	178	42.4
รวม	420	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์
 กับกลุ่มเพื่อนในระดับปานกลาง จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 ระดับสูง จำนวน 178 คน
 คิดเป็นร้อยละ 42.4 และระดับต่ำ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 ตามลำดับ

4.3 ความร่วมมือกับชุมชน

ความร่วมมือกับชุมชนหมายถึง เมื่อผู้ต้องขังปล่อยตัวพ้นโทษในคราวก่อน คนใน
 ชุมชนที่ผู้ต้องขังอาศัยอยู่แสดงพฤติกรรมอย่างไรบ้าง เช่น รังเกียจ คุกเขี่ยคหยาม ไม่ไว้ใจ
 หรือเป็นมิตร สอดส่องดูแล ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน
 ผู้วิจัยทำการวัดโดยใช้แบบวัดประมาณค่า (Rating Scale) –จำนวน 6 ข้อ แต่ละข้อมี 6 ตัวเลือก
 ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลยแล้วให้คะแนนตั้งแต่ 1-6 คะแนนตามเกณฑ์ในบทที่ 3 และทำการแปล
 ผลความสัมพันธ์ตามข้อ 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสัมพันธ์ความร่วมมือกับชุมชนของผู้ต้องขังเป็นรายข้อ

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. คนในชุมชนที่อยู่อาศัยรับรู้ว่าคุณเคยติดคุกอยู่ในเรือนจำมาก่อน	4.49	1.22	สูง
2. คนรอบข้างที่อยู่อาศัยมีท่าทีรังเกียจ คุณถูกเหยียดหยามเป็นคนจู้จุกขี้ตะราง	2.98	1.38	ปานกลาง
3. เป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนเสมอ	3.42	1.29	ปานกลาง
4. มีความรู้สึกว่าคุณเพิ่งเล็งเป็นพิเศษจากคนรอบข้าง	3.18	1.35	ปานกลาง
5. รู้สึกอบอุ่นที่คนในชุมชนมีท่าทีเป็นมิตร คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำสิ่งที่ถูกต้อง	4.65	1.16	สูง
6. เข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นบ่อยครั้ง	3.73	1.34	ปานกลาง
รวม	3.74	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 จะเห็นภาพรวมของผู้ต้องขังมีระดับความสัมพันธ์ความร่วมมือกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับชุมชนมีผลลัพธ์เท่ากับ 3.74 ($\bar{X} = 3.74$, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ รู้สึกอบอุ่นที่คนในชุมชนมีท่าทีเป็นมิตร คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำสิ่งที่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 รองลงมาคือ คนในชุมชนที่อยู่อาศัยรับรู้ว่าคุณเคยติดคุกอยู่ในเรือนจำมาก่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นบ่อยครั้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ตามลำดับ

ผู้วิจัย ได้จัดกลุ่มผู้ต้องขังออกตามระดับของการให้ความร่วมมือกับชุมชน (ต่ำ ปานกลาง สูง) ดังนี้

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของระดับระดับของการให้ความร่วมมือกับชุมชนของผู้ต้องขัง
จำแนกตามระดับความร่วมมือกับชุมชน

ระดับความร่วมมือกับชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	14	3.3
ปานกลาง	353	84.0
สูง	53	12.6
รวม	420	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับชุมชน ในระดับปานกลาง จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 ระดับสูง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 และระดับต่ำ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

4.4 การได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษ

การได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษหมายถึงการสอดส่องดูแลให้คำปรึกษา แนะนำแก่ผู้ต้องขังหลังพ้นโทษในครั้งก่อน ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การให้กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ การจัดฝึกวิชาชีพตามโครงการต่าง ๆ และจัดหางานให้ทำ โดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ซึ่งในที่นี้เป็นการศึกษาระดับความมาก น้อยของผู้ต้องขังที่ได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษในคราวก่อน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละดังปรากฏในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของการได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษในคราวก่อน

การได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษในคราวก่อน	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับการสงเคราะห์จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานหลังพ้นโทษ		
เคย	51	12.1
ไม่เคย	369	87.9
การได้รับการสงเคราะห์	จำนวน	ร้อยละ
มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ให้คำแนะนำ	24	5.7
มีหน่วยงานเข้ามาจัดการฝึกอบรมตามโครงการต่าง ๆ	17	4.0
มีกองทุนให้กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ	2	0.5
มีหน่วยงานจัดหางานให้ทำ	9	2.1

จากตารางที่ 4.4.7 จะเห็นว่าในภาพรวมผู้ต้องขังที่ปล่อยตัวพ้นโทษในคราวก่อนมีระดับการได้รับการสงเคราะห์ ในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับ ต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังได้รับการสงเคราะห์จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานหลังพ้นโทษ จำนวน 51 คิดเป็นร้อยละ 12.1 ซึ่งได้รับการสงเคราะห์โดย มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ได้รับการฝึกอบรมตามโครงการต่างๆ จาก หน่วยงานเข้ามาจัดการ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และมีหน่วยงานจัดหางานให้ทำ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

5. พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพัทยา

พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง หมายถึง จำนวนครั้งของการกระทำผิดของผู้ต้องขัง ซึ่งศาลได้มีคำสั่งพิพากษา คดีถึงที่สุดให้จำคุกมาแล้ว ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ซึ่งรวมทั้งคดีที่ต่างกันและคดีที่กระทำผิดซ้ำประเภทเดียวกัน ซึ่งในที่นี้จะเป็นการศึกษาจำนวนครั้งของการกระทำผิดซ้ำและลักษณะการกระทำผิด

5.1 จำนวนครั้งที่กระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในที่นี้จะเป็นการที่ผู้ต้องขังกระทำผิดอีกหลังจากพ้นโทษในครั้งแรกแล้ว ซึ่งผู้ต้องขังบางรายอาจกระทำผิดซ้ำเช่นนี้ มากกว่า 1 ครั้ง ในที่นี้จะเป็นการศึกษาถึงจำนวนครั้งที่ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละจำนวนครั้งที่ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำครั้งที่	จำนวน	ร้อยละ
1	294	70.0
2	66	15.7
3	36	8.6
4	7	1.7
5 ขึ้นไป	17	4.0
รวม	420	100.0

จากข้อมูลในตารางที่ 4.5.1 จะเห็นว่าส่วนใหญ่ผู้ต้องขังที่มีการกระทำผิดซ้ำครั้งที่ 1 มีจำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 70 กระทำผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 2 มีจำนวนน้อยกว่า 66 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ครั้งที่ 3 จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 และ 5 ครั้งขึ้นไปจำนวน 17 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

5.2 ลักษณะการกระทำผิด

ลักษณะการกระทำผิดหมายถึงข้อมูลการกระทำผิดของผู้ต้องขังผู้วิจัยได้เลือกข้อมูลการกระทำผิดมาศึกษาดังนี้คือ คดีที่กระทำผิดครั้งแรก อายุที่กระทำผิดครั้งแรก โทษที่ได้รับครั้งแรก คดีที่กระทำผิดในครั้งนี้ โทษที่ได้รับครั้งนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.2.1 คดีที่กระทำผิดครั้งแรก

คดีที่กระทำผิดครั้งแรก หมายถึง คดีที่ผู้ต้องขังกระทำผิดและศาลพิพากษาให้จำคุกครั้งแรก โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับเพศ และความผิดในคดีทั่วไป ในการศึกษาถึงคดีที่กระทำผิดครั้งแรกในที่นี้ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังจำแนกตามคดีที่กระทำผิดในครั้งแรก

คดีที่กระทำผิดครั้งแรก	จำนวน	ร้อยละ
คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน	123	29.3
คดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	29	6.9
คดีเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ยาเสพติด	236	56.2
คดีเกี่ยวกับเพศ	9	2.1
คดีความผิดทั่วไป	23	5.5
รวม	420	100.0

จากข้อมูลในตารางที่ 4.19 จะเห็นว่า หากจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมดตามคดีที่กระทำผิดในครั้งแรก พบว่า ผู้ต้องขังเหล่านี้ส่วนมากจะเริ่มต้นการกระทำผิดครั้งแรกในคดีเกี่ยวกับในคดี พระราชบัญญัติยาเสพติดเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 56.2 ของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด รองลงมาเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีพระราชบัญญัติยาเสพติดได้ คือ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สินต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 29.3 ของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด ส่วนคดีอื่น ๆ ได้แก่ คดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย คดีเกี่ยวกับเพศ และคดีความผิดทั่วไปจะมีจำนวนไม่มาก

5.2.2 อายุที่กระทำผิดครั้งแรก

อายุที่กระทำผิดครั้งแรกหมายถึง อายุของผู้ต้องขังในขณะที่กระทำผิดครั้งแรกเป็นการศึกษาอายุของกลุ่มประชากรทั้งหมด 420 คน โดยทำการศึกษาอายุตอนต้องโทษครั้งแรก ว่ากลุ่มประชากรมีอายุอยู่ในช่วงใด มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดอย่างไร ปัจจัยใดที่มีส่วนกับช่วงอายุ ของกลุ่มตัวอย่างบ้าง ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อให้ได้อายุของกลุ่มประชากรอายุตอนกระทำผิดครั้งแรก ดังข้อมูลปรากฏในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามอายุที่กระทำผิดครั้งแรก

ช่วงอายุผู้ต้องขังที่กระทำผิดครั้งแรก	จำนวน	ร้อยละ
18 - 25 ปี	296	70.5
26 - 33 ปี	83	19.8
34 - 41 ปี	33	7.9
42 ปีขึ้นไป	7	1.7
รวม	420	100.0

จากข้อมูลในตารางที่ 4.5.2.2 จะเห็นว่า หากจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมดตามอายุที่กระทำผิดในครั้งแรกผู้ต้องขังเหล่านี้ส่วนมากจะเริ่มต้นการกระทำผิดครั้งแรกในช่วงอายุระหว่าง 18 - 25 ปี คือ ในกลุ่มเด็กวัยรุ่น มีร้อยละ 70.5 ของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด รองลงมาคือ ในช่วงอายุ 26 - 33 ปี มีร้อยละ 19.8 ของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด ในช่วง 34 - 41 ปี มีร้อยละ 7.9 ของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด และกลุ่มผู้มีอายุ 42 ปีขึ้นไป มีจำนวนเล็กน้อย

5.2.3 โทษที่ได้รับในการกระทำผิดครั้งแรก

โทษที่ได้รับในการกระทำผิดครั้งแรกของผู้ต้องขัง หมายถึง คำพิพากษาของศาลให้ลงโทษจำคุกขณะที่ผู้ต้องขังกระทำผิดกฎหมายในครั้งแรก ในที่นี้ผู้วิจัยได้กำหนดโทษในการกระทำผิดครั้งแรกออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้คือ ช่วงที่ 1 ต่ำกว่า 1 ปี ช่วงที่ 2 โทษจำคุก 1 ปี-3 ปี ช่วงที่ 3 โทษจำคุกสูงกว่า 3 ปี ถึง 7 ปี ช่วงที่ 4 โทษจำคุกสูงกว่า 7 ปี ถึง 10 ปี ช่วงที่ 5 โทษจำคุกสูงกว่า 10 ปีขึ้นไป ผู้วิจัยใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ดังปรากฏในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามโทษที่ได้รับในการกระทำผิดครั้งแรก

โทษที่ได้รับในการกระทำผิดครั้งแรก	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	54	12.9
1-3 ปี	125	29.8
สูงกว่า 3 ปี - 7 ปี	79	18.8
สูงกว่า 7 ปี - 10 ปี	26	6.2
สูงกว่า 10 ปีขึ้นไป	26	6.2
รวม	420	100.0

จากข้อมูลในตารางที่ 4.5.2.3 จะเห็นว่า หากจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมดตามโทษที่ได้รับในการกระทำผิดครั้งแรก พบว่า ผู้ต้องขังเหล่านี้ส่วนมากจะได้รับโทษในเรือนจำ สำหรับการกระทำผิดครั้งแรกส่วนใหญ่ จำนวน 1-3 ปี ร้อยละ 29.8 ของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด ซึ่งเป็นโทษที่ได้รับจากการกระทำผิดในคดี ยาเสพติดและลักทรัพย์ รองลงมาคือ สูงกว่า 3 ปี - 7 ปี ร้อยละ 18.8 ของจำนวนของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด และสูงกว่า 7 ปี - 10 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 26 ตามลำดับ

5.2.4 คดีที่กระทำผิดซ้ำ

คดีที่กระทำผิดซ้ำ หมายถึง คดีที่ผู้ต้องขังกระทำผิดขึ้นเป็นครั้งที่ 2 ขึ้นไป โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภทดังนี้ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามคดีที่ผู้ต้องขัง
กระทำผิดซ้ำ

คดีที่กระทำผิดซ้ำ	จำนวน	ร้อยละ
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	138	32.9
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	17	4.0
ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาเสพติด	235	56.0
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	6	1.4
ความผิดคดีทั่วไป	24	5.7
รวม	420	100.0

จากข้อมูลในตารางที่ 4.5.2.4 จะเห็นว่า หากจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมดตามคดีที่ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำพบว่า ผู้ต้องขังเหล่านี้ส่วนมากจะกระทำผิดซ้ำในคดีพระราชบัญญัติยาเสพติดเป็นร้อยละ 56.0 ของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนลดลงจากคดีพระราชบัญญัติยาเสพติดของการกระทำผิดครั้งแรก (ร้อยละ 56.2) รองลงมาคือ ความผิดในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งเกี่ยวโยงกันกับ คดีพระราชบัญญัติยาเสพติด ร้อยละ 32.9 ของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากจากคดีลักทรัพย์ของการกระทำผิดครั้งแรก (ร้อยละ 29.3) ส่วนคดีอื่น ๆ ได้แก่ คดีเกี่ยวกับเพศและคดีความผิดคดีทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำมีอายุมากขึ้นซึ่งในช่วงวัยรุ่นทำผิดคดียาเสพติด และอาจได้รับการบำบัดในเรือนจำก่อนการพ้นโทษครั้งหลังสุด จึงมีการกระทำผิดซ้ำในคดีลักทรัพย์เพิ่มมากขึ้น ส่วนคดีพระราชบัญญัติยาเสพติดมีจำนวนที่ลดลง

5.2.5 โทษที่ผู้ต้องขังได้รับในครั้งนี้

โทษที่ผู้ต้องขังได้รับในการกระทำผิดในครั้งนี้นี้หมายถึงคำพิพากษาของศาลให้ลงโทษให้ลงโทษแก่ผู้ต้องขังในครั้งนี้อย่างน้อยได้กำหนดโทษในการกระทำผิดในครั้งนี้ออกเป็น 6 ช่วงดังนี้คือ ต่ำกว่า 1 ปี 1-3 ปี สูงกว่า 3 ปี-7 ปี สูงกว่า 7 ปี-10 ปี มากกว่า 10 ปีขึ้นไป และอยู่ในระหว่างพิจารณาคดี ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละดังปรากฏในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 ร้อยละของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามโทษผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ

โทษที่ผู้ต้องขังได้รับในครั้งนี้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	76	18.1
1-3 ปี	147	35.0
สูงกว่า 3 ปี - 7 ปี	101	24.0
สูงกว่า 7 ปี - 10 ปี	48	11.4
สูงกว่า 10 ปีขึ้นไป	48	11.4
รวม	420	100.0

จากข้อมูลในตารางที่ 4.5.2.5 จะเห็นว่า หากจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมดตามโทษที่ได้รับในการกระทำผิดซ้ำ พบว่า ผู้ต้องขังเหล่านี้ส่วนมากจะได้รับโทษในเรือนจำ สำหรับการกระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่ จำนวน 1-3 ปี ร้อยละ 35.0 ของจำนวนของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด ซึ่งอาจเป็นโทษที่ได้รับจากการกระทำผิดในคดีอาชญากรรมและลักทรัพย์ และเป็นจำนวนที่สูงกว่าโทษของการกระทำผิดครั้งแรก รองลงมาคือ สูงกว่า 3 ปี - 7 ปี ร้อยละ 24.0 ของจำนวนของจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำทั้งหมด และสูงกว่า 7 ปี - 10 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 11.4 ตามลำดับ

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi- Square และ Correlation

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ไว้ 4 ข้อ คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
 2. ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
 3. ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
 4. ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
- ผู้วิจัยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติอนุพารามตริกซ์การทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Chi-Square ซึ่งได้ผลการทดสอบสมมติฐาน แต่ละข้อดังนี้

6.1 ผลการทดสอบสมมติฐานวิจัยข้อที่ 1

ปัจจัยส่วนบุคคลในสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระย่อยจำนวน 8 ตัวแปร คือ เพศ อายุปัจจุบัน ภูมิภาคเกิด ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อายุที่ต้องโทษครั้ง อาชีพก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด และรายได้ก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด ผู้วิจัยได้นำตัวแปรเหล่านี้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง โดยใช้เทคนิค Chi-Square ได้ผลดังนี้

6.1.1 เพศกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำออกเป็นเพศชาย และเพศหญิง เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.6.1.1

ตารางที่ 4.24 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

เพศ	จำนวนครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ชาย	68.6	16.9	8.0	6.4	100.0	7.933*	.04
หญิง	80.9	6.4	12.8	0.0	100.0		
รวม	70.0	6.6	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.24 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า เพศของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหากพิจารณารายละเอียดในตารางจะเห็นว่า ในกรณีผู้ต้องขังเพศหญิง ผู้ต้องขังร้อยละ 80.9 กระทำผิดซ้ำเป็นครั้งแรก และอัตราร้อยละของผู้กระทำผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 2-4 จะมีค่าน้อยกว่าในกรณีผู้ต้องขังเพศชาย เป็นอย่างมาก

6.1.2 อายุกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำออกเป็นช่วงอายุ ซึ่งได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 18-25 ปี ระหว่าง 26-33 ปี ระหว่าง 34-41 ปี และมากกว่า 41 ปี เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

อายุ	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
18-25 ปี	66.9	17.2	8.4	7.4	100.0	11.273	.25
26-33 ปี	75.9	14.5	9.6	0.0	100.0		
34-41 ปี	81.8	6.1	6.1	6.1	100.0		
มากกว่า 41 ปี	75.0	12.5	12.5	5.7	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.25 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า อายุของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.1.3 ภูมิภาคที่เกิดกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำตามภูมิภาคเกิดโดยแบ่งออกเป็น ภาคกลางและกรุงเทพฯ ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) และภาคใต้ เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคเกิดกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ภูมิภาคที่เกิด	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ภาคกลางและกรุงเทพฯ	68.6	11.8	11.8	7.8	100.0	7.592	.08
ภาคตะวันออก	71.1	17.9	5.8	5.3	100.0		
ภาคเหนือ	72.3	12.8	10.6	4.3	100.0		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)	69.1	16.2	8.8	5.9	100.0		
ภาคใต้	66.7	25.0	8.3	0.0	100.0		
รวม	70.2	15.8	8.4	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.26 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า ภูมิลำเนาเกิดของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.1.4 ระดับการศึกษากับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำตามระดับการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ผู้ต้องขังที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ผู้ที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรี เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ระดับการศึกษา	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ไม่ได้เรียน	72.7	13.6	4.5	9.1	100.0	10.743	.29
ประถมศึกษา	68.0	19.5	7.0	5.5	100.0		
มัธยมศึกษา	72.3	12.6	9.9	5.2	100.0		
ปริญญาตรี	57.1	0.0	28.6	14.3	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.27 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า ระดับการศึกษาของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.1.5 สถานภาพสมรสกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำตามสถานภาพสมรสก่อนต้องโทษครั้ง หลังสุดออกเป็น ผู้ต้องขังที่ยังโสด แต่งงานแล้วยังอยู่ด้วยกัน แต่งงานแล้วแยกกันอยู่ และหย่าร้าง หรือเป็นหม้าย เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษ ครั้งล่าสุด	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	P
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
โสด	70.2	15.3	8.2	6.3	100.0	4.923	.84
แต่งงานแล้วยังอยู่ด้วยกัน	69.5	16.2	9.5	4.8	100.0		
แต่งงานแล้วแยกกันอยู่	64.7	14.7	14.7	5.9	100.0		
หย่าร้างหรือเป็นหม้าย	76.9	19.2	0.0	3.8	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.28 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า สถานภาพสมรสของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.1.6 อาชีพก่อนต้องโทษครั้งล่าสุดกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำออกตามอาชีพก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด ได้แก่ ไม่มีงานทำหรือเรียนหนังสือ มีอาชีพรับราชการ ค้าขาย ขับมอเตอร์ไซด์รับจ้างและทำงานส่วนตัว พนักงานบริษัท รับจ้าง และอาชีพเกษตรกรรม เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพก่อนต้องโทษครั้งล่าสุดกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

อาชีพก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	P
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ไม่มีงานทำ(ว่างงาน)และเรียนหนังสือ	68.5	16.4	8.2	6.8	100.0	17.858	.27
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0		
ค้าขาย ขับมอเตอร์ไซด์รับจ้างและทำงานส่วนตัว	66.2	13.2	10.3	10.3	100.0		
พนักงานบริษัท	90.4	7.7	1.9	0.0	100.0		
รับจ้าง	66.4	18.4	9.9	5.4	100.0		
เกษตรกรรม	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.6.1.6 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า อาชีพก่อนต้องโทษครั้งล่าสุดของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.1.7 รายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษครั้งล่าสุดกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำตามรายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด โดยแบ่งออกเป็นช่วงรายได้ดังนี้ ต่ำกว่า 3,000 บาท/เดือน 3,001 – 8,000 บาท/เดือน 8,001 - 13,000 บาท/เดือน 13,001- 18,000 บาท/เดือน และมากกว่า 18,000 บาท/เดือนเมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษครั้งล่าสุดกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

รายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษ ครั้งล่าสุด	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ต่ำกว่า 3,000 บาท/เดือน	73.1	17.9	6.0	3.0	100.0	13.229	.35
3001 - 8000 บาท/เดือน	68.7	15.9	8.9	6.5	100.0		
8,001 - 13,000 บาท/เดือน	70.0	16.0	8.6	4.9	100.0		
13,001- 18,000 บาท/เดือน	93.3	6.7	0.0	0.0	100.0		
มากกว่า 18,000 บาท/เดือน	6.6	9.1	18.2	12.1	100.0		
รวม	70.0	15.4	8.8	5.9	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.30 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า รายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษครั้งล่าสุดของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.2 ผลการทดสอบสมมติฐานวิจัยข้อที่ 2

ปัจจัยทางจิตวิทยาในสมมติฐานข้อที่ 2 ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระย่อย ๆ จำนวน 2 ตัวแปรคือ การรับรู้ผลลัพธ์ของการทำผิดกฎหมายและการประพฤติตามวิถีชีวิตทางศาสนา ของผู้ต้องขังผู้วิจัยได้นำตัวแปรเหล่านี้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง โดยใช้เทคนิค Chi-Square ได้ผลดังนี้

6.2.1 การรับรู้ผลลัพธ์การทำผิดกฎหมายกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกระดับของการรับรู้ผลลัพธ์ของการทำผิดทางกฎหมายของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ เพศชาย และเพศหญิง เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ผลลัพธ์การทำผิดกฎหมายกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ระดับการรับรู้ผลลัพธ์ ของการทำผิดกฎหมาย	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ต่ำ	68.8	18.8	12.5	0.0	100.0	6.050	.41
ปานกลาง	72.4	13.0	10.3	4.3	100.0		
สูง	68.0	17.8	6.8	7.3	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.31 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า ระดับการรับรู้ผลลัพธ์การทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.2.2 การประพฤตินตามวิถีชีวิตทางศาสนา กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกระดับของการประพฤตินตามวิถีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ เพศชาย และเพศหญิง เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการประพฤตินตามวิถีชีวิตทางศาสนา กับ จำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ระดับการประพฤตินตาม วิถีทางศาสนา	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ต่ำ	62.2	8.1	18.9	10.8	100.0	12.617*	.04
ปานกลาง	71.2	15.9	7.5	5.4	100.0		
สูง	54.5	36.4	9.1	0.0	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.6.2.2 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า การประพฤตินตามวิถีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหากพิจารณารายละเอียดในตารางจะเห็นว่า ในกรณีผู้ต้องขังที่ประพฤติปฏิบัติตามวิถีทางศาสนาในระดับสูง ร้อยละ 54.5 กระทำผิดซ้ำเป็นครั้งแรก ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับจำนวนของผู้กระทำผิดซ้ำครั้งแรกที่ ระดับปานกลาง และต่ำ รวมทั้งผู้ต้องขังที่มีระดับการประพฤติปฏิบัติตามวิถีทางศาสนาในระดับสูงจะไม่มีกรกระทำผิดซ้ำเกินกว่า 3 ครั้ง

6.3 ผลการทดสอบสมมติฐานวิจัยข้อที่ 3

ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำของผู้ต้องขัง ในสมมติฐานข้อที่ 3 ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระย่อย ๆ จำนวน 4 ตัวแปรคือ การได้รับโทษทางวินัย การได้รับการศึกษาในเรือนจำ การฝึกวิชาชีพในเรือนจำ และ การอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยได้นำตัวแปรเหล่านี้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง โดยใช้เทคนิค Chi-Square ได้ผลดังนี้

6.3.1 การได้รับโทษทางวินัยก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดกับการกระทำผิดซ้ำของ

ผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกระดับของระดับของการได้รับโทษทางวินัยก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำออกเป็น เคย และไม่เคยได้รับโทษทางวินัย เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับโทษทางวินัยก่อนพ้นโทษครั้ง
 หลังสุดของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

การได้รับโทษทางวินัย	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
เคย	54.8	19.0	15.5	10.7	100.0	14.659**	.002
ไม่เคย	73.8	14.9	6.8	4.5	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.6.3.1 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า การได้รับโทษทางวินัยก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหากพิจารณารายละเอียดในตารางจะเห็นว่า กรณีของผู้ต้องขังที่เคยได้รับโทษทางวินัยจะมีการกระทำผิดซ้ำในครั้งแรก ร้อยละ 54.8 ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่า ผู้ต้องขังที่ไม่เคยได้รับโทษทางวินัยในระหว่างการถูกคุมขัง ส่วนในกรณีของการกระทำผิดครั้งที่ 2-4 นั้น ผู้ที่เคยได้รับโทษทางวินัยจะมีการกระทำผิดซ้ำมากกว่า

6.3.2 การได้รับการศึกษาในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกผู้ต้องขังออกเป็น เรือน กับ ไม่ได้เรียนก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการศึกษาในเรือนจำก่อนพ้นโทษ
 ครั้งหลังสุดของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

การศึกษาในเรือนจำก่อนปล่อย ตัวพ้นโทษในคราวก่อน	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
เรียน	76.9	12.0	6.8	4.3	100.0	3.179	.29
ไม่ได้เรียน	67.3	17.2	9.2	6.3	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.34 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า การได้รับการศึกษาในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุดของผู้ต้องขัง ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.3.3 การได้รับการฝึกอาชีพในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุดกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกผู้ต้องขังออกเป็น ได้รับการฝึกอาชีพ กับ ไม่ได้รับการฝึกอาชีพ ก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุด ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการฝึกอาชีพในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุดของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

การฝึกอาชีพในเรือนจำก่อน ปล่อยตัวพ้นโทษในคราวก่อน	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ได้รับการฝึก	70.2	16.9	6.9	6.0	100.0	6.609	.08
ไม่ได้รับการฝึก	69.3	11.4	14.8	4.5	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.35 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า การได้รับการฝึกอาชีพในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุดของผู้ต้องขัง ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.3.4 การอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุดกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยจำแนกผู้ต้องขังออกเป็น ได้รับการอบรม กับ ไม่ได้รับการอบรมเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุด ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจ
ในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุดของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

การอบรมและการฟื้นฟูสภาพ จิตใจ	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ได้รับการอบรม	70.4	14.2	9.0	6.4	100.0	1.738	.62
ไม่ได้รับการอบรม	69.3	18.3	7.8	4.6	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.6.3.4 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่าการได้รับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุดของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.4 ผลการทดสอบสมมติฐานวิจัยข้อที่ 4

ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด ในสมมติฐานข้อที่ 4 ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระย่อย ๆ จำนวน 4 ตัวแปร คือ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขัง ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน ความร่วมมือกับชุมชน และการได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรเหล่านี้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง โดยใช้เทคนิค Chi-Square ได้ผลดังนี้ การได้รับโทษทางวินัยก่อนพ้นโทษครั้ง

6.4.1 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขังกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัยได้จำแนกระดับความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวของผู้ต้องขังกับผู้ต้องขัง ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวระดับสูง ปานกลาง และต่ำ เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขัง
กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ระดับความสัมพันธ์ ในครอบครัว	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ต่ำ	49.2	23.8	12.7	14.3	100.0	20.695**	.002
ปานกลาง	71.3	13.2	10.1	5.4	100.0		
สูง	75.0	14.9	6.6	3.5	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.6.4.1 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า ระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขัง มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหากพิจารณารายละเอียดในตารางจะเห็นว่า กรณีของผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในระดับสูงมีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำลดลง คือ จากกรกระทำผิดซ้ำครั้งแรกของผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในระดับสูงและระดับปานกลาง สำหรับระดับสูง ครั้งที่ 1 มี ร้อยละ 75.0 ของจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำทั้งหมด ในครั้งที่ 2-4 ร้อยละ 14.9 ร้อยละ 6.6 และร้อยละ 3.5 ส่วนระดับปานกลางครั้งที่ 1 มี ร้อยละ 71.3 ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ในครั้งที่ 2-4 ร้อยละ 13.2 ร้อยละ 10.1 และ ร้อยละ 5.4 ตามลำดับ

6.4.2 ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนของผู้ต้องขังกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัย ได้จำแนกระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนของผู้ต้องขัง ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนระดับสูง ปานกลาง และต่ำ เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ระดับความสัมพันธ์ กับกลุ่มเพื่อน	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ต่ำ	80.8	15.4	0.0	3.8	100.0	13.249*	.03
ปานกลาง	64.4	16.2	13.0	6.5	100.0		
สูง	75.3	15.2	4.5	5.1	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.38 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า ระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหากพิจารณารายละเอียดในตารางจะเห็นว่า ผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนในระดับสูง และในระดับปานกลาง แนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำลดลง คือ ผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงครั้งที่ 1 มี ร้อยละ 75.3 ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ในครั้งที่ 2-4 ร้อยละ 15.2 ร้อยละ 4.5 และ ร้อยละ 5.1 ส่วนระดับปานกลางครั้งที่ 1 มี ร้อยละ 64.4 ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ในครั้งที่ 2-4 ร้อยละ 16.2 ร้อยละ 13.0 และ ร้อยละ 6.5 ตามลำดับ

6.4.3 ความร่วมมือกับชุมชนของผู้ต้องขังกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัย ได้จำแนกระดับความร่วมมือกับชุมชนของผู้ต้องขัง ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีความร่วมมือกับชุมชนระดับสูง ปานกลาง และต่ำ เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความร่วมมือกับชุมชนกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ระดับความร่วมมือกับชุมชน	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
ต่ำ	57.1	7.1	21.4	14.3	100.0	6.981	.32
ปานกลาง	70.0	16.4	8.5	5.1	100.0		
สูง	73.6	13.2	5.7	7.5	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.39 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า ความร่วมมือกับชุมชนที่ผู้ต้องขังอาศัยอยู่นั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

6.4.4 การได้รับการสงเคราะห์ของผู้ต้องขังกับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ผู้วิจัย ได้จำแนกระดับความร่วมมือกับชุมชนของผู้ต้องขัง ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวระดับสูง ปานกลาง และต่ำ เมื่อนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ได้ผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการสงเคราะห์จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานหลังพ้นโทษของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

การได้รับการสงเคราะห์จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานหลังพ้นโทษ	จำนวนการครั้งของการกระทำผิดซ้ำ				รวม	χ^2	p
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง			
เคย	64.7	15.7	7.8	11.8	100.0	3.987	.26
ไม่เคย	70.7	15.7	8.7	4.9	100.0		
รวม	70.0	15.7	8.6	5.7	100.0		

จากข้อมูลในตารางที่ 4.40 พบว่า ค่า probability (p) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่า การได้รับการสงเคราะห์จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานหลังพ้นโทษของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ 4.41 จำนวนและร้อยละของสิ่งผลักดันให้กระทำผิดซ้ำ

ลำดับ	สิ่งผลักดันให้กระทำผิดซ้ำ	จำนวน	ร้อยละ
1	จน ไม่มีเงิน ไม่มีรายได้ รายได้ไม่พอเพียง อยากมี อยากได้	244	58.09
2	สภาพแวดล้อมรอบข้าง ครอบครัว	66	15.71
3	เพื่อนชวน ผู้หญิงเป็นเหตุ เป็นคู่รักกัน	59	14.04
รวม		420	100.00

จากตารางที่ 4.41 พบว่า สิ่งที่ผลักดันให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ มากที่สุด คือ ความจน ไม่มีเงิน ไม่มีรายได้ รายได้ไม่พอเพียง อยากมี อยากได้ มีจำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 58.09 รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมรอบข้าง ครอบครัว มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 15.71 และเพื่อนชวน ผู้หญิงเป็นเหตุ เป็นคู่รักกันจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.04 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.42 จำนวนและร้อยละของวิธีการปฏิบัติของเรือนจำหรือสังคมต่อผู้ต้องขังเพื่อไม่ให้หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ

ลำดับ	วิธีการปฏิบัติของเรือนจำหรือสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1	ฝึกวิชาชีพทำงานข้างนอกได้ ให้ความรู้/ ให้การศึกษา อบรม พื้นฟูจิตใจ	192	45.7
2	ให้บริษัทจัดหางานให้	121	28.8
3	เพิ่มโทษหนัก เกี่ยวกับโทษยาเสพติด	30	7.14
รวม		420	100.00

จากตารางที่ 4.42 พบว่า สิ่งที่ผู้ต้องขังต้องการให้เรือนจำหรือสังคมปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ คือ การให้การฝึกวิชาชีพทำงานข้างนอกได้ ให้ความรู้/ ให้การศึกษา อบรม พื้นฟูจิตใจ มีจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาคือ ให้บริษัทจัดหางานให้ มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 และเพิ่มโทษหนัก เกี่ยวกับโทษยาเสพติด มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.43 จำนวนและร้อยละของ การช่วยเหลือจากสังคมหรือรัฐบาล

ลำดับ	การช่วยเหลือจากสังคมหรือรัฐบาล	จำนวน	ร้อยละ
1	จัดหางานให้ทำ	214	50.95
2	ให้ทุนประกอบอาชีพ	168	40.00
3	จัดที่อยู่อาศัย	66	15.71
รวม		420	100.00

จากตารางที่ 4.43 พบว่า สิ่งที่ผู้ต้องขังต้องการการช่วยเหลือจากสังคมหรือรัฐบาลแก่ผู้ต้องขังที่พ้นโทษ คือ การจัดหางานให้ทำ มีจำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 50.95 รองลงมาคือ ให้ทุนประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ มีจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และต้องการให้จัดที่อยู่อาศัยให้ มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 15.71 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.44 จำนวนและร้อยละของ การปฏิบัติของครอบครัว

ลำดับ	การปฏิบัติของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
1	ให้โอกาส เข้าใจ /ให้อภัยความผิดพลาด	151	35.95
2	ครอบครัวรักกัน/ให้ความอบอุ่น/ให้คำปรึกษา/ให้กำลังใจกันและกัน	106	25.23
3	เหมือนเดิมก่อนต้องโทษ	99	23.57
	รวม	420	100.00

จากตารางที่ 4.44 พบว่า สิ่งที่ผู้ต้องขังต้องการได้รับการปฏิบัติจากครอบครัว คือ การให้โอกาส เข้าใจ /ให้อภัยความผิดพลาด มีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 35.95 รองลงมา คือ ให้ครอบครัวรักกัน/ให้ความอบอุ่น/ให้คำปรึกษา/ให้กำลังใจกันและกัน มีจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 25.23 และเหมือนเดิมก่อนต้องโทษ มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 23.57 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.45 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ลำดับ	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน	ร้อยละ
1	ฝึกอาชีพจัดหางานให้ทำ	110	26.19
2	อบรมธรรมให้การศึกษา	57	13.57
3	สังคมให้โอกาส	25	5.95
	รวม	420	100.00

จากตารางที่ 4.45 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ผู้ต้องขังต้องการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ คือ ฝึกอาชีพจัดหางานให้ทำ มีจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 26.19 รองลงมา คือ มีการอบรมธรรมให้การศึกษา มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 13.57 และสังคมให้โอกาส มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 5.95 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยจะสรุปและอภิปรายผลตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 4 ข้อ ต่อจากนั้นจะได้สรุปและอภิปรายผลในประเด็นอื่นๆ ซึ่งน่าสนใจด้านวิชาการ และนำไปสู่การบริหารจัดการเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ทั้งภายในและภายนอกเรือนจำ โดยจะเน้นตัวแปรที่น่าสนใจซึ่งเป็นตัวแปรที่ให้ผลสำคัญในการวิจัยนี้ และสุดท้ายคือ ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย และการนำผลไปใช้ต่อไป

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษพญา จังหวัดชลบุรี

1.1.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำ ก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด และปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด

1.2 สมมุติฐานการวิจัย

1.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

1.2.2 ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

1.2.3 ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

1.2.4 ปัจจัยภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งหลังสุดมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป ภายในเรือนจำพิเศษพัทยา ทั้งหมด 420 คน

1.3.2 เครื่องมือการวิจัย ในการวิจัยในครั้งนี้ มีเครื่องมือวัดตัวแปรเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยทางจิตวิทยา แบ่งออกเป็น วัตรระดับการรับรู้ผลของการกระทำผิดกฎหมาย และแบบวัตรระดับการดำเนินตามวิถีชีวิตทางศาสนา

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายใน เรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งล่าสุด

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายนอก เรือนจำก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด แบ่งออกเป็น แบบวัดความสัมพันธ์ภายในครอบครัว แบบวัดความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน แบบวัดความร่วมมือกับชุมชน และแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับของการได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษในคราวก่อน

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

ส่วนที่ 6 เป็นคำถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยประสานงานกับผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษพัทยา และผู้บังคับแดน และเป็นผู้จัดส่งแบบสอบถามให้กับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ จำนวน 420 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเบื้องต้นใช้สถิติพื้นฐาน การทดสอบสมมุติฐาน ใช้สถิติอนพารามตริกซ์ การทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Chi-Square

1.4 ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพัทยา ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่กระทำผิดซ้ำ

ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ต้องขัง พบว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในเรือนจำพิเศษพัทยาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 88.80 อายุปัจจุบันอยู่ในวัย 18-25 ปี ร้อยละ 70.5 ภูมิลำเนาที่เกิดส่วนมากอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 45.40 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 47.6 สถานภาพการสมรสโสดร้อยละ 60.00

ข้อมูลลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการต้องโทษของผู้ต้องขัง พบว่าอายุส่วนใหญ่ของผู้กระทำผิดครั้งแรกอยู่ในช่วง 18-25 ปี ร้อยละ 77.5 มีอาชีพก่อนต้องโทษครั้งหลังสุดรับจ้าง ร้อยละ 53.1 รายได้ก่อนต้องโทษครั้งหลังสุดของผู้กระทำผิดซ้ำ มีรายได้อยู่ในช่วง 3,001-8,000 บาท/เดือน ร้อยละ 51.0

1.4.2 ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ พบว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนมากมีระดับการรับรู้ผลลัพธ์ทางกฎหมายในระดับสูง จำนวน 219 คน ร้อยละ 52.0 ระดับการประพฤติ ปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนา พบว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนมากมีระดับการประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 372 คน ร้อยละ 88.6

1.4.3 ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด พบว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ร้อยละ 80.0 ไม่เคยต้องโทษทางวินัยภายในเรือนจำ ร้อยละ 72.1 เป็นผู้ที่ไม่เคยได้รับการศึกษาในเรือนจำระหว่างต้องโทษครั้งหลังสุด ร้อยละ 79.0 เป็นผู้ที่เคยได้รับการฝึกอาชีพในเรือนจำระหว่างต้องโทษครั้งหลังสุด ร้อยละ 63.6 เป็นผู้ที่เคยได้รับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำ

1.4.4 ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด พบว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์เท่ากับ 4.21 ($\bar{X} = 4.21, s.d. = 1.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเมื่อประสบปัญหาคนในครอบครัวคอยให้กำลังใจและหาทางแก้ไขปัญหาในทางที่ถูก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 บิดามารดาและคนในครอบครัวคอยดูแลเป็นอย่างดีและให้การอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 บิดามารดาและญาติมาเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอเมื่อถูกจำคุกในเรือนจำครั้งก่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ตามลำดับ เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขังแต่ละคนมาจำแนกกลุ่มตามระดับความมาก น้อยของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวโดยแบ่งเป็นระดับ ต่ำ ปานกลาง และสูง พบว่าผู้ต้องขังส่วนมากมีระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวในระดับสูง จำนวน 228 คน ร้อยละ 54.3 ความสัมพันธ์ผลลัพธ์ของความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน พบว่าผู้ต้องขังมีระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความสัมพันธ์ผลลัพธ์เท่ากับ 4.07 ($\bar{X} = 4.07, s.d. = 0.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เพื่อนมักขอคำปรึกษา ขอร้อง ขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 รองลงมาคือ การทำกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และจะนึกถึงเพื่อนสนิทเป็นอันดับแรกเมื่อรู้สึกสับสนหรือมีปัญหาใดๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ตามลำดับ เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนของผู้ต้องขัง จำแนกตามระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนในระดับปานกลาง จำนวน 216 คน ร้อยละ 51.4 ระดับสูง จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 และระดับต่ำ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 ตามลำดับ ความร่วมมือกับชุมชน พบว่าผู้ต้องขังมีระดับความสัมพันธ์ความร่วมมือกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์ความร่วมมือกับชุมชน มีผลลัพธ์เท่ากับ 3.74 ($\bar{X} = 3.74, s.d. = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือคนในชุมชนที่อยู่อาศัยของผู้ต้องขัง ระบุว่าท่านเคยติดคุกอยู่ในเรือนจำมาก่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 รองลงมาคือ รู้สึกอบอุ่นที่คนในชุมชนมีท่าทีเป็นมิตร คอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำสิ่งที่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 และการเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ตามลำดับ เมื่อจัดกลุ่มผู้ต้องขังออกตามระดับ ของการให้ความร่วมมือกับชุมชน พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับชุมชนในระดับปานกลาง จำนวน 353 คน ร้อยละ 84.0 ระดับสูง 53 คน ร้อยละ 12.6 และระดับต่ำ 14 คน ร้อยละ 3.3 ตามลำดับการได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษ พบว่าในภาพรวมผู้ต้องขังที่ปล่อยตัว พ้นโทษในคราวก่อนมีระดับการได้รับการสงเคราะห์ ในด้านต่างๆ อยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ต้องขังได้รับการสงเคราะห์จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานหลังพ้นโทษ จำนวน 51 คน ร้อยละ 12.1 ซึ่งได้รับการสงเคราะห์ โดยมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพจำนวน 24 คน ร้อยละ 5.7 ได้รับการฝึกอบรมตามโครงการต่างๆ จากหน่วยงานเข้ามาจัดการ จำนวน 9 คน ร้อยละ 17 คน ร้อยละ 4.0 และมีหน่วยงานจัดหางานให้ทำ จำนวน 9 คน ร้อยละ 2.1

1.4.5 พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จำนวนครั้งที่กระทำผิดซ้ำ พบว่าส่วนใหญ่ผู้ต้องขังที่มีการกระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 1 จำนวน 294 คน ร้อยละ 70 ลักษณะการกระทำผิด พบว่าคดีที่กระทำผิดครั้งแรกเป็นคดี พระราชบัญญัติเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.2 อายุที่กระทำผิดในครั้งแรกอยู่ในช่วงอายุ 18-25 ปี ร้อยละ 70.5 โทษที่ได้รับในการกระทำผิดครั้งแรก พบว่าผู้ต้องขังส่วนมากจะได้รับโทษ 1-3 ปี ร้อยละ 29.8 คดีที่ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่กระทำผิดซ้ำในคดี พระราชบัญญัติเกี่ยวกับยาเสพติด ร้อยละ 56.0 โทษที่ผู้ต้องขังได้รับในครั้งนี้ส่วนใหญ่ 1-3 ปี ร้อยละ 35.0

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง แยกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุปัจจุบัน ภูมิภาคเกิด ระดับการศึกษา และลักษณะที่เกี่ยวกับการต้องโทษ ประกอบด้วย สถานภาพสมรส อายุที่ต้องโทษครั้งแรก อาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย และรายได้ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าเพศของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เห็นว่า ผู้ต้องขังเพศหญิง ร้อยละ 80.9 กระทำผิดซ้ำครั้งแรก และอัตราของผู้กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2-4 จะมีค่าน้อยกว่าผู้ต้องขังเพศชายเป็นอย่างมาก ในส่วนของอายุปัจจุบัน ภูมิลาเนาเกิด ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย รายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง โดยค่า Probability (p) ที่คำนวณ ได้มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดคือ .05

สมมุติฐานที่ 2 ปัจจัยทางจิตวิทยา ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ การรับรู้ผลลัพธ์ของการกระทำผิดกฎหมาย และการประพฤติดามวิถีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขัง

การรับรู้ผลลัพธ์ของการกระทำผิดกฎหมาย พบว่าค่า Probability (p) มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ .05 แสดงว่าระดับการรับรู้ผลลัพธ์การกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำ

การประพฤติดามวิถีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขัง พบว่ามีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกรณีที่ผู้ต้องขังที่ประพฤติดามวิถีชีวิตทางศาสนา ในระดับสูง ร้อยละ 54.5 กระทำผิดซ้ำเป็นครั้งแรก ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับจำนวนของผู้กระทำผิดซ้ำครั้งแรกที่ระดับปานกลาง และต่ำ รวมทั้งผู้ต้องขังที่มีระดับการประพฤติดามวิถีชีวิตทางศาสนาในระดับสูงจะไม่มีกระทำความผิดซ้ำเกิน 3 ครั้ง

สมมุติฐานที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้ายภายในเรือนจำของผู้ต้องขัง ประกอบด้วย การได้รับโทษทางวินัย การได้รับการศึกษาในเรือนจำ การฝึกวิชาชีพในเรือนจำและการอบรมฟื้นฟูสภาพจิตใจภายในเรือนจำ ก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้ายของผู้ต้องขัง พบว่ามีเพียงการได้รับโทษทางวินัยก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้ายของผู้ต้องขังเท่านั้น มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ต้องขังที่เคยได้รับโทษทางวินัยจะมีการกระทำผิดซ้ำครั้งแรกร้อยละ 54.8 ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าผู้ต้องขังที่ไม่เคยได้รับโทษทางวินัยจะมีการกระทำผิดซ้ำมากกว่า ในส่วนของการได้รับการฝึกวิชาชีพในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้าย และการอบรมการฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้าย พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้ง ในการกระทำผิดซ้ำ โดยมีค่า Probability (p) มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมุติฐานที่ 4 ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขัง ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน ความร่วมมือกับชุมชนและได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษ พบว่า มีเพียงความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้ง ในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลภายในครอบครัวใน

ระดับสูง มีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำลดลง คือ จากการกระทำผิดซ้ำครั้งแรกของผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในระดับสูงและระดับปานกลาง ในส่วนของความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นว่าผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนในระดับสูงและในระดับปานกลาง มีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำลดลง ส่วนความร่วมมือกับชุมชนและการได้รับการสงเคราะห์ของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

2. อภิปรายผล

2.1 จากการทดสอบสมมุติฐานที่ 1 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1.1 ลักษณะทั่วไปของผู้กระทำผิดซ้ำ ได้แก่ เพศ อายุปัจจุบัน ภูมิลำเนาที่เกิดระดับการศึกษา สถานภาพสมรส

2.1.2 ลักษณะที่เกี่ยวกับการต้องโทษ ได้แก่ อายุตอนต้องโทษครั้งแรก อาชีพก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด และรายได้ก่อนต้องโทษครั้งล่าสุดไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง มีเพียงเพศเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมีค่ามากกว่าค่านัยที่ .05 ซึ่งจากการศึกษาลักษณะส่วนบุคคล โดยพิจารณาตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับจำนวนครั้ง ครั้งที่ 2-4 ในการกระทำผิดซ้ำ กับพบว่าผู้ต้องขังหญิงมีอัตราการกระทำผิดซ้ำลดลงมากกว่าผู้ต้องขังชายอาจจะมาจากสาเหตุการตัดสินใจของผู้ต้องขังหญิงในการกระทำผิด การเรียนรู้ชีวิตในเรือนจำ ไปปรับใช้ชีวิตภายหลังพ้นโทษจึงทำให้อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงลดลง เมื่อพิจารณาถึงอายุปัจจุบันกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในวัย 18-25 ปี เป็นผู้ต้องขังวัยหนุ่ม สาว ที่มีความกึ่งคนอง วัยอยากทดลอง ต้องการเงินหรือสิ่งของเพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิต ความต้องการแบ่งปันค่าวัตถุนิยม เห็นคนอื่นมีอยากมีบ้างภูมิลำเนาเดิมของผู้กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียง ซึ่งเป็นคนในจังหวัดชลบุรีหรือจังหวัดใกล้เคียง มีความรู้อยู่ในระดับประถมศึกษา และเป็นคนโสดเป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นว่าคนที่กระทำผิดซ้ำ ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ก็เพราะตนเองอาจมีความคิดว่า เมื่อกระทำผิดซ้ำแล้ว ญาติพี่น้องอาจจะไปเยี่ยมได้สะดวก ไม่ต้องเดินทางไกล รู้จักคุ้นเคยกับคนในพื้นที่ หรือมีคนรู้จักอยู่ภายในเรือนจำ คอยช่วยเหลือด้านต่างๆ

ประกอบกับตนเองเป็นคนโสด ไม่มีภาระรับผิดชอบต่อครอบครัว และไม่รู้จะประกอบอาชีพอะไร เลี้ยงชีพ หรือมีอาชีพแต่มีรายได้น้อยเนื่องจากความรู้น้อย ทำให้ตนเองคิดว่าสิ่งที่ทำลงไปนั้นคุ้มค่ากับการตัดสินใจที่จะกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรีบุญนาค (2542) ได้ศึกษาวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ยาบ้า พบว่าส่วนใหญ่เป็นคนโสด การศึกษาตัวประกอบอาชีพรับจ้าง กรรมกร มนเฑียร (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางครอบครัว ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษธนบุรี พบว่าผู้ต้องขังชายส่วนใหญ่ มีอายุ 18-25 ปี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ไม่แน่นอน ถูกคุมขังในคดียาเสพติด ส่วนใหญ่ต้องโทษครั้งที่ 2 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการต้องโทษ พบว่าอายุตอนกระทำผิดครั้งแรก อาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย และรายได้ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย จากการทดสอบหาความสัมพันธ์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้ง ในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง จากข้อมูลที่ได้อายุของการกระทำผิดครั้งแรกกับอายุการกระทำผิดซ้ำ จะอยู่ในช่วงอายุ 18-25 ปี เช่นเดียวกัน ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย ประกอบอาชีพรับจ้าง โดยมีรายได้ในช่วง 3,001- 8,000 บาทต่อเดือน แสดงว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดครั้งแรกกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจะมีอายุอยู่ในช่วงวัยหนุ่ม (18-25 ปี) ไม่มีอาชีพที่มั่นคง เมื่อมีช่องทางหาเงินก็จะทำเพื่อให้ได้เงินมาเลี้ยงชีพ ถึงแม้จะรู้ว่าสิ่งที่ทำลงไปนั้นจะผิดกฎหมาย เกิดความขัดสนในการดำรงชีวิต วันไหนไม่ได้ทำงานก็ไม่มีรายได้ ความยากจน ขาดแคลนบวกกับความเป็นวัยหนุ่มศึกคะนอง ไม่มีการยับยั้งชั่งใจในการตัดสินใจ ทำให้คนก่ออาชญากรรมโดยง่าย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เสนอ ทองเถี่ยมนาค (2524) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการติดคุกซ้ำๆ ของผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณีนักโทษเด็ดขาดชายเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่ที่กระทำผิดซ้ำๆ มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ยังเป็นคนโสด จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สภาพที่อยู่อาศัยอยู่ในสลัมหรือชุมชนแออัด อาชีพรับจ้าง หรือกรรมกร ไม่มีเงินเหลือเก็บ

2.2 จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 พบว่าปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขัง ซึ่งมีตัวแปรย่อย คือ การรับรู้ผลของการกระทำผิดกฎหมาย และวิถีชีวิตทางศาสนา

จากข้อมูลที่ได้ พบว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ส่วนมากมีระดับการรับรู้ผลลัพท์ทางกฎหมายอยู่ในระดับสูง รู้ตัวเองว่าสิ่งที่กระทำลงไปนั้นผิดกฎหมาย และรับรู้ถึงผลแห่งการกระทำผิดนั้น ทั้งผลที่เกิดแก่ตนเอง ผลที่เกิดแก่ผู้อื่น หรือผู้ถูกกระทำ และผลที่เกิดแก่สังคม

จากข้อมูลวิถีทางศาสนาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ พบว่าการประพฤติตนตามวิถีชีวิตทางศาสนาของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าผู้ต้องขังเหล่านี้ บางส่วนประพฤติ ปฏิบัติตามวิถีชีวิตทางศาสนาอยู่แล้ว แต่ยังไม่มากเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ คาริษฐ พลาวงกุล (2545) ในการศึกษาการใช้พุทธ

ธรรม ในการพัฒนาชีวิต ศิษยาภิบาลผู้พ้นโทษ ที่เข้ารับการอุปสมบท ณ วัดหนองปลิง ตำบลแสมถะ อำเภอหัวกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าความสนใจในพุทธศาสนา ก่อนต้องโทษของผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบท อยู่ในระดับปานกลาง วัดอุประสงค์ในการจัดให้ผู้พ้นโทษเข้ารับการอุปสมบท นั้น ก็เพื่อใช้หลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจ ซึ่งอาจจะลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำได้ อรรถพร ชูบำรุง (2527) ได้ศึกษามูลเหตุหรือสาเหตุของการกระทำผิดของผู้ต้องขังในแง่มุมของศาสนาจากทัศนนะเจ้าหน้าที่ โดยจัดแบ่งหมวดจิตใจ มี 7 ประการ ได้แก่ การขาดสติ นิสสัย การเสีง การไม่ได้คิดไตร่ตรองให้รอบครอบหรือให้คิดเสียก่อน ความไม่เกรงกลัวต่อบาป ความหลงผิด ความโกรธและความโลภ

2.3 จากการทดสอบสมมุติฐานการวิจัยที่ 3 พบว่าปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด ตัวแปรอิสระย่อยจำนวน 4 ตัวแปร คือ การได้รับโทษทางวินัยภายในเรือนจำ ก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด การได้รับการศึกษาในเรือนจำ การฝึกวิชาชีพในเรือนจำ และการอบรมฟื้นฟูสภาพจิตใจภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด ของผู้ต้องขัง พบว่ามีเพียงการได้รับโทษทางวินัยก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดของผู้ต้องขัง มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จะเห็นว่ากรณีของผู้ต้องขังที่เคยรับโทษทางวินัยก่อนพ้นโทษจะมีการกระทำผิดซ้ำครั้งแรกน้อยกว่าผู้ต้องขังที่ไม่เคยได้รับโทษทางวินัยในระหว่างต้องโทษ ส่วนกรณีผู้กระทำผิดซ้ำครั้งที่ 2-4 นั้นผู้ที่เคยได้รับโทษทางวินัยจะมีการกระทำผิดซ้ำมากกว่า ซึ่งอาจเกิดจากผู้ต้องขังกระทำผิดโดยสันดาน คือด้าน ไม่เกรงกลัวต่อโทษที่ได้รับ กระทำผิดจนคิดเป็นนิสสัย เมื่อปล่อยตัวพ้นโทษก็ยังไปกระทำผิดกฎหมายขึ้นอีก มีความรู้สึกเหมือนเป็นเรื่องธรรมดา

ข้อมูลด้านการได้รับการศึกษาในเรือนจำ การฝึกวิชาชีพ และการอบรมฟื้นฟูสภาพจิตใจภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดของผู้ต้องขัง จากข้อมูลที่ได้พบว่าส่วนใหญ่ผู้กระทำผิดซ้ำเป็นผู้ไม่เคยได้รับการศึกษาในเรือนจำระหว่างต้องโทษ เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการศึกษาในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุดของผู้กระทำผิดซ้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ปัญหาที่ผู้ต้องขังไม่สามารถได้รับการศึกษาในเรือนจำได้นั้น อาจมีสาเหตุมาจากตัวผู้ต้องขังมีความคิดไม่อยากเรียน ซึ่งอาจเกิดจากโทษที่ได้รับ ซึ่งเป็นผลให้ผู้ต้องขังปล่อยตัวเร็วหรือย้ายเรือนจำก่อน กรณีผู้ต้องขังโทษสูง หรือเป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายในเรือนจำไม่พร้อม อันมีสาเหตุมาจากบุคลากร สถานที่และงบประมาณ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของชาติชาย ชินคำหาร (2547) ได้ศึกษาการบริหาร การจัดการศึกษาแบบชั้นเรียนในเรือนจำและทัณฑสถานเขต 3 และเขต 4 พบว่าด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร สถานที่ระดับปานกลาง ซึ่งแสดงว่าปัญหาเรื่องการศึกษาภายในเรือนจำและทัณฑสถาน มาจากตัวผู้เรียนที่มีจำนวนมากและคดี

อยู่ในระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา หรือบางคนก็ตัดสินใจมาแล้ว ซึ่งเมื่อสมัครเข้ามาเรียนเพียงระยะหนึ่ง ก็ยกฟ้องหรือประกันตัวออกไป ในขณะที่เดียวกันผู้ที่ตัดสินใจมาแล้วก็ต้องย้ายเรือนจำ เนื่องจากความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ หรือถ้ามีโทษเกินอำนาจของเรือนจำนั้นก็ต้องย้ายไปอยู่ในเรือนจำที่มีความมั่นคงสูง ซึ่งทำให้ผู้ต้องขังไม่ได้รับการศึกษาจนจบหลักสูตร

ข้อมูลจากการวิจัย การได้รับการฝึกอาชีพในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด พบว่า ผู้ต้องขังส่วนมากเป็นผู้เคยได้รับการฝึกวิชาชีพในเรือนจำระหว่างต้องโทษครั้งหลังสุด เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการฝึกวิชาชีพในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด ไม่พบความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราชิน โนรี (2544) ได้ศึกษา เรื่องการศึกษาวิชาชีพของผู้ต้องขังในเรือนจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าการจัดการศึกษาวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังที่มีอยู่จำนวนมาก มีความหลากหลายในด้านพื้นฐานและภูมิหลังชีวิต ตลอดจนมีลักษณะนิสัย ระดับการเรียนรู้และพฤติกรรมในการกระทำผิดที่แตกต่างกัน จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขัง ไม่มีความพร้อมในการเรียนแต่เป็นหน้าที่ที่ต้องทำ เพื่อให้เขาเป็นคนดี มีความรู้ ออกไปสู่สังคมอย่างสงบสุข วินัย สายหงส์ (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน วิชาชีพระยะสั้นของครูผู้สอนและผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่าหลักสูตรควรเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทาง ในการประกอบอาชีพและสามารถสร้างงานอาชีพด้วยตนเอง เนื้อหาหลักสูตร เน้นการฝึกทักษะ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียนระดับพอใช้ ฉะนั้นควรมีการแนะแนวให้กับผู้เรียนวิชาชีพให้ตรงกับสาขาที่มีอยู่ในภูมิลำเนาเดิม

ข้อมูลการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด พบว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 1 ได้รับการอบรมฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำระหว่างต้องโทษครั้งหลังสุด ร้อยละ 63.6 และต้องลดลงในการกระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2-4 ส่วนใหญ่ได้รับการฟื้นฟูสภาพจิตใจด้าน พังศรรม เทศนา ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการอบรมและการฟื้นฟูสภาพจิตใจในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาเนต อาจเลิศ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ศึกษาเฉพาะกรณีนักโทษเด็ดขาดชาย เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร พบว่ายังมีความเข้มแข็งในมาตรการฟื้นฟูลดลงจะทำให้การกระทำผิดซ้ำมากขึ้น

2.4 จากการทดสอบสมมุติฐานการวิจัยที่ 4 ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด ประกอบด้วยตัวแปรอิสระย่อย 4 ตัวแปร คือ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขัง ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน ความร่วมมือกับชุมชน และการได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษ จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา พบว่าระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขัง อยู่

ในระดับสูง เมื่อนำข้อมูลมาทดสอบหาความสัมพันธ์ พบว่ามีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้ง ในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จะเห็นว่า กรณีของผู้ต้องขัง ที่มีความสัมพันธ์ กับบุคคลในครอบครัว ในระดับสูงมีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ มณเฑียร (2544) ได้ศึกษาปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษธนบุรี พบว่าเมื่อประสบปัญหา ผู้ต้องขังไม่เคยขอ คำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ในครอบครัวของแต่ละคน ซึ่งแตกต่างกับผลงานวิจัยของ ธีระชัย เกษฎารักษ์ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิด คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ของผู้ต้องขังเรือนจำกลางคลองเปรม พบว่า ความสัมพันธ์ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิด คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ของผู้ต้องขังเรือนจำกลางคลองเปรม สมบุญ มาศประมุท (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณี เรือนจำกลางบางขวาง พบว่าความสัมพันธ์ของผู้ต้องขังกับบิดา มารดาส่วนมากมีความสนิทสนมกับบิดา มารดาดี รองลงมา ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัวมีความรักใคร่ กลมเกลียวกันดี

ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนในระดับปานกลาง เมื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของ ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนของผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง พบว่ามีความสัมพันธ์กับ จำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ ใจคลองแก้ว (2546) ได้ศึกษา เรื่อง สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังพิเศษธนบุรี พบว่าสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง เรือนจำพิเศษธนบุรี ส่วนใหญ่ชอบเที่ยวเตร่ เรียนรู้พฤติกรรมกรรมการกระทำผิดจากเพื่อนมากที่สุด ยัง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนตรี บุณนาค (2542) วิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำ ในคดียาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง พบว่าสาเหตุของการกระทำผิด ส่วนใหญ่ เกิดจากการคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ แสดงว่า การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรม ไม่ดี และยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นส่วนหนึ่งของการกระทำผิดได้

ความร่วมมือกับชุมชน จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับชุมชนในระดับปานกลาง เมื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หา ความสัมพันธ์ของความร่วมมือกับชุมชนกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ไม่มีความสัมพันธ์กับ จำนวนครั้งในการกระทำผิด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์และคณะ (2524) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง ปริมาณและสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำจากผู้ต้องขังในเรือนจำ 11 แห่ง พบว่า สาเหตุการกระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่ สังคมไม่ยอมรับ ไม่ให้โอกาสในการกลับตัว เพื่ออยู่ในสังคมหลังพ้นโทษ ประไพ ชันทองดี (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของ

ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าลักษณะเขตที่อยู่ อาศัย ของผู้ต้องขัง คนในชุมชนส่วนใหญ่อ่างคน ต่างอยู่ ไม่ค่อยสนใจซึ่งกันและกัน

การได้รับการสงเคราะห์หลังพ้นโทษคราวก่อน จากการศึกษา พบว่าผู้ต้องขังได้รับการสงเคราะห์จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอยู่ในระดับต่ำ เมื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการได้รับการสงเคราะห์ ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมบุญ มาศประมุข (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางบางขวาง ในข้อคิดเห็นของผู้วิจัยว่า องค์การภาครัฐ และภาคเอกชน ต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังที่พ้นโทษ โดยการจัดหางานให้ทำ หรือการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพเบื้องต้น รวมถึงการจัดสรรที่อยู่ ที่ทำกินภายหลังพ้นโทษ ซึ่งแสดงว่าเมื่อผู้ต้องขังปล่อยตัวพ้นโทษออกไปแล้วยังมีหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เข้ามาให้การสงเคราะห์น้อยมาก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ควรควบคุมดูแลผู้ต้องขังให้เกิดความเป็นธรรม และความเสมอภาคเป็นไปตามหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 ควรกำหนดหลักสูตรให้กับเรือนจำและทัณฑสถานควรจัดอบรมให้กับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป กำหนดระยะเวลาดำเนินโปรแกรมเป็นเวลา 1 เดือน ก่อนปล่อยตัวพ้นโทษปกติ มีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจากข้อมูล ฝ่ายจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นจริง กำหนดกลุ่มเข้าอบรมไม่เกิน 20 คน เป็นโปรแกรมที่เข้มข้น ไม่ใช่การลงโทษ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้คิดทบทวน และสำนึกในการกระทำผิดของตนเองที่ผ่านมา มีการดำเนินการอบรม เรียนรู้ วิธีควบคุมตนเองทั้งร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมาย การแก้ปัญหา แนะนำฝึกทักษะประกอบอาชีพให้สามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เช่น ช่างซ่อมรองเท้า ช่างตัดผม ช่างซ่อมจักรยานยนต์ ฯลฯ หรือเป็นอาชีพที่ในตลาดต้องการ การให้คำปรึกษาทักษะการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และเตรียมความพร้อมด้านครอบครัว และการปรับตัวในสังคม มีการติดตามและประเมินผลการจัดอบรม เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดทำโปรแกรม และการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการ

3.1.3 ควรร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในเขตพื้นที่ที่ผู้ต้องขังอาศัยอยู่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล บริษัท ห้าง ร้าน มูลนิธิ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ

ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้การสงเคราะห์ผู้พ้นโทษในด้านต่างๆ เช่น มีการจัดหางานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ มั่นคง มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ มีการจัดสรรทุนประกอบอาชีพ ให้แก่ผู้ที่ต้องการไปลงทุนประกอบอาชีพอิสระ หรืออาชีพเสริม จัดหาแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมไปประกอบอาชีพสุจริต มีการจัดอบรม ด้านวิชาชีพ ฝีมือวิชาชีพ แนะนำด้านอาชีพหลังพ้นโทษ โดยนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ มีการอบรมพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง ตั้งใจจริงที่จะไม่ไปกระทำผิดซ้ำขึ้นมาอีก ไม่กลับไปคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ครอบครัวต้องให้ความรัก ความอบอุ่น ช่วยเหลือ เอาใจใส่ ให้คำปรึกษา ให้โอกาสในการปรับตัวเป็นคนดี ให้โอกาสในการทำงาน และให้การยอมรับในตัวของผู้ได้รับการปล่อยตัวว่าพวกเขาสามารถที่จะปรับเปลี่ยนตนเอง เป็นคนดี มีพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ ที่สำคัญรัฐต้องเข้ามาดูแล แก้ไข ผู้ต้องขังที่ปล่อยตัวพ้นโทษอย่างจริงจัง มีงบประมาณจัดสรร โดยเฉพาะสำหรับผู้พ้นโทษ มีการติดตามประเมินผล ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำกับกลุ่มผู้ต้องขังทั่วไป ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นข้อแตกต่างกันระหว่างผู้ต้องขัง 2 กลุ่ม
- 3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมแก้ไขยาก
- 3.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยผู้ต้องขังที่ปล่อยตัวพ้นโทษแล้วไม่เคยไปกระทำผิดซ้ำขึ้นมาอีกในระยะเวลาผ่านมาแล้ว 10 ปี เพราะถือว่าเป็นผู้มีความตั้งใจจริงที่จะประพฤติปฏิบัติงานเป็นคนดี มีงานทำที่สุจริต มีรายได้เลี้ยงครอบครัว อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่คิดที่จะกระทำผิดซ้ำขึ้นมาอีก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ มณเฑียร (2544) “ปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษธนบุรี” สารนิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เกษม ตันติผลาชีวะ และคณะ (2542) แนวคิดในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว (นงเยาว์ ออบสุวรรณ น.7)
- คณะผู้วิจัยของคณะกรรมการวางแผนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและสวัสดิการสังคม สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 ระหว่างเดือน ธันวาคม 2523 – สิงหาคม 2524 การศึกษาเรื่องสาเหตุและปริมาณของการกระทำผิดซ้ำ ปี พ.ศ.2524
- จันทนา เจริญโต (2540) “ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะเรือนจำในเขต กรุงเทพมหานคร งานวิจัยอบรมหลักสูตร” ผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยการยุติธรรมกระทรวงยุติธรรม
- ชาติชาย ชินคำหาร (2547) การบริหารการจัดการศึกษาแบบชั้นเรียนในเรือนจำและทัณฑสถานเขต 3 และเขต 4 ปัญหาเรื่องการศึกษาภายในเรือนจำและทัณฑสถาน มาจากตัวผู้เรียนที่มี จำนวนมากและคดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา
- ชูเกียรติ วิสุวรรณ (2515) “การศึกษาถึงมูลเหตุของใจ ในการกระทำผิดของผู้ต้องขังเกี่ยวกับทรัพย์สิน ในเรือนจำจังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- โชติ ไทยยิ่ง (2528) สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่มในทัณฑสถานวัยหนุ่มบางเขน ม.ป.ท
- ณัฐ จุลสุวรรณ (2537) “ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในเรือนจำกลางคลองเปรม เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น” ปริญญานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิตสาขาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ ประสานมิตร
- ตรีสุข พลาญกุล (2545) “การใช้พุทธธรรมในการพัฒนาชีวิตศึกษากรณีผู้พ้นโทษที่เข้ารับการ อุปสมบท ณ วัดหนองปลิง ตำบล แสลม อำเภอยะหา จังหวัดกาญจนบุรี ความ สนใจในพระพุทธศาสนาก่อนต้องโทษของผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบท” ม.ป.ท.
- ทินกร เกื้อกุล (2539) “ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดฐาน ลักทรัพย์ของผู้ต้องขังศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังชาย ในเรือนจำกลางคลองเปรม” ม.ป.ท.

- ธานินทร์ สุนทรสุทธิวัตร, พันตำรวจตรี (2539) “ปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิดซ้ำในคดี
อุกฉกรรจ์: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังในเรือนจำบางขวาง” วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์
มหาบัณฑิต (สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) กรุงเทพมหานครบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.อัครา
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2543) “เทคนิคและวิธีการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง” ใน เอกสารการสอนชุด
วิชาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด หน้าที่ 7 หน้า 354-416 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (ม.ป.ป.) อาชญากรรม (การป้องกัน: การควบคุม) กรุงเทพมหานคร
พรทิพย์การพิมพ์
- นัทธี จิตสว่าง (2547) “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีฉ้อโกง” ใน เอกสารการสอนชุด
วิชาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด หน้าที่ 11 หน้า 210-241 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- นัทธี จิตสว่าง (2540) การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- นัทธี จิตสว่าง และคณะ (2542) “การกระทำผิดซ้ำผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม” รายงานการวิจัยเรื่องการ
กระทำผิดของผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรม กรุงเทพมหานคร บพิธการพิมพ์
- นัยวัฒน์ ณะเดิมชิต (2533) “การตัดสินใจเลือกเป้าหมายและโอกาสในการประกอบอาชญากรรม
ของผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในเขตกรุงเทพมหานคร” ม.ป.ท.
- นุษบง เมฆวิชัย (2523) “การป้องกันและการแก้ไขปัญหาคดีเด็กและเยาวชนในเขตรับผิดชอบของ
กองบัญชาการตำรวจนครบาล” ม.ป.ท.
- ประไพ ชันทองดี (2549) “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัด
กาญจนบุรี” ปรินญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- ประวุฒิ ถาวรศิริ (2532) “การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง” วิทยานิพนธ์
ปรินญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล (อัครา)
- ประเสริฐ เมฆมณี (2519) หลักทฤษฎีวิทยา กรุงเทพมหานคร บพิธการพิมพ์
- ประหยัด พวงจำปา (2537) “ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ถูกคุมประพฤติ”
วิทยานิพนธ์ปรินญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2531) *นิตिरัฐประศาสนศาสตร์ อาชญากรรม: การก่อตั้งสำนักงานอาชญาวิทยา* ดั้งเดิม. อาชญาวิทยาสหวิทยาการว่าด้วยปัญหาอาชญากรรม โครงการตำรา โรงเรียนนายร้อยตำรวจ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พรชัย ชันดี, ธัชชัย ปิตะนีละบุตร และอัศวิน วัฒนวิบูลย์ (2543) *ทฤษฎีและการวิจัยทางอาชญากรรม* กรุงเทพมหานคร
- พรเพ็ญ เพ็ชรสุขศิริ (2524) “ทฤษฎีอาชญากรรม” *วารสารอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม* 1,1
- พะยาศักดิ์ ธานีรัตน์ (2533) “สภาพปัญหาการนำหลักจิตภาวนาในพุทธศาสนา ไปใช้ในการอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง: ศึกษาเปรียบเทียบกรณีของ เรือนจำกลางคลองเปรม และทัณฑสถานหญิง” กรุงเทพมหานคร
- พัชรภรณ์ ศโรภาส (2547) “การอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในชุมชน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด* หน่วยที่ 14 หน้า 360-382 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- พิมพ์รัตน์ จงเจษฎากุล (2527) *การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม*
- เพลินใจ แต่เกษม (2547) “การเตรียมการปลดปล่อยและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหลังปล่อย” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด* หน่วยที่ 13 หน้า 308-355 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- มนตรี บุญนาค (2542) “วิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง” *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม กรุงเทพมหานคร (อัครา)*
- ราชิน โนรี (2544) *การศึกษาวิชาชีพของผู้ต้องขังในเรือนจำภาคตะวันออก* ม.ป.ท.
- วินัย สายหงส์ (2538) “ความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการ การเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นของครูผู้สอนและผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด” *ปริญญาโทการศึกษา มหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*
- วีระชัย กรานคำยี่ (2524) “การกระทำผิดซ้ำ” *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล*
- สมบุญ มาศประมุข (2547) “ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางบางขวาง” ม.ป.ท.
- สมบูรณ์ เตชะวงศ์ (2545) “การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด: ศึกษา เฉพาะกรณีผู้ต้องขังทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง” ม.ป.ท.

- สวัสดี อมรวิวัฒน์ และคณะ (2524) “การศึกษาเรื่องปริมาณและสาเหตุของการกระทำความคิดซ้ำกรรมด่ำ” ม.ป.ท.
- สาวตรี ไพฑูรย์ (2533) “ปัจจัยที่นำมาสู่การกระทำผิดซ้ำของสตรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุพจน์ สุโรจน์ (2543) “แนวคิดและทฤษฎีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด” การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุพจน์ สุโรจน์ (2543) “แนวคิดและทฤษฎีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด หน้าที่ 1 หน้า 1-36 นนทบุรีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- สุวรรณ ใจกล่อมเกล้า (2546) “สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี” ภาคนิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เสนอ ทองเหลี่ยม (2524) “ปัจจัยที่มีผลต่อการติดคุกซ้ำๆ ของผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา” ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกริก (อัคราณา)
- โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ (2524) ผลงานวิจัยเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ได้รับการปลดปล่อยจากการพระราชทานอภัยโทษหมู่ปี 2522-2533 มหาวิทยาลัยมหิดล
- อรัญ สุวรรณบุปผา (2518) หลักสูตรอาชญาวิทยา กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- อัจฉราพรรณ เทศบุรณะ (2524) “การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
- อฉนพ ชูบำรุง (2527) ทฤษฎีอาชญาวิทยา กรุงเทพมหานคร โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์
- อฉนพ ชูบำรุง (2527) มูลเหตุหรือสาเหตุของการกระทำผิดของผู้ต้องขังในแง่ มุมของศาสนาจากทัศนเจ้าหน้าที่
- อฉนพ ชูบำรุง (2539) “คำอธิบายอาชญาวิทยาตามหลักสังคมวิทยา” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาอาชญาวิทยา เล่ม 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพมหานคร
ห.จ.ก โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
- อานัต อางเลิศ (2544) “ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณีนักโทษเด็ดขาดชาย เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร” ม.ป.ท.
- อายุตม์ สินธพพันธ์ (2539) อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

อุททิศ แสนโกศิก (2515) อุททิศานุสรณ์ หนังสือแจกในงานพระราชทานเพลิงศพ
ดร. อุททิศ แสนโกศิก กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม
วิทยานิพนธ์เรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
กรณีศึกษา : เรือนจำพิเศษพัทยา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาเท่านั้น คำตอบจะถือเป็นความลับและไม่มีผลประการใดต่อผู้ตอบ
2. กรุณาตอบตามความเป็นจริง
3. กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล
ลักษณะทั่วไปของผู้ต้องขัง

1. เพศ

- () ชาย () หญิง

2. อายุปัจจุบัน

- () 18 - 25 ปี () 26 - 33 ปี
 () 34 - 41 ปี () 42 - 49 ปี
 () มากกว่า 50 ปี

3. ภูมิลำเนาที่เกิด

- () ภาคกลางและกรุงเทพฯ () ภาคตะวันออก
 () ภาคเหนือ () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)
 () ภาคใต้

4. ท่านจบการศึกษาชั้นสูงสุด

- () ไม่ได้เรียนหนังสือ () ประถมศึกษาปีที่ 1-6 หรือเทียบเท่า
 () มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 หรือเทียบเท่า () ปริญญาตรี
 () สูงกว่าปริญญาตรี

5. สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย

- () โสด () แต่งงานแล้วและยังอยู่ด้วยกัน
 () แต่งงานแล้วแต่แยกกันอยู่ () หย่าร้างหรือเป็นหม้าย

ลักษณะที่เกี่ยวกับการต้องโทษ

6. อายุตอนต้องโทษครั้งแรก

- () 18 - 25 ปี () 26 - 33 ปี
 () 34 - 41 ปี () 42 - 49 ปี
 () มากกว่า 50 ปี

7. อาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย

- () ไม่มีงานทำ (ว่างงาน) () รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
 () ค้าขาย () พนักงานบริษัท
 () เกษตรกรรม () รับจ้างทั่วไป/ทำงานส่วนตัว
 () เรียนหนังสือ () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. ก่อนถูกต้องโทษครั้งสุดท้ายท่านมีรายได้ประมาณเดือนละ

- () ต่ำกว่า 3,000 บาท () 3,001 – 8,000 บาท
 () 8,001 – 13,000 บาท () 13,001–18,000 บาท
 () มากกว่า 18,000 บาท

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยทางจิตวิทยา

การรับรู้ผลของการกระทำผิดกฎหมาย

1. ในการกระทำผิดแต่ละครั้ง ท่านรู้ตัวว่าสิ่งที่ทำลงไปนั้นผิดกฎหมาย

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ในการกระทำผิดแต่ละครั้งท่านคิดและวางแผนในการกระทำผิดก่อน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. การกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขัง ทำให้เกิดความโกรธแค้น เสียใจ แก่ญาติของเหยื่อที่ถูกกระทำ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. การกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขังทำให้เกิดความเสียหายแก่ญาติพี่น้องของผู้ต้องขังเอง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. การกระทำผิดกฎหมายในคดีอาชญากรรมของผู้ต้องขังทำให้เยาวชนหลายคนต้องสูญเสียอนาคต

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. การกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขัง ทำให้เกิดความสูญเสียด้านทรัพย์สิน งบประมาณของประเทศ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. การกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขังทำให้เกิดความสูญเสียด้านทรัพย์สินเงินทองของเหยื่อที่ถูกกระทำ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. การกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขัง อาจทำให้เกิดผลกระทบทางด้านจิตใจที่รุนแรงแก่เหยื่อที่ถูกกระทำ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. การกระทำผิดกฎหมายในคดีอาชญากรรมของผู้ต้องขัง เป็นการทำลายครอบครัวของเหยื่อที่ถูกกระทำ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. การกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขัง ทำให้ผู้ต้องขังกลายเป็นบุคคลที่ไม่พึงปรารถนาของชุมชน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

วิถีชีวิตทางศาสนา

ต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตและการปฏิบัติของคนไทยทั่วไป โปรดอ่านและพิจารณาว่าประโยคใดเป็นจริงหรือไม่จริง มากน้อยเพียงใด ในกรณีของตัวเอง

1. ฉันพร้อมที่จะพูดปด ถ้าคำพูดของฉันช่วยให้ฉันได้ประโยชน์

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉัน ไม่ยอมดื่มเหล้าหรือเบียร์เด็ดขาด แม้เพื่อนสนิทจะชักชวน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. การแอบหยิบของราคาเพียงเล็กน้อยจากร้านค้า ไม่น่าจะมีความผิด เพราะเจ้าของร้านได้กำไรจากสินค้าอื่น ๆ มากพอแล้ว

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. การไปยุ่งเกี่ยวกับหญิงอื่น ไม่ถือเป็นความผิด ถ้าไม่ได้ทอดทิ้งภรรยา

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันชอบที่จะไปเที่ยวตามวัดวาอารามมากกว่าสถานที่อื่น ๆ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันมักระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม หรือพระสงฆ์ เมื่อผ่านสถานที่ทางศาสนา

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. อาชีพของฉันไม่ว่าในปัจจุบันหรืออนาคต ต้องเป็นอาชีพที่ไม่ทำให้ฉันผิดศีล เช่น ไม่ต้องฆ่าสัตว์ ไม่ต้องโกหก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ในชีวิตในการทำความดี และทำบุญสุนทาน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ขณะเที่ยวเตร่กับเพื่อนฝูง ฉันมักไม่สนใจว่าสิ่งที่กระทำลงไปนั้นจะผิดศีลหรือไม่

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. การหมกมุ่นกับศาสนาทำให้คนเรามีความก้าวหน้าในชีวิตไม่มากเท่าที่ควร

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันช่วยเหลือคนอื่นและสังคมอยู่เสมอเพื่อสร้างกุศล

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ส่วนที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้าย

การถูกลงโทษทางวินัย

1. ในระหว่างการถูกลงโทษคุมขังครั้งก่อน (ก่อนการถูกคุมขังครั้งสุดท้ายนี้)

ท่านเคยถูกลงโทษทางวินัยอันเนื่องมาจากมีความประพฤติไม่เหมาะสมหรือไม่

() เคย

() ไม่เคย

ถ้าเคยโทษสูงสุดที่ท่านได้รับ (ทางวินัย) คือข้อใด

() ภาคทัณฑ์

() งดเลื่อนชั้น โดยไม่มีกำหนด

() ลดชั้น

() ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเขียน

() ลดหรืองดผลประโยชน์ที่ควรได้รับ

() ตีตรวนวินัย

() ขังเดี่ยว

() ตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดโทษจำคุก

2. ท่านได้รับการศึกษาภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้ายหรือไม่

() เรียน

() ไม่ได้เรียน

ถ้าได้รับการศึกษา ท่านเรียนจบการศึกษาระดับใด

() ชั้นไม่รู้หนังสือ

() ชั้นประถมศึกษา

() ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

() ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

() ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. , ปวส.)

() ชั้นปริญญาตรี

3. ท่านได้รับการฝึกวิชาชีพในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้ายหรือไม่

() ได้รับการฝึกวิชาชีพ

() ไม่ได้รับการฝึกวิชาชีพ

ท่านได้รับการฝึกวิชาชีพอะไรบ้าง

() ฝึกการตีพิมพ์เช็ดเท้า

() ฝึกการมัดลวดกระถางต้นไม้/มัดรูปสัตว์

() ฝึกการทำอวน

() ฝึกการตัดผม

() ฝึกการทำดินสอ

() ฝึกการนวดตัวหรือนวดฝ่าเท้า

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ท่านได้เข้าร่วมรับการอบรมและการฟื้นฟูจิตใจหรือไม่

() ได้รับการอบรม

() ไม่ได้รับการอบรม

ท่านได้เข้าร่วมรับการอบรมและการฟื้นฟูจิตใจอะไรบ้างก่อนพ้นโทษครั้งสุดท้าย

() ได้รับการอบรมลูกเสือ/เนตรนารี

() ได้รับการฝึกนั่งสมาธิ

() ได้รับการฟังธรรมเทศนา

() ได้รับการอบรมอื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 4 ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำผิดภายนอกเรือนจำ ก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

1. ท่านมีบิดามารดาและคนในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีและให้การอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. เมื่อท่านประสบปัญหาคนในครอบครัวจะคอยให้กำลังใจและหาทางแก้ไขปัญหาในทางที่ถูก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ครอบครัวของท่านทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ เช่น รับประทานอาหารด้วยกัน ไปเที่ยวด้วยกัน เล่นกีฬาด้วยกัน ฯลฯ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. เมื่อท่านจะทำในสิ่งที่ผิดท่านนึกถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับคนในครอบครัวเป็นลำดับแรก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. เมื่อท่านถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำครั้งก่อน มีบิดามารดาและญาติมาเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน

1. ท่านยอมรับว่าตัวเองเป็นคนใจอ่อน เมื่อเพื่อนมาชักชวนให้ไปกระทำผิดเช่น ลักทรัพย์ เสพยาเสพติด ข่มขืนกระทำชำเรา ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ฯลฯ ก็จะทำตาม

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. เมื่อท่านรู้สึกสับสนหรือมีปัญหาใด ๆ ท่านจะนึกถึงเพื่อนที่สนิทเป็นอันดับแรก เช่น ปัญหาครอบครัว ไม่มีงานทำ ไม่มีเงินใช้ ถูกเจ้าหน้าที่ ตามจับกุม คนรักมีคู่อีกใหม่ ฯลฯ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ท่านกับเพื่อนมักจะทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ เช่น ไปดูหนัง ฟังเพลง ไปดื่มเหล้า รับประทานอาหารร่วมกัน ไปเที่ยวเป็นกลุ่ม ๆ ฯลฯ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. เพื่อนของท่านส่วนใหญ่จะมีการศึกษาไม่สูงกว่ามัธยมปีที่ 6

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. เพื่อนของท่านมักมาขอคำปรึกษา ขอร้อง ขอให้ความช่วยเหลืออยู่บ่อยครั้ง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ความร่วมมือกับชุมชน

1. คนในชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยรับรู้ว่าคุณเคยคิดคุณอยู่ในเรือนจำมาก่อน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. คนรอบข้างที่อยู่อาศัยของท่านมีท่าที ระวัง กลูกเหี้ยมขี้ดหยาบ เป็นคนขี้คุก ขี้ตะราง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ท่านเป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนเสมอ เช่น ร่วมมือพัฒนาวัด โรงเรียน สถานที่สาธารณะ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ท่านมีความรู้สึกว่าคุณเพิ่งเล็ง (ไม่ไว้วางใจ) เป็นพิเศษจากคนรอบข้าง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ท่านรู้สึกอบอุ่นที่คนในชุมชนที่อยู่อาศัยของท่านมีที่ทำเป็นมิตร คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำสิ่งที่ถูกต้อง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. บ่อยครั้งที่ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนของท่านจัดขึ้น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การได้รับการสงเคราะห์หลังพินโทษ

1. เมื่อท่านปล่อยตัวพินโทษในครั้งก่อนท่านเคยได้รับการสงเคราะห์จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงาน (จัดหางานทำ ให้กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ มีเจ้าหน้าที่ไปสอบถามทุกข์สุข ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือด้านต่างๆ) หรือไม่

() เคย () ไม่เคย

ถ้าเคยท่านได้รับการสงเคราะห์ในด้านใด

- () มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ไปให้คำปรึกษาแนะนำ
- () มีหน่วยงานเข้ามาจัดการฝึกอบรมตามโครงการต่าง ๆ
- () มีกองทุนให้กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ เช่นยืมซื้อเครื่องมือไปประกอบอาชีพ กู้ยืมทำโครงการเกษตร
- () มีหน่วยงานจัดหางานให้ทำ เช่นจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน, สำนักงานจัดหางาน และ/หรือจากบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยราชการอื่น ๆ

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

1. ท่านกระทำผิดครั้งนี้ เป็นครั้งที่.....คดี.....
กำหนดโทษ.....ปี.....เดือน.....วัน

2. ท่านกระทำผิดครั้งแรกในคดี.....อายุ.....ปี
กำหนดโทษ.....ปี.....เดือน.....วัน

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. ท่านคิดว่าอะไรเป็นสิ่งผลักดันให้ท่านกระทำผิดซ้ำในครั้งนี้

.....
.....
.....

2. ท่านคิดว่าเรือนจำหรือสังคมควรจะมีวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำอย่างไร เพื่อที่จะไม่ให้ผู้ต้องขังเหล่านั้นหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

.....
.....
.....

3. ท่านต้องการให้สังคมหรือรัฐบาลให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังที่พ้นโทษอย่างไรบ้าง เช่น จัดหาที่พักอาศัยให้ภายหลังพ้นโทษ ให้ทุนประกอบอาชีพ หางานให้ทำ ฯลฯ

.....
.....
.....

4. ท่านต้องการให้คนในครอบครัวของท่าน ปฏิบัติต่อท่านอย่างไรภายหลังพ้นโทษ

.....
.....
.....

5. ท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคดีผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำหรือไม่อย่างไร

.....
.....

หมายเหตุ:

ข้อมูลหรือข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์ในการนำไปศึกษา วิเคราะห์ แก้ไขและเสนอแนะต่อหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังต่อไป

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ0522.17/๖1๘๐

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๘ เมษายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

เรียน คุณวิรัชชัย ชัยวัฒน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นายนิมิตร จันทร์อรุ นักศึกษาหลักสูตรบริหารรัฐกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อยู่ระหว่างการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพญา

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเพื่อนักศึกษาจะได้นำ ไปใช้เป็นเครื่องมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิ่งพร ทองใบ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
โทรศัพท์ 02-504-8182,8184
โทรสาร 02-5033612

๑/๒๕๐๖ ๒๐๒๕

ที่ ศธ0522.17/2114

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

28 เมษายน 2549

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

เรียน คุณอุดม รัตนโกสิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นายนิมิตร จันทร์อรุ นักศึกษาหลักสูตรบริหารรัฐกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช อยู่ระหว่างการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพญา

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขออนุญาต
เคราะห้จากท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเพื่อนักศึกษาจะได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กึ่งพร ทองใบ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทรศัพท์ 02-504-8182,8184

โทรสาร 02-5033612

6 แบบสอบถามที่ส่งมาครบถ้วน
อธิบดีกรมส่งเสริมการค้า

8 พค. 49

ที่ ศธ0522.17/๑ 1๙1

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๘ เมษายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

เรียน คุณชัยณรงค์ เสวตจินดา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นายนิมิตร จันทร์อารุ นักศึกษาหลักสูตรบริหารรัฐกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อยู่ระหว่างการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพญา

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ บรรลุตามวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเพื่อนักศึกษาจะได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิงพร ทองใบ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทรศัพท์ 02-504-8182,8184

โทรสาร 02-5033612

๑๙๕๐๕๐๖ ๕๕๐๖
๑/๖๓๓๕๐๖๑๓
๖ ๓๓ ๕๑๑

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายนิมิตร จันทร์จารุ
วัน เดือน ปีเกิด	29 ธันวาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. ช่างอุตสาหกรรม ช่างก่อสร้าง) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2538 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ร.ป.บ. บริหารงานราชทัณฑ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2547
สถานที่ทำงาน	เรือนจำพิเศษพิทยา ตำบลหนองปลาไหล อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ ระดับ 6